

AREX

Tavaroiden saapumisen ja poistumisen ilmoitusjärjestelmä

Periaatteita

Tullausyksikkö
Raili Sonninen
Antti Hästbacka
Heli Isometsä
Pia Linsen
Olli Tuomisto

SISÄLLYSLUETTELO

LUETTELO TAULUKOISTA JA KUVISTA	5
MUUTOSHISTORIA	6
KÄSITEMÄÄRITELMIÄ	7
KÄSITEMÄÄRITELMIÄ	7
0. ALKUSANAT	12
0.1 UUDEN VERSION ALKUSANAT	12
0.2 VERSION 2.0 ALKUSANAT	13
1. YLEISTÄ	14
1.1 Lainsäädännön voimaan tulosta	14
1.2 AREX-hankkeen kuvaus	14
1.3 AREX:in käyttöönotto	15
1.4 AREX:in ominaisuuksista	15
1.5 Muiden käyttöön otettavien toimintojen ja/tai järjestelmien rooli AREX:issa	15
1.5.1 Tullitarkastustoimet	15
1.5.2 Asiakasrekisteri	16
1.5.3 EORI-rekisteri, AEO-todistus	16
1.5.3.1 EORI	16
1.5.3.2 AEO	17
1.5.4 Suoritemaksujärjestelmä	17
1.5.5 ITU -tuonti-ilmoitusjärjestelmä ja passitusjärjestelmä (saapuminen)	18
1.5.6 ELEX -vientijärjestelmä ja passitusjärjestelmä (poistuminen)	18
1.5.7 Tullin muut tietojärjestelmät ja rekisterit	18
2. SAAPUMINEN TULLIALUEELLE: PERIAATTEET	19
2.1 Saapumisen yleisilmoitus	19
2.2 Ilmoitus diversioista (poikkeama aiotusta saapumistoimipaikasta)	21
2.3 Yleisilmoitus tavaroiden väliaikaista varastointia varten	21
2.4 Tavaroiden esittäminen Tullille	22
2.4.1 Yhteisötavaroiden esittäminen	22
2.4.1.1 Yhteisötavarat	22
2.4.1.2 Meri- ja lentoliikenteen yksinkertaistetut passitusmenettelyt	23
2.5 Purkauslupa	23
3. VÄLIAIKAINEN VARASTOINTI	24
3.1 Yleistä	24
3.2 Väliaikaisen varaston kirjanpito	24
3.3 Tavaroiden purkaminen	25
3.4 T2L-otot	25
3.5 Tulliselvitysmuodon osoittaminen	25
3.6 Tavarantarkastus	26
3.7 Väliaikaisen varastoinnin päättäminen	26
3.8 Asettaminen tuonnin Tullitullimenettelyyn	27
4. VIENTI JA POISTUMINEN TULLIALUEELTA; PERIAATTEET	28
4.1 Vientikuljetuksen alkaminen, vientimenettelyyn asettaminen	28
4.1.1 Yhteisötavaran vienti-ilmoitukset ja kolmannen maan tavaran jälleenvienti-ilmoitukset	29
4.1.2 Määräajat ilmoituksen antamiselle	29
4.1.3 Mitä vientejä turvatietovaatimukset ja määräajat eivät koske?	29
4.2 Vientikuljetuksen poistuminen yhteisön alueelta	30
4.2.1 Maantiekuljetukset	30
4.2.2 Lento-, meri- tai junaliikenne	30
4.2.2.1 Saapuminen suomalaiselle poistumistoimipaikalle ja lastauslupa	30
4.2.2.2 'Saapuminen poistumispaikalle' -ilmoituksen voi jättää antamatta vain tietyin edellytyksin	31

4.2.2.4 Poistumisen esittämisilmoitus	32
- - Kolmannen maan tavarat poistuvat suoraan kolmanteen maahan	32
- - Syöttökuljetukset: Tavarat matkalla toiselle yhteisön toimipaikalle, jossa siirtolastaus ja lopullinen poistuminen	33
- - Vientitavarat poistuvat suoraan kolmanteen maahan	33
- - Vientierien osittaminen	33
4.2.2.5 Poistumisilmoitus	33
4.3.1 Mikä on poistumisen yleisilmoitus?	34
4.3.2 Kenen velvollisuutena on poistumisen yleisilmoituksen antaminen?	35
4.3.3 Millä hetkellä ja mille tullille poistumisen yleisilmoitus on annettava?	35
4.3.4 Milloin poistumisen yleisilmoitusta ei tarvitse antaa?	36
4.3.5 Poistumisen yleisilmoitus kauttakuljetuksissa	37
4.3.6 Poistumisen yleisilmoitus, kun tavaraa kuljetetaan ensin EU:n sisäliikenteessä (syöttökuljetukset)	37
4.3.6.1 Kauttakuljetukset Suomesta toisen EU-maan kautta kolmanteen maahan	38
4.3.6.2 Kauttakuljetukset toisesta EU-maasta Suomen kautta kolmanteen maahan	38
4.3.6.3 Ns. vientitransitot	38
Toisessa EU-maassa vientimenettelyyn asetetut ja Suomessa päätettävät ECS- viennit	38
Toisessa EU-maassa jo päätetyt viennit	38
Toisessa EU-maassa vientimenettelyyn asetetut ja Suomessa päätettävät ECS- viennit	39
5. ERÄISTÄ ERITYISTILANTEISTA	40
5.1 Tyhjät kontit	40
5.2 Muonitus	40
5.3 Sveitsin ja Norjan sopimukset	40
6. ILMOITUKSIEN KÄSITTELYPAIKKA JA SIIHEN LIITTYVÄ VASTUU	41
6.1 Ensimmäinen saapumistoimipaikka	41
6.2 Seuraava toimipaikka	42
6.3 Tuontitullitoimipaikka	42
6.4 Vientitoimipaikka	42
6.5 Poistumistoimipaikka	42
7. ILMOITUSMENETTELY	44
7.1 Sanomamuotoiset saapumiseen liittyvät ilmoitukset	44
7.1.1 Saapumisen yleisilmoitus ENS (Entry Summary Declaration, IE315)	44
7.1.2 Yleisilmoitus	45
7.1.3 Ilmoitus diversiosta DIV (Diversion Request Import, IE323)	46
7.1.4 Esittämisilmoitus ARN (Arrival notification and presentation, IE347)	46
7.1.5 Väliaikaisen varaston ilmoitukset	47
7.2 Sanomamuotoiset viennin ja poistumisen ilmoitukset	47
7.2.1 Vienti-ilmoitus (Export declaration, IE 515)	47
7.2.2 Saapuminen poistumispaikalle - ilmoitus (Arrival at exit IE507)	49
7.2.3 Poistumisen yleisilmoitus (Exit Summary Declaration IE615)	49
7.2.3.1 Poistumisen yleisilmoituksen määrääjat	49
7.2.4 Poistumisen esittämisilmoitus (Exit manifest presentation IE547)	49
7.2.5 Poistumisilmoitus (Exit Notification IE590)	50
7.3 Netti-ilmoitukset	50
7.4 Poikkeava ilmoitusmenettely	51
7.4.1 Dokumenttimuotoinen yleisilmoitus sekä saapumisen tai poistumisen yleisilmoitus	51
7.4.2 Dokumenttimuotoinen esittämisilmoitus	52
7.4.3 Väliaikaisen varaston ilmoituksia ei voi tehdä dokumenttimuotoisina	52
7.4.4. Poistumisilmoitusta ei voi tehdä dokumenttimuotoisena	52
7.5 Ilmoituksen hylkäys tai hyväksyminen	54
7.5.1 Hyväksymisen merkitys	55

7.5.2 Hyväksyminen sähköisessä ilmoitusmenettelyssä.....	55
7.5.3 Hyväksyminen manuaalimenettelyssä	56
7.5.4 Tullin Internet-palvelujen kautta jätetyn ilmoituksen hyväksyminen.....	56
8. ILMOITUKSEN KORJAAMINEN	57
8.1 Saapumisen yleisilmoituksen korjaaminen.....	57
8.1.1 Tullin havaitsema virhe ja virhetila	57
8.1.2 Ilmoittajan havaitsema virhe.....	58
8.2 Yleisilmoituksen korjaaminen	58
8.3 Esittämisilmoituksen korjaaminen.....	58
8.4 Väliaikaisen varastonpitäjän purkausraportin korjaaminen.....	58
8.5 Diversioilmoituksen korjaaminen	59
8.6 Poistumisen yleisilmoituksen korjaaminen.....	59
8.7 Poistumisen esittämisilmoituksen korjaaminen.....	59
8.8 Poistumisilmoituksen korjaaminen	59
9. LINJAVALINTAKRITEERIT	60
9.1 Automaattisesti käsiteltävät ilmoitukset	60
9.2 Inhimilliseen käsittelyyn ohjatut ilmoitukset.....	60
9.3 Tarkastustoimet.....	60
10. SANKTIOINTI.....	61
10.1 Huomautus	61
10.2 Virhemaksun kantaminen	61
11. EDUSTAJAT	62
12 SAAPUMINEN TIIVISTETTYNÄ KUVAUKSENA.....	63
12.1 Saapumisen yleisilmoitus / Yleisilmoitus	63
12.2 Esittämisilmoitus.....	63
12.3 Saa tuoda / ei saa tuoda / kontrollitoimet.....	64
12.4 Väliaikaisen varaston pitäjän ilmoitusmenettely	64
13. POISTUMINEN TIIVISTETTYNÄ KUVAUKSENA.....	66
13.1 Vienti-ilmoitus	66
13.2 Saapuminen poistumistoimipaikalle	66
13.3 Kauttakuljetustavarat	66
13.4 Poistumisen esittämisilmoitus.....	66
13.5 Poistumisilmoituksen käsittely	66
LIITE 1: Luettelo AREX:in asiakassanomista.....	71

LUETTELO TAULUKOISTA JA KUVISTA

Taulukko 1: Saapumisen yleisilmoituksen määräajat saavuttaessa	45
Taulukko 2. Yleisilmoitussanomien määräajat saavuttaessa toisesta yhteisösatamasta tai yhteisölentoasemalta	46
Taulukko 3. Vienti-ilmoituksen ja poistumisen yleisilmoituksen määräajat	48
Taulukko 4: Määräajat, kun tehdään dokumenttimuotoinen saapumisen yleisilmoitus	53
Taulukko 5: Määräajat, kun tehdään dokumenttimuotoinen vienti-ilmoitus tai poistumisen yleisilmoitus	54
Kuva 1: Saapumisen yleisilmoituksen / Yleisilmoituksen käsittely meri-, lento- ja rautatieliikenteessä	65
Kuva 2. Poistuminen meri-, lento- ja rautatiekuljetuksissa	67
Kuva 3. Poistumisen yleisilmoituksen käsittely	68
Kuva 4. Kauttakuljetus alle 14 vuorokauden väliaikaisen varastoinnin jälkeen.....	69

MUUTOSHISTORIA

Versio	Muutoksen tekijä	Pvm	Muutos
1.0		25.8.08	Alkuperäinen
1.1	RSo ja AH	1.9.08	Korjattu kirjoitusvirheitä. Täsmennetty kohtia 4.4.6.1 – 4.4.6.4, 5.4
1.2 – 1.5			Tullin sisäisiä versioita
1.6	RSo, AH, HI, OT		Huomioitu lainsäädännön muutokset (SovA, Liite30A, Siirtymäsäädös), sopimukset muiden maiden kanssa (Eu – Norja ja Sveitsi sopimukset) ja suunniteltu lainsäädännön kehitys (Eurooppalainen merialue)
2.0	RSo, AH, HI, PL		Lisätty taulukko sanomien nimistä eri dokumenteissa, huomioitu lainsäädännön muutokset (SovA), täsmennetty väliaikaista varastointia koskevaa osuutta ja täydennetty poistumista koskevien ilmoitusten korjaaminen. Lisäksi kirjoitusvirheiden korjauksia.

Tiettyjen sanomien nimien muuttaminen

Sanomien englanninkielisissä nimissä on esiintynyt vaihtelua eri dokumenteissa, minkä vuoksi Suomessa on nimetty tiettyjä sanomia uudestaan. Jatkossa kaikissa kansallisissa julkaisuissa käytetään sanomista tässä taulukossa ilmoitettua nimeä

AREX tiettyjen sanomien nimivertailu		Uusi nimi	Aikaisemmin eri julkaisuissa esiintynyt nimi			
Sanoma			Tietosisältö	Arex-kuvaus	Sanomaliikenneopas	Kv. määritykset
IE007	Vastaanottoilmoitus	Arrival notification (for temporary storage)	Notification of arrival	Arrival notification	Arrival notification	NCTS: Arrival notification (E_ARR_NOT)
IE100	Lisäselvityspyyntö	Request for additional information	Ask for documents	Ask for documents	Request for additional information	NCTS: Ask for documents (E_ASK_DOC)
IE344	Yleisilmoitus (väliaikaista varastointia varten)	Summary declaration for temporary storage	Subsequent arrival notification	Subsequent arrival notification	Summary declaration	ICS: Subsequent Arrival Notification (E_SAN_ENT)
IE347	Saapumisen esittämisilmoitus	Arrival notification and presentation	Arrival notification	Arrival notification	Manifest presentation	ICS: Arrival notification (E_ARN_ENT)
IE547	Poistumisen esittämisilmoitus	Exit manifest presentation	Export manifest presentation	Export manifest presentation	Manifest presentation	ECS: Manifest presentation (E_MAN_PRE)
IE615	Poistumisen yleisilmoitus	Exit summary declaration	Exit summary declaration export	Exit summary declaration export	Exit summary declaration	ECS: Exit Summary Declaration (E_EXS_DAT)

KÄSITEMÄÄRITELMIÄ

Tässä esityksessä käytetään seuraavia käsitteitä:

Käsite	Selite
AREX	Tullin tietojärjestelmä, jossa käsitellään tavarann tullialueelle saapumiseen ja tullialueelta poistumiseen liittyviä ilmoituksia. Järjestelmällä on yhteydet mm. tullin passitus-, tuonti- ja vientijärjestelmiin.
Audit-trail -periaate	Maahan saapuneen / maasta poistuvan tavarann liikkeitä voidaan seurata jälkikäteen ilmoitusmenettelyn eri vaiheissa tietojärjestelmään jääneen "jäljen" perusteella.
Export accompanying Document EAD	Viennin saateasiakirja, joka kulkee tavarann mukana poistumistoimipaikalle.
Export Control System ECS	Viennin poistumisen valvontajärjestelmä.
EDI Electronical Data Interchange	Sähköisen tiedonsiirron tapa, jonka nimi suomeksi on organisaatioiden välinen tiedonsiirto - OVT. Siinä tietoa siirretään sähköisesti standardimuodossa kahden eri tietojärjestelmän välillä, jotka voivat sijaita kaukana toisistaan. EDI rakentuu kolmesta moduulista: tietosisällöstä, esitystavasta ja tiedonsiirrosta.
EDIFACT-standardi	YK:n vahvistama, standardoitu EDIFACT sanomakielioppi, jonka mukaan on määritetty mm. tullin ITU- ja passitussovelluksen EDI -sanomaliikenteen sanomat.
EDI- ilmoittaja	Ilmoittaja, jolla on tullin myöntämä oikeus antaa tullillem ilmoituksensa tullille tullin määrityksen mukaisena sanomana.
EDI-käsittely	EDI-sanomien automaattinen käsittely tietojärjestelmässä.
EDI- lähettäjä	Lähettäjä, jolle tullin on testausten jälkeen antanut EDI-lähetysoikeuden.
EDI- tekninen toimittaja	Toimittaja, joka teknisesti muuttaa EDI- ilmoittajan tullillem ilmoitustiedot EDI-sanomiksi tekemättä niihin mitään muita muutoksia. Toimittajalla tulee olla tullin myöntämä oikeus toimia EDI-lähettäjänä.
ELEX	Tullin vienti-ilmoituksia käsittelevä tietojärjestelmä. ELEX-järjestelmällä on liittymä EU:n ECS-järjestelmään.
EORI-tunnus (numero)	EORI = Economic Operators Registration and Identification number. Jäsenvaltion tullin tai muun/muiden viranomais(t)en myöntämä EU:n alueella ainutlaatuinen taloudellisen toimijan tunnus.
ICS	Import Control System Jäsenvaltion tullin tietojärjestelmä, joka käsittelee saapumisen turvatietoilmoituksia. Suomessa sovelluksessa käsitellään myös poistumista koskevia

	ilmoituksia. Ks AREX
Ilmoittaja	Ilmoittaja, jonka nimissä tullilmoitus annetaan. Voimassa olevassa koodeksinkäännöksessä ilmoittaja (engl. declarant) on suomennettu ”tavaranhaltijaksi”. Turvallisuusudistusta koskevassa soveltamisasetuksen (EY) N:o 1875/2006 liitteessä 30A puhutaan ”yleisilmoituksen jättävästä henkilöstä”.
ITU	Tullin tuonnin tullilmoituksia käsittelevä tietojärjestelmä.
Jättötoimipaikka	Toimipaikka, johon saapumisen yleisilmoitus voidaan jättää sen sijaan, että se jätettäisiin sähköisesti saapumistoimipaikkaan. Jättötoimipaikan käyttäminen edellyttää aina kahden jäsenmaan tulliviranomaisten lupaa (jäsenmaat ovat hyväksyneet toisaalta sanomien välittämisen toiseen jäsenmaahan ja toisaalta sanomien vastaanottamisen toisesta jäsenmaasta). Komissio julkaisee nettisivuillaan luettelon maista, jotka ovat hyväksyneet jättötoimipaikkatoiminnallisuuden.
Käsittelijä	Tullin henkilö, joka käsittelee ilmoituksia ja tekee vaadittavat toimepiteet.
LRN Local Reference Number	Lähetyksen ainutkertainen viitenumero
Manuaali-ilmoittaja	Ilmoittaja, joka antaa ilmoituksia tullille dokumenttimuotoisina
MRN Movement Reference Number	Tullin antama ilmoituksen yksilöivä viitenumero. Viitenumeroita annetaan tullin AREX-, passitus- ja vientijärjestelmistä. MRN muodostuu neljästä osasta: <u>Osa 1:</u> kaksi viimeistä numeroa ilmoituksen hyväksymisvuodesta, esim. 09, kun ilmoitus on hyväksytty 1.7.2009. <u>Osa 2:</u> sen maan maakoodi, joka hyväksyi ilmoituksen, esim. FI, kun ilmoitus hyväksyttiin Suomessa. <u>Osa 4:</u> kunkin jäsenmaan kansallisesti päätettävissä oleva osuus, 14 alfanumerista merkkiä. Suomessa tämän osuuden viimeinen merkki kertoo sen, minkä tullin sovelluksen antamasta MRN:stä on kyse (E = ELEX eli vienti, I = AREX, T = passitus), esim. 124456789012I. <u>Osa 4:</u> tarkistemerkki, esim. 5. Edellä kuvatun mukaiseksi MRN:ksi muodostuisi siis 09FI124456789012I5
Poistumisen esittämisilmoitus	Tullin määräysten mukainen sähköinen ilmoitus tavaroista, jotka aiotaan lastata tai on lastattu kuljetusvälineeseen. Ilmoitus on tehtävä ennen kuljetusvälineen lähtöä, kuljetusvälineen poistuessa suoraan kolmanteen maahan. Ilmoituksen tarkoituksena

	on varmistaa, että Yhteisön tullialueelta vietävät tavarat on tulliselvitetty ja niistä on annettu ns. turvailmoitukset.
Poistumisen yleisilmoitus Ks. myös poistumisen yleisilmoitus väliaikaisen varastoinnin sähköistä päättämistä varten	Tullin määräysten mukainen ilmoitus tavaroista, jotka aiotaan viedä tullialueen ulkopuolelle ja joista ei ole annettava tulli-ilmoitusta.
Poistumisen yleisilmoitus väliaikaisen varastoinnin sähköistä päättämistä varten	Poistumisen yleisilmoituksen kaltainen ilmoitus, joka voidaan Suomessa antaa alle 14 vrk väliaikaisesti varastoiduista tavaroista väliaikaisen varastoinnin sähköistä päättämistä varten.
Poistumisilmoitus	Tullin määräysten mukainen ilmoitus siitä, että poistumisen esittämisilmoituksella esitetyt tavarat ovat poistuneet yhteisöalueelta. Poistumisilmoituksen tiedot siirtyvät vientijärjestelmään (ELEX), joka lähettää poistumisvahvistuksen sähköisesti vienti-ilmoituksen antajalle.
Poistumistoimipaikka	Tulliviranomaisten tullisäännösten mukaisesti määräämä tullitoimipaikka, jossa tavarat on esitettävä, ennen kuin ne poistuvat yhteisön tullialueelta, ja jossa niille tehdään poistumismuodollisuuksien suorittamiseen liittyvä tullitarkastus sekä asianmukainen riskiin perustuva tarkastus.
Saapuminen poistumistoimipaikalle-ilmoitus	Tullin määräysten mukainen sähköinen ilmoitus vientimenettelyyn asetetuista tavaroista, jotka saapuvat poistumiskoimipaikalle. Tullin vientijärjestelmän (ELEX) hyväksymissanoma ilmoitukseen on samalla lastauslupa satamassa, lentokentällä ja junarahtiterminaalissa.
Saapumisen yleisilmoitus	Tullin määräysten mukainen ilmoitus kaikista (myös tavaroista, joita ei aiota purkaa yhteisöalueelle) yhteisön tullialueelle tuotavista tavaroista. Ilmoitus on tehtävä ensimmäiseen yhteisön saapumiskoimipaikkaan sähköisesti ja määräajassa ennen tavaroiden saapumista yhteisöalueelle.
Saapumisen esittämisilmoitus	Tullin määräysten mukainen sähköinen ilmoitus. Ilmoituksen tarkoituksena on toisaalta esittää kuljetusvälineen kuljettamat tavarat, toisaalta ilmoitus toimii purkauslupapyyntönä. Ensimmäiseen yhteisöalueella sijaitsevaan saapumiskoimipaikkaan esitetään kaikki kuljetusvälineessä sijaitsevat tavarat, myös ne, joita ei ole tarkoitus purkaa mihinkään yhteisötoimipaikkaan. Seuraaviin toimipaikkoihin esitetään saapuvasta kuljetusvälineestä purettavat tavarat. Ilmoitus on tehtävä heti, kun kuljetusväline on saapunut ao. saapumiskoimipaikkaan.
Saapumiskoimipaikka	Tulliviranomaisten tullisäännösten mukaisesti määräämä tullitoimipaikka, johon yhteisön tullialueelle tuodut tavarat on viipymättä kuljettava ja jossa niille suoritetaan asianmukainen riskiin perustuva

	saapumistarkastus.
Soveltamisasetus (SovA)	Tullikoodeksin soveltamisasetus, (EY) N:o 2454/1994 myöhempine muutoksineen
Soveltamisasetuksen osittaisuudistus	Asetus (EY) 1875/2006, julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä L 460 19.12.2006.
Suora edustaja	Edustaja, joka antaa tulli-ilmoituksia päämiehensä nimissä ja puolesta. Edustajan päämies on ilmoittaja. AREXissa ainoa käytössä oleva edustusmuoto.
Sähköinen asiakirja	PDF-muodossa oleva tullin lähettämä päätösasiakirja, jonka asiakas tulostaa tietojärjestelmästä. Sisältää vain tullin lähettämää tietoa.
Sähköinen tullauskeskus	Tullitoimipaikka, johon on keskitetty sähköisten ilmoitusten käsittely tullissa.
Tavarantarkastus	Tavaran yksityiskohtainen tarkastus kokonaan tai osittain, ks. myös tullitarkastus.
Transshipment	Kolmannelle maasta saapuvan tavaran kuljetus ja purkaminen väliaikaisesti esim. satamaan tai lentoasemalle väliaikaiseen varastoon ja tavaran lastaaminen saman toimipaikan alueella toiseen kuljetusvälineeseen ja tavaran kuljettaminen edelleen toisella kuljetusvälineellä kolmanteen maahan.
Tuonnin tulli-ilmoitussanoma	EDI-sanoma, jolla luovutusta ja/tai tullausta pyydetään
Tullikoodeksi (TK)	Tullikoodeksi, (EY) N:o 29144/1992 myöhempine muutoksineen
Tullikoodeksin osittaisuudistus	Asetus (EY) N:o 648/2005, julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä L117 4.5.2005.
Tullitarkastus	Erityistoimet, joita tulliviranomaiset toteuttavat tullisäännösten ja muun sellaisen lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi, joka koskee yhteisön tullialueen ja kolmansien maiden välillä liikkuvien tavaroiden saapumista, poistumista, passitusta, siirtoa ja käyttötarkoitusta sekä tavaroiden, joilla ei ole yhteisöasemaa, alueella oloa; tällaisiin toimiin voivat kuulua tavaroiden tarkastaminen, ilmoitukseen sisältyvien tietojen tarkistaminen, sähköisten tai kirjallisten asiakirjojen olemassaolon ja oikeellisuuden varmistaminen, yritysten kirjanpidon ja muiden asiakirjojen tarkastaminen, kuljetusvälineen tarkastaminen, matkatavaroiden ja henkilöiden mukanaan tai yllään kuljettamien muiden tavaroiden tarkastaminen, virallisten selvitysten tekeminen sekä muut vastaavat toimet.
Turvatieodot	Soveltamisasetuksessa kuvatut tavaroiden vaarattomuuden ja turvallisuuden varmistamiseen käytettävät tiedot.
Vienti-ilmoitus	Tullin määräysten mukainen sähköinen ilmoitus yhteisötavaroiden asettamisesta vientimenettelyyn tai kolmannen maan tavaroiden ilmoittamisesta jälleenvietäviksi. Ilmoituksen antaa viejä, tavaranhaltija tai jommankumman edustaja.

Vientipaikka	Perinteisesti 'vientipaikalla' on tarkoitettu sitä tavaroiden sijaintipaikkaa, jossa tavarat ovat vienti-ilmoituksen jättöhetkellä. Tämän käsitteen käyttämisestä on pyrittävä eroon, koska sille on vakiintunut erilaisia merkityksiä; toisinaan sillä tarkoitetaan vientitoimipaikka eli vientitullitoimipaikkaa. 'Vientipaikan' sijasta on syytä käyttää termiä 'vientitavaran esittämipaikka'.
Vientitoimipaikka, vientitullitoimipaikka	Se tullitoimipaikka, joka käsittelee vienti-ilmoituksen. Koska vienti-ilmoitukset tulee tehdä sähköisesti ja sähköisten ilmoitusten käsittely keskitetään Sähköiseen tullauskeskukseen, <i>ilmoitussanomaa käsittelevä vientitullitoimipaikka on suomalaisessa viennissä aina sama toimipaikka.</i>
Vientitavaran esittämipaikka	Tavaroiden sijaintipaikka vienti-ilmoituksen jättöhetkellä
XML Extensible Markup Language	Wide Web Consortiumin kehittämä suositus sähköisten dokumenttien siirtoon. XML-kieli on merkintäkieli, jolla tiedon merkitys on kuvattavissa tiedon sekaan. XML-kieltä käytetään sekä formaattina tiedonvälitykseen järjestelmien välillä että formaattina dokumenttien tallentamiseen.
Yleisilmoitus Ks. myös yleisilmoitus tavaroiden väliaikaista varastointia varten	Tullin määräysten mukainen sähköinen ilmoitus kuljetusvälineestä purettavista ja väliaikaisesti varastoitavista tavaroista. Jos kuljetusväline saapuu suoraan kolmannesta maasta, Suomessa yleisilmoituksena toimii esittämisilmoitus, johon on merkitty purettavat tavarat. Jos kuljetusväline saapuu muusta yhteisömaasta, yleisilmoitus on tehtävä erikseen.
Yleisilmoituksen jättävä henkilö	Ks. ilmoittaja.
Yleisilmoitus tavaroiden väliaikaista varastointia varten	Kuljetusvälineen saapuessa suoraan kolmannesta maasta ei erillistä yleisilmoitusta tavaroiden väliaikaista varastointia varten tarvitse antaa. Suoraan kolmansista maista saapuneista tavaroista annettu saapumisen yleisilmoitus muuttuu yleisilmoitukseksi tavaroiden väliaikaista varastointia varten, kun tavarat on esitetty Tullille ja riskianalyysin mukaiset kontrollitoimet on tehty. Sen sijaan kuljetusvälineen saapuessa toisesta yhteisömaasta, on muista kuin yhteisötavaroista annettava ilmoitus nimeltään yleisilmoitus tavaroiden väliaikaista varastointia varten. Lisäksi annetaan erillinen esittämisilmoitus, johon on merkitty purettavat tavarat. Varsinaisessa tekstiosuudessa käytetään pääsääntöisesti termiä yleisilmoitus.

0. ALKUSANAT

Tämä dokumentti perustuu voimassa olevaan tullikoodeksiin ja sen soveltamisasetukseen ja siinä on huomioitu näihin liittyvän osittaisuutoksen (EY N:o 648/2005 ja EY N:o 1875/2006) vaatimukset¹. Lisäksi on huomioitu soveltamisasetukseen liittyvä muutosehdotus sellaisena, kun se on kirjoitushetkellä tiedossa. Muita huomioituja dokumentteja ovat komission laatimat saapumisen ja poistumisen tietojärjestelmäkuvaukset ja muut työryhmäasiakirjat.

Dokumentti on tarkoitettu erityisesti kuljetusliikelle ja niiden edustajille sekä rajatoimipaikoissa sijaitseville väliaikaisten varastojen pitäjille, sillä jäljempänä kuvatut velvoitteet koskevat suurelta osin heitä, mutta lainsäädännöllä on vaikutuksia kuitenkin myös huolintaliikelle, viejille ja maahantuojille.

Dokumentin tarkoituksena on kuvata yleiskielellä tavaroiden saapumiseen ja poistumiseen liittyviä periaatteita ja ilmoitusmenettelyjä.² Kuvauksessa kuitenkin oletetaan, että lukijalla on jo aikaisemman kokemuksen perusteella perustieto Tullin kanssa asiomisesta. Vaikka kuvauksessa pyritään yleiskielen käyttämiseen, käsitteinä on käytetty asiaan liittyvien asetusten käsitteitä asiayhteyden säilyttämiseksi. Käsitteet on kuitenkin selitetty erillisessä ”Käsitelmäritelmät” taulukossa.

Lukijan tulee huomioida se, että turvallisuusudistus koskee vain Tullille tehtäviä ilmoituksia eikä siihen liittyvä ilmoitusmenettely korvaa muille viranomaisille tehtäviä ilmoituksia, esim. PortNet -järjestelmään tehtäväksi määrättyjä merikuljetuksia koskevia ilmoituksia.

Dokumentin kirjoittamiseen ovat osallistuneet poistumisen osalta Antti Hästbacka ja Pia Linsén ja saapumisen osalta Raili Sonninen. Sisältöön liittyviä kommentteja on saatu useilta tullihallituksen ja tullipiirien asiantuntijoilta.

Dokumentti täydentyy tietyiltä osiltaan vielä syksyllä 2008.

Dokumenttia koskevia kysymyksiä voi lähettää sähköpostitse osoitteeseen turvatiidot@tulli.fi.

0.1 UUDEN VERSION ALKUSANAT

Versioon 1.6 on päivitetty soveltamisasetuksen osittaisuutoksen (EY N:o 1875/2006) tehdyt saapumista ja poistumista koskevat lisäykset ja muutokset. Näitä muutoksia ovat seuraavat:

- 1) Lisäys soveltamisasetukseen (EY N:o 312/2009)
 - soveltamisasetuksen liitteen 30A muutokset
 - EORI:a koskevien artikloiden lisääminen soveltamisasetukseen
 - tiettyjen soveltamisasetuksen artikloiden muuttaminen

¹ Nämä asetustekstit ovat nähtävissä esimerkiksi Euroopan unionin virallisissa lehdissä L117 4.5.2005 ja L460 19.12.2006.

² Passituksen, tuonnin ja viennin sanomiin ja toimintatapoihin liittyvä aineisto julkaistaan Tullin Internet-sivuilla (<http://www.tulli.fi>).

⁴ Tähän uudistukseen liittyviä sanomia ovat saavuttaessa yhteisöalueelle: saapumisen yleisilmoitus, yleisilmoitus, saapumisen esittämisilmoitus, diversioilmoitus; poistuttaessa yhteisöalueelta: esittäminen poistumistoimipaikalla, poistumisilmoitus, poistumisen yleisilmoitus

- 2) Siirtymäsäädös (EY N:o 273/2009)
 - mahdollisuus taloudellisille toimijoille siirtää pakollisen ilmoitusmenettelyn käyttöönotto
- 3) Poikkeustilanteissa käytettäviä lomakkeita koskeva säädös
 - Jos turvatiedot sisältäviä muita lomakkeita tai asiakirjoja ei ole, tulee turvatiedot antaa määrämuotoisella lomakkeella. Säädös sisältää kuvauksen lomakkeista ja niiden täyttöohjeet.

Päivityksessä on myös huomioitu yhteisötasolla suunnitellut varamenettelyprosessit sekä Sveitsiä ja Norjaa koskevat sopimukset. Lisäksi on täydennetty alkuperäistä väliaikaisen varastoinnin tekstiä.

Vientiä ja poistumista koskevat soveltamisasetuksen artiklat kehittyvät edelleen. Näiltä osin dokumenttia päivitetään, kun mahdollinen muutos on tiedossa

Komissio julkaisee turvatietouudistukseen liittyvät Guidelines – dokumentit sekä saapumisesta että poistumisesta. Tulli julkaisee dokumentit omilla sivuillaan, kun ne ovat valmistuneet.

0.2 VERSION 2.0 ALKUSANAT

Versiossa 2.0 on huomioitu

- **osittain** soveltamisasetukseen tehty uusi lakimuutos. Muutos koskee tavaroiden fyysiseen poistumiseen liittyviä menettelyjä ja velvoitteita. Lakimuutos hyväksyttiin 16.3.2010 ja julkaistaan arviomme mukaan toukokuussa 2010 EY:n virallisessa lehdessä. Muutos tulee kokonaisuudessaan voimaan 1.1.2011. Lakimuutos on pyritty huomioimaan kappaleissa 4.1-4.2 mahdollisimman kattavasti. Kappaleeseen 4.3 (poistumisen yleisilmoitus) täydennetään puuttuvat osat kesäkuussa julkaistavassa uudessa AREX-kuvauksen versiossa: tässä versiossa kappaleeseen 4.3 on tehty vain joitakin pieniä korjauksia ja täsmennyksiä osioihin 4.3.1 - 4.3.5. Muilta osin teksti on sama kuin edellisessä versiossa.
- Tullihallituksen päätökset 184/010/09 ”Tullihallituksen päätös yhteisöön saapuvia ja yhteisöstä poistuvia tavaroita koskevan sähköisen ilmoitusmenettelyn käyttöönotosta alkaen 14.12.2009 vapaaehtoisena ja viimeistään 1.1.2011 pakollisena”, 022/010/10 ”Päätös Tullihallituksen päätöksen 184/010/2009 muuttamisesta” sekä 023/010/10 ”Tullihallituksen päätös velvollisuudesta antaa saapuminen poistumispaikalle –ilmoitus ja ilmoittamisen edellyttämästä luvasta”.
- eräitä muita muutoksia
 - on määrätty ilmoitusmenettelyn käyttöönoton aikataulut
 - on täydennetty luetteloa niistä tavaroista, joista ei tarvitse tehdä / tulee tehdä saapumisen yleisilmoitus tai antaa/ei antaa turvatiedot joko vienti-ilmoituksella tai poistumisen yleisilmoituksella
 - lisätty toimijoiden velvoite siirtää tietoa toisilleen

1. YLEISTÄ

1.1 Lainsäädännön voimaan tulosta

Tässä dokumentissa kuvattu ilmoitusmenettely perustuu tullikoodeksin ja sen soveltamisasetuksen osittaisuudistukseen (EY N:o 648/2005 ja EY N:o 1875/2006). Tämä uusi ilmoitusmenettely tarkoittaa sitä, että soveltamisasetuksen liitteessä 30A luetellut turvatiedot annetaan tullille aina sähköisesti ennen tavaroiden saapumista tai poistumista yhteisöalueelta. Ilmoitusmenettely tulee voimaan soveltamisasetuksessa säädetyn mukaisesti 1.7.2009 alkaen.

Koska taloudellisilla toimijoilla on suuria vaikeuksia tehdä muutokset jo olemassa oleviin sovelluksiin (vientä ja passitus) ja samaan aikaan toteuttaa uusi ilmoitussovellus (ICS), komission asetuksella (EY N:o 273/2009) annettiin toteutukselle siirtymäaika. Siirtymäaikana, 1.7.2009 – 31.12.2010, taloudellinen toimija saapumisen ja poistumisen yleisilmoituksen tekeminen ei ole pakollista, mutta se on suositeltavaa. Siirtymäaika ei koske sähköistä vienti-ilmoittamista. Siirtymäajan aikana, jos turvatietoilmoituksia ei tehdä etukäteen sähköisesti, riskianalyysi tehdään nykyisin käytössä olevien ilmoitusten perusteella.

Saapumisen ja poistumisen yleisilmoitusten sähköinen tekeminen on siis pakollista viimeistään 1.1.2011.

Lisätietoja sähköisestä asioinnista löytyy Tullin Internet-sivuilta osoitteesta:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/sahkoinenasiointi/index.jsp>

Lisätietoja Internet-asioinnista löytyy osoitteesta:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/sahkoinenasiointi/internet/index.jsp>

Lisätietoja Internet-asiointiin liittyvästä Katso-tunnistautumisesta löytyy osoitteesta:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/sahkoinenasiointi/internet/Katso/index.jsp>

1.2 AREX-hankkeen kuvaus

AREX -hanke on osa EU:n tullikoodeksin uudistukseen tähtäävää kehitystyötä Suomessa. Hankkeen tavoitteena on määritellä, toteuttaa ja ottaa käyttöön tullikoodeksin osittaisuudistuksen (ns. turvauudistuksen) vaatimusten mukainen uusi tietojärjestelmä AREX, jolla käsitellään maahan saapuvia ja maasta poistuvia tavaroita koskevia ilmoituksia. Hankkeen nimi muodostuu yhteisössä käytettävistä käsitteistä ”saapuminen” (Arrival) ja ”poistuminen” (Exit).

Kehitettävään sovellukseen annetaan ilmoituksia Suomeen saapuvista kolmansien maiden ja yhteisötavaroista sekä Suomesta poistuvista yhteisötavaroista ja uudelleen lastattavista kolmansien maiden tavaroista, ns. transshipment-tavaroista.⁴ Sovellukseen annettujen ilmoitustietojen perusteella tehdään sähköinen riskianalyysi. Sovelluksen liittymien avulla varmistetaan, että tavarat on esitetty Tullille ennen tulliselvitysmuodon osoittamista ja sitä, että tavarat saa tuoda yhteisöalueelle tai viedä yhteisöalueelta. Viennissä välitetään tieto tavarantoimittajan fyysisestä poistumisesta vientijärjestelmään.

Tietojärjestelmään liittyy sanomaliikennettä muiden jäsenmaiden tietojärjestelmien kanssa.

AREX -tietojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä yhdenmukaistetaan yleisilmoitusmenettelyyn liittyvät toimintamallit liikennemuodoissa ja riippumatta siitä saapuuko tavara yhteisön ulkopuolelta vai yhteisöstä. Sovelluksen käyttöönotto tehostaa Tullin toimintaa ja parantaa tullityön laatua.

1.3 AREX:in käyttöönotto

Tullikoodeksin ja sen soveltamisasetuksen osittaisuudistuksen ns. turvallisuusuudistuksen mukainen toimintamalli ja sitä tukeva tietojärjestelmä (AREX, joka sisältää EU sovellukset ICS ja ns. ECS 2. vaihe) tulee ottaa käyttöön viimeistään 1.7.2009. Turvatiedot voidaan antaa 1.7.2009 alkaen sekä vienti- että passitussovelluksiin tehtävien tulli-ilmoitusten osana. Lisäksi ITU:un toteutetaan toiminnallisuus, joka mahdollistaa ennalta lähetettyjen tulli-ilmoitusten vastaanoton ja käsittelyn, kun edeltävänä menettelyä on passitus.

AREX-sovellus otetaan käyttöön kolmessa vaiheessa. Vaiheessa 1 (marras-joulukuu 2009) toteutetaan yleisilmoitusten, esittämisilmoitusten sekä poistumisilmoituksen käsittely. Lisäksi toteutetaan Tullin tietojärjestelmien välisiä liittymiä. Tässä vaiheessa toteutetaan mm. ITU:n ja AREX:in välinen liittymä, mikä mahdollistaa ennalta lähetettyjen tulli-ilmoitusten vastaanoton ja käsittelyn, kun edeltävänä ilmoituksena on yleisilmoitus tavaroiden väliaikaista varastointia varten tai saapumisen yleisilmoitus.

Keväällä 2010 toteutetaan väliaikaiseen varastointiin liittyvät ilmoitukset ja asiakkaille tarjottava mahdollisuus antaa ilmoitukset Tullin nettisivujen kautta. Muilta osin vaiheet 2 ja 3 vv. 2010 ja 2011 ovat Tullin sisäisiä teknisiä ja toiminnallisuutta parantavia versioita. Tässä yhteydessä toteutetaan myös yhteyksiä muiden viranomaisten tietojärjestelmiin.

Erikseen toteutetaan toiminnallisuudet, joilla ns. turvatiedot voidaan ilmoittaa tuonnin tulli-ilmoituksella. Samalla syvennetään Tullin tietojärjestelmien välistä integraatiota. Tämän vaiheen käyttöönotosta päätetään myöhemmin.

1.4 AREX:in ominaisuuksista

AREX:a käytetään ns. turvallisuusuudistukseen liittyvien ilmoitusten käsittelyyn mutta myös yhteisötoimipaikkojen välillä liikkuvien kuljetusvälineiden yleisilmoitusten antamiseen⁶.

Uudella yleisilmoitusjärjestelmällä liittymiseen voidaan siis hallita niitä tavaroiden kuljettamiseen liittyviä tietoja, joita ei käsitellä passitus-, tuonti- ja vientijärjestelmissä. Tietojärjestelmän avulla voidaan valvoa myös väliaikaista varastointia ja sitä, että tavaroille osoitetaan tulliselvitysmuoto määräajassa.

1.5 Muiden käyttöönotettavien toimintojen ja/tai järjestelmien rooli AREX:issa

1.5.1 Tullitarkastustoimet

Tullikoodeksin ja soveltamisasetuksen osittaisuudistukseen on sisällytetty myös riskienhallintaa koskevia määräyksiä. Tulliviranomaiset voivat tehdä (saapumisen) yleisilmoituksiin tullitarkastuksia, joiden on satunnaistarkastuksia lukuun ottamatta perustuttava riskianalyysiin, jonka vaarattomuutta ja turvallisuutta koskevat kriteerit määritetään yhteisötasolla. Riskianalyysiä voidaan tehdä myös kansallisilla ja paikallisilla kriteereillä.

⁶ AREX:iin annetaan myös yhteisötavaroita koskeva yleisilmoitus, joka sisältää yhteisöaseman osoittamisen tuonnissa. Lisäksi ilmoitetaan tavaroiden saapuminen (esittämisilmoitus). Tätä ilmoitustyyppiä käytetään myös lento- ja meriliikenteen yksinkertaistettujen passitusilmoitusten päättämiseen.

Ilmoituksia pysäytetään jatkotoimenpiteitä varten riskianalyysin ja satunnaisotannan avulla. Tieto riskianalyysin perusteella pysähtyneestä ilmoituksesta ja tämän perusteella mahdollisesti edellytettävistä saapuviin tavaroihin liittyvistä kontrollitoimenpiteistä ilmoitetaan AREX-järjestelmästä tarvittaessa edelleen muihin jäsenmaihiin. AREX ilmoittaa saapuviin tavaroihin tai poistumisen yleisilmoitukseen liittyvistä kontrollitoimista myös asiakkaille: Kontrollitoimista ilmoitetaan kaikille toimijoille tavaroiden esittämisen jälkeen, mutta AEO:lle asiasta voidaan ilmoittaa tietyin edellytyksin jo ennen tavaroiden esittämistä. Tulli voi tosin tehdä myös ns. yllätystarkastuksia, joista ei ilmoiteta etukäteen. Vientitavaroihin liittyvät kontrollitoimet käsitellään vienti-ilmoituksen yhteydessä.

1.5.2 Asiakasrekisteri

Sähköinen ilmoitusmenettely edellyttää AREX-järjestelmästä mahdollisimman sujuvaa ilmoitustietojen käsittelyä. Koska yleisilmoitusmenettelyyn ja muihin menettelyihin liittyvien lupien yms. asiakirjojen fyysisen esittämisen korvaamiseksi ei ole olemassa erillistä luparekisteriä, tallennetaan osa lupiin liittyvistä tiedoista käytettäväksi tullin asiakasrekisteristä.

Asiakasrekisterissä täytyy olla vähintään tieto siitä, millä asiakkailta on oikeus toimittaa AREX:n ilmoituksia sanomamuodossa. Muita mahdollisia asiakasrekisteriin rekisteröitäviä asiakkaita saattavat olla tietyt nettipalveluita käyttävät asiakkaat.

Sähköiseen asiointiin liittyvä lupaprosessi kuvataan erillisessä dokumentissa.

Tullin asiakkuuksia ja palvelurakennetta, asiakasyhteistyömuotoja, Tullin kumppanuusohjelmaa, asiakaskoulutusta sekä asiakastyytyvää esitellään Tullin Internet-sivuilla kohdassa http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/asiakkaana_tullissa/index.jsp.

1.5.3 EORI-rekisteri, AEO-todistus

1.5.3.1 EORI

EORI (Economic Operators' Registration and Identification) on EU:n laajuinen järjestelmä taloudellisten toimijoiden rekisteröintiä ja tunnistamista varten. Sen käyttöönotto kaikissa EU-jäsenmaissa pohjautuu osana turvauudistus-kokonaisuutta komission asetukseen, jota sovelletaan kaikissa EU-jäsenmaissa 1.7.2009 alkaen. Taloudellisten toimijoiden rekisteröimisestä on säädetty Euroopan komission asetuksessa N:o 312/2009 (julkaistu EUVL L 98/3 17.4.2009).

EORI -rekisteröinti tarkoittaa sitä, että valtuutettu viranomainen myöntää taloudelliselle toimijalle luvan käyttää yhtä tunnistetta asioidessaan minkä tahansa EU-jäsenmaan tulliviranomaisen kanssa. EORI -numeroa käytetään koko yhteisön tullialueella sellaisten asiakkaiden yksilöintitietona, jotka liiketoimintansa puolesta harjoittavat yhteisön tullialueen rajat ylittävää tavaroiden vientiä, tuontia tai passitusta. 1.7.2009 alkaen kaikkien sähköistä ilmoittamista tekevien Tullin asiakkaiden tulee käyttää ilmoitusmenettelyissä Tullin myöntämää EORI -numeroa. EORI -rekisteröinti tulee siitä lähtien myös olemaan edellytys AEO -todistuksen myöntämiselle.

Rekisteröintikäytäntö ei ole EU-alueella yhtenäistetty, vaan jokainen EU-jäsenmaa toimii rekisteröidessään omien suunnitelmien mukaisesti. Suomessa Tulli on EORI-rekisteröinnistä vastaava viranomaisena ja suomalaisten yritysten tulee rekisteröityä Suomessa. AREX:iin ilmoitettava suomalaisen asiakkaan EORI -numero liittyy Tullin myöntämään EDI-lähetäjän AREX -asiakastunnukseen, joten ilmoitukselle ei tarvita muita numeroita. Netti-ilmoittajien tulee hakea EORI-tunnus erikseen.

EORI-tunnus tulee olla henkilöllä, joka tekee AREX-sovellukseen

- saapumisen yleisilmoituksia,
- yleisilmoituksia tavaroiden väliaikaista varastointia varten,
- diversioilmoituksia
- poistumisen yleisilmoituksia
- poistumisen esittämisilmoituksia
- poistumisilmoituksia tai
- väliaikaista varastointia koskevia ilmoituksia

Yritys tai yhteisö voi hakea EORI -rekisteröintiä Tullilta täyttämällä Tullin Internet-sivuilta löytyvän lomakkeen. Lomake toimitetaan sähköisesti täytettynä liitetiedostona osoitteeseen th.eori@tulli.fi. Tullissa ennen 1.7.2009 rekisteröidyiltä vientiä, tuontia tai passitusta harjoittavilta toimijoilta sekä väliaikaisen varaston pitäjiltä ei vaadita toimenpiteitä, koska Tulli on jo rekisteröinyt nämä toimijat automaattisesti.

Suomalaisille toimijoille tarkoitettu hakemuslomake ja täyttöohjeet löytyvät alla olevan linkin kautta:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/sahkoinenasiointi/lomakkeet/eori-lomakkeet/index.jsp>

Yhteisön tullialueen ulkopuolelle sijoittautuneille toimijoille tarkoitettu hakemuslomake ja täyttöohjeet löytyvät alla olevan linkin kautta:

<http://www.tulli.fi/en/businesses/eServices/Forms/index.jsp>

1.5.3.2 AEO

AEO (Authorized Economic Operator) -toimija eli valtuutettu taloudellinen toimija on yritys, joka on saanut Tullin turvallisuustodistuksen tullaus- ja logistiikkatoiminnoilleen ja on sen vuoksi oikeutettu etuihin koko EU:n alueella. Tyypillisiä AEO-toimijoita EU:ssa ovat esim. valmistajat, viejät, huolintaliikkeet, varastonpitäjät, tulliasioitsijat, kuljetusliikkeet ja tuojat. Tieto yritykselle myönnetystä AEO-todistuksesta tallennetaan EORI-rekisteriin.

AREX ei edellytä ilmoituksissa esiintyviltä toimijoilta AEO-todistusta.

AEO-todistukseen liittyvistä asioista löytyy lisätietoja Tullin Internet-sivuilta kohdasta

http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/asiakkaana_tullissa/AEO/index.jsp

1.5.4 Suoritemaksujärjestelmä

Koska AREX ei sisällä veroitusominaisuuksia veroitustapahtumien vähäisen määrän vuoksi, säännösten vastaisesta toiminnasta määritettävä virhemaksu veroitetaan käyttäen taloushallinnon suoritemaksujärjestelmää (Proteus vuoteen 2010 asti, sen jälkeen uusi taloushallinnon tietojärjestelmä).

1.5.5 ITU -tuonti-ilmoitusjärjestelmä ja passitusjärjestelmä (saapuminen)

ITU ja passitusjärjestelmä tarkistavat AREX-järjestelmästä (saapumisen) yleisilmoituksesta, että tavara on esitetty tullille, mahdolliset kontrollitoimet on suoritettu ja tavaran saa tuoda yhteisöalueelle. Samalla AREX-järjestelmään tallennetaan tieto siitä, millä tullilmoituksella tavaralle on osoitettu tulliselvitysmuoto.

Koska osa turvatiedoista annetaan passitusjärjestelmään, vastaavat liittymät tehdään ITU:n ja passitusjärjestelmän välille.

1.5.6 ELEX -vientijärjestelmä ja passitusjärjestelmä (poistuminen)

AREX tutkii poistumisen esittämisilmoituksessa ilmoitettujen passitus- ja vienti-ilmoitusten tilan ja välittää ELEX:iin tiedon tavaran poistumisesta yhteisöalueelta.

1.5.7 Tullin muut tietojärjestelmät ja rekisterit

AREX -järjestelmällä on liittymä useaan muuhun Tullin rekisteriin. Näitä rekistereitä käytetään mm. tietojen oikeellisuuden tarkistamiseen.

2. SAAPUMINEN TULLIALUEELLE: PERIAATTEET

2.1 Saapumisen yleisilmoitus

Yhteisön tullialueelle suoraan yhteisön ulkopuolisista maista tuoduista tavaroista on tehtävä saapumisen yleisilmoitus⁸. Ilmoitus tulee tehdä kaikista tavaroista - myös yhteisötavaroista⁹ ja esim. kaikista jaksotullattavista puukuormista (ei siis ole turvallisuutta koskevaa jaksoilmoitusta).

Poikkeuksena ovat kuitenkin tavarat, jotka kuljetetaan tullialueen aluevesien tai ilmatilan kautta pysähtymättä yhteisöalueella. Lisäksi ennakoilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle on rajattu

- a) sähköenergia
- b) putkijohdoissa tuotavat tuotteet
- c) kirjeet, postikortit ja painotuotteet
- d) maailman postiliiton yleissopimuksen sääntöjen mukaisesti tuotavat tavarat (postilähetyksellä tarkoitetaan tässä yhteydessä enintään 50 kg painavaa yksittäistä lähetystä)
- e) muulla toimella tehtävien tulli-ilmoitusten kattamat tavarat, lukuun ottamatta kuljetussopimuksen perusteella kuljetettavia muuttotavaroita, kuormalavoja, kontteja ja kuljetusvälineitä
- f) matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tavarat
- g) tavarat, joiden osalta hyväksytään suullinen ilmoitus, lukuun ottamatta kuljetussopimuksen perusteella kuljetettavia muuttotavaroita, kuormalavoja, kontteja ja kuljetusvälineitä
- h) ATA- ja CPD-carnet'illa tuotavat tavarat
- i) ns. NATO-sopimuslomakkeella tuotavat tavarat
- j) yhteisön satamien tai lentoasemien välillä kulkevissa aluksissa tuotavat tavarat edellyttäen että kuljetusväline ei matkallaan poikkea EU:n ulkopuoliseen satamaan tai lentokentälle
- k) diplomaattitavarat
- l) aseet ja puolustustarvikkeet, jotka jäsenvaltion sotilaallisesta puolustuksesta vastaavat viranomaiset tuovat yhteisön tullialueelle sotilaskuljetuksena tai pelkästään sotilasviranomaisten käyttöön
- m) yhteisöön sijoittautuneen henkilön operoimilta poraus- tai tuotantolautoilta tai tuulivoimaloista suoraan yhteisöön tuotavat seuraavat tavarat:
 - i. lauttoihin tai voimaloihin sisältyneet tavarat, jotka on tarkoitettu lauttojen tai voimaloiden rakentamiseen, kunnostamiseen, ylläpitoon tai muuttamiseen
 - ii. lauttojen tai voimaloiden varustamiseen tarkoitettut tavarat
 - iii. lautoilla tai voimaloissa käytetyt tai kulutetut muonitustavarat

⁸ Saapumisen yleisilmoituksen sijasta voidaan asetuksen liitteessä 30A määritetyt turvatiedot antaa tulli-ilmoituksella. Suomessa turvatiedot voidaan antaa saavuttaessa myös passitusilmoituksella. Tällöin tulee noudattaa ao. kuljetusvälineelle määritettyjä aikarajoja, ks. kohta 7.1.1. Turvatietojen lisääminen tuonnin tulli-ilmoitukseen ei ole vielä mahdollista.

⁹ Ilmoitus tulee tehdä yhteisötavaroista esim. silloin, kun tavarat on lastattu kuljetusvälineeseen, joka poikkeaa kolmannessa maassa. Verorajan ylittävissä kuljetuksissa (esim. Saksasta Ahvenanmaalle) saapumisen yleisilmoitusta ei tehdä.

¹¹ Esimerkki: Laiva kuljettaa omaa rahtiaan ja sen lisäksi kyydissä on rekka. Rekan rahdista tulee tehdä oma saapumisen yleisilmoitus ja sen teosta vastaa ao. kuljetusyhtiö.

- iv. lautoilta tai voimaloista peräisin olevat vaarattomat jätetuotteet
- n) enintään 22 euron arvoisen lähetyksen tavarat, jos tullin suostuu tekemään riskianalyysin käyttäen taloudellisen toimijan omaan järjestelmään sisältyviä tietoja tai tästä järjestelmästä saatuja tietoja.
- o) verorajan ulkopuolelta tuotavat tavarat ja tavarat, jotka tuodaan yhteisön tullialueelle Helgolandista, San Marinon tasavallasta tai Vatikaanivaltiosta.

Vaikka edellä mainituista tavaroista ei tarvitse tehdä saapumisen yleisilmoitusta ennakolta, saapumiskoimipaikan tulee tehdä riskianalyysi myös näille tavaroille. Näihin tavaroihin kohdistuva riskianalyysi tehdään yleisilmoituksen ja muiden käytettävissä olevien tietojen perusteella, kun tavarat esitetään tullille. Tämä sääntö koskee myös kohdassa n) mainittuja enintään 22 €n arvoisia tavaroita.

Saapumisen yleisilmoitus tulee jättää ensimmäiseen yhteisöalueella sijaitsevaan saapumiskoimipaikkaan, mutta tulliviranomaiset voivat sallia, että ilmoitus jätetään johonkin muuhun toimipaikkaan ns. jättötoimipaikkaan. Tämän edellytyksenä on se, että saapumiskoimipaikka sallii tietojen jättämisen toiseen toimipaikkaan, jättötoimipaikka on tähän suostunut ja että tiedot välitetään viipymättä saapumiskoimipaikkaan. Komissio julkaisee nettisivuillaan luettelon maista, jotka sallivat menettelytavan. Suomen tullin ei välitä saapumisen yleisilmoituksia muiden jäsenmaiden tulleille eikä ota vastaan muiden jäsenmaiden kautta lähetettäviä saapumisen yleisilmoituksia.

Kun yhteisön ulkopuolisesta satamasta tai lentokentältä saapuvan laivan tai ilma-aluksen on tarkoitus käydä useammassa kuin yhdessä yhteisön satamassa tai useammalla kuin yhdellä lentoasemalla, **ensimmäiseen** yhteisössä sijaitsevaan tullitoimipaikkaan (satamaan / lentoasemalle) on jätettävä saapumisen yleisilmoitus **kaikista kuljetettavista tavaroista**. Ensimmäiseen saapumiskoimipaikkaan tulee siis tehdä ilmoitus myös sellaisista kuljetusvälineessä kuljetettavista tavaroista, joita ei ole aikomus purkaa mihinkään yhteisöalueelle. **Seuraaviin** yhteisön tullialueella sijaitseviin **tullitoimipaikkoihin** (satamiin tai lentoasemille) annetaan **yleisilmoitus** tavaroiden väliaikaista varastointia varten ainoastaan tavaroista, jotka puretaan sinne.

Saapumisen yleisilmoituksen jättää henkilö, joka tuo tavarat tai joka vastaa tavaroiden kuljetuksesta yhteisön tullialueelle tai hänen edustajansa. Jos ilmoituksen jättää joku muu henkilö, hänellä tulee olla valtuutus kuljetuksesta vastaavalta. Jos kaksi tai useampi toimija jättää samasta tavarasta saapumisen yleisilmoituksen tulliin, tullin hyväksyy vain kuljetuksesta vastaavan jättämän ilmoituksen. Muiden jättämät ilmoitukset mitätöidään ja samalla tutkitaan tuleeko määrätä virhemaksu.

Jos kyseessä on yhdistetty kuljetus, jossa aktiivisella kuljetusvälineellä kuljetetaan toista aktiivista kuljetusvälinettä, saapumisen yleisilmoituksen on velvollinen antamaan tämän toisen kuljetusvälineen käyttäjä¹¹. Jos meri- tai ilmaliikenteessä sovelletaan lastitilan jakamista koskevaa järjestelyä tai sopimusjärjestelyä, saapumisen yleisilmoituksen on velvollinen antamaan henkilö, joka on tehnyt sopimuksen ja laatinut konossementin tai lentorahtikirjan tavaroiden kuljettamiseksi.¹²

¹² Esimerkki: Railin lentoyhtiön lennolla kuljetetaan myös Antin lentoyhtiön rahtia. Kumpikin lentoyhtiö jättää saapumisen yleisilmoituksen omasta rahdistaan. Lisäksi tullin kertoo Railin lentoyhtiölle, että Antin lentoyhtiö on jättänyt saapumisen yleisilmoituksen. Tämä sen vuoksi, että ilmoituksen tekemisestä vastaa se, joka tuo tavarat yhteisöalueelle. Tullin ei kuitenkaan välitä toisen yhtiön rahtitietoja, vain tiedon ilmoituksen antamisesta.

Saapumisen yleisilmoituksen tekijällä tulee olla voimassa oleva EORI-tunnus. Myös kuljetusyrityksellä tulee olla voimassa oleva EORI-tunnus, jos ilmoituksen jättää muu toimija.

2.2 Ilmoitus diversioista (poikkeama aiotusta saapumistoimipaikasta)

Jos kuljetusväline ei saavu yhteisöön alkuperäisessä reittisuunnitelmassa mainittujen toimipaikkojen kautta, vaan jonkun **muun jäsenmaan toimipaikan kautta**¹³, kuljetusvälineestä vastaavan toimijan tai hänen edustajansa tulee ilmoittaa saapumisen yleisilmoituksessa ilmoitetulle aiotulle saapumistoimipaikalle tapahtuneesta reittimuutoksesta. Ilmoituksen tarkoituksena on se, että toimijan ei tarvitse laatia uusia saapumisen yleisilmoituksia ja tullihallinnot voivat hyödyntää jo kerran annettuja ilmoitustietoja.

Alkuperäinen, aiottu saapumistoimipaikka välittää havaitsemansa riskitiedot uudelle, ilmoitetulle todelliselle saapumistoimipaikalle, jotta toimipaikka voi ryhtyä tarvittaviin kontrollitoimenpiteisiin. Uuteen saapumistoimipaikkaan tulee laatia purettavista tavaroista tavanomaiset muut ilmoitukset (Suomessa yleisilmoitus tavaroiden väliaikaista varastointia varten ja esittämisilmoitus).

Diversioilmoituksen tekijällä tulee olla voimassa oleva EORI-tunnus

2.3 Yleisilmoitus tavaroiden väliaikaista varastointia varten

Suoraan toisesta yhteisömaasta saapuvasta tulliselvittämättömästä tavarasta on annettava erillinen yleisilmoitus tavaroiden väliaikaista varastointia varten. Ilmoitusta käytetään mm. sen varmistamiseksi, että kaikille tuoduille tavaroille osoitetaan Tullitulliselvitysmuoto määräajassa.

Suoraan Yhteisön ulkopuolelta saapuvista kolmansien maiden **tavaroista Suomen tullille annettu saapumisen yleisilmoitus muuttuu yleisilmoitukseksi** tavaroiden väliaikaista varastointia varten sen jälkeen, kun tavarat on esitetty Tullille ja kaikki riskianalyysin perusteella määritetyt kontrollitoimet on tehty. Ensimmäistä kertaa yhteisöön saapuvista **kolmansien maiden tavaroista ei siis tarvitse antaa erillistä yleisilmoitusta**¹⁴. Suomen tullille tulee tehdä **sähköinen yleisilmoitus myös sellaisista tavaroista, jotka saapuvat yhteisösatamien tai lentoasemien välillä kulkevilla aluksissa**, lukuun ottamatta tavaroita, jotka on kuljetettu Tullin hyväksymässä säännöllisessä reittiliikenteessä, jonka yhteydessä ei ole käytetty yksinkertaistettua passitusmenettelyä. Ilmoituksia käytetään esim. meri- ja lentoliikenteen yksinkertaistettujen passitusten päättämiseen ja ilmoituksen ohessa voidaan osoittaa tavaroiden yhteisöasema tullin määrittämiä koodeja käyttäen.

Vastuu yleisilmoituksen tekemisestä on sillä, joka esittää tavarat tullille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään esittämishetkellä, mutta **tulli suosittelee ilmoituksen tekemistä ennen tavaroiden**

¹³ Merkityksellistä on siis se, että poiketaan täysin alkuperäisestä suunnitelmasta poikkeavaan jäsenmaahan. Ilmoitusta ei tehdä, jos on ilmoitettu suomalainen toimipaikka ja poiketaan toiseen suomalaiseen toimipaikkaan, esim. Helsingin sijaan Hankoon.

¹⁴ Esimerkki: Alus saapuu Pietarista Kotkan kautta Helsinkiin ja jatkaa edelleen esim. Ruotsiin jne. Kotkan tullille tulee tehdä saapumisen yleisilmoitus viimeistään 2 tuntia ennen aluksen saapumista ja esittämisilmoitus aluksen saavuttua Kotkaan. Kuljetusvälineen saavuttua tullille annetaan yhdistetty saapumis- ja esittämisilmoitus, jota kutsutaan Suomessa esittämisilmoitukseksi. Esittäminen tehdään erittäin: esitetään purettavat tavarat varastoittain tai purkamispaikoittain, lisäksi omalla ilmoituksellaan esitetään kuljetusvälineeseen jäävät tavaraerät. Erillistä yleisilmoitusta tavaroiden väliaikaista varastointia varten ei tarvita. Helsinkiin tehdään ohjeiden mukainen yleisilmoitus tavaroiden väliaikaista varastointia varten sinne purettavista tavaroista.

¹⁶ Jos turvatiedot on ilmoitettu passitusilmoituksen yhteydessä, tulee esittää passitusilmoituksen MRN-numero.

saapumista (ks. suositusajoista kohdasta 7.1.2). Yleisilmoituksen tekijällä tulee olla voimassa oleva EORI-tunnus

Yleisilmoituksen avulla valvotaan, että tavaroille osoitetaan säädetyssä ajassa tulliselvitysmuoto. Lisäksi yleisilmoitus toimii tullausapuna silloin, kun siinä ilmoitetuille tavaroille ei asianmukaisesti osoiteta tulliselvitysmuotoa. Jos tavaraa ei saa tuoda yhteisöalueelle, sille tulee osoittaa muu tulliselvitysmuoto (jälleenvienti, hävitys).

2.4 Tavaroiden esittäminen Tullille

Tavaroiden esittämisestä vastaa aktiivisen kuljetusvälineen käyttäjä tai tämän edustaja.

Tavarat on esitettävä Tullille **välittömästi** niiden saavuttua tullitoimipaikkaan tai muuhun tulliviranomaisten osoittamaan tai hyväksymään paikkaan. Esittämisilmoitus toimii Suomessa samalla kuljetusvälineen saapumisilmoituksena.

Muussa kuin maantieliikenteessä esittäminen tehdään sähköisellä (saapumisen) esittämisilmoituksella. Vaatimus koskee myös EU-satamista ja EU-lentokentiltä tulevilla aluksilla kuljetettavia tavaroita. Maantieliikenteessä tavarat esitetään tullille rajalla sijaitsevassa tullitoimipaikassa esittämällä kuljetusasiakirjat ja kertomalla saapumisen yleisilmoituksen MRN-numero.¹⁶

Kaikki saapumisen yleisilmoituksella ilmoitetut tavarat on esitettävä tullille ensimmäisessä yhteisössä sijaitsevassa tullitoimipaikassa. Seuraavissa toimipaikoissa tullille tulee esittää vain ne tavarat, jotka puretaan kyseisessä paikassa aluksesta tai lentokoneesta.

Vastuu tavaroiden esittämisestä on sillä, joka on tuonut tavarat tullialueelle tai joka on ottanut vastatakseen tavaroiden kuljetuksesta yhteisön tullialueelle. Käytännössä tavaroiden esittäjä on kulkuneuvon päällikkö tai hänen edustajansa. Tällaisena edustajana voi toimia esim. tavarat vastaanottavan väliaikaisen varaston pitäjä. Esittämisilmoituksen tekijällä tulee olla voimassa oleva EORI-tunnus

Tavaroihin voidaan kohdistaa saapumisen yleisilmoitustietojen tai yleisilmoitustietojen perusteella määritettyjä tullitarkastuksia. Tulli ilmoittaa tavarat esittäneelle henkilölle tavarat, joihin kohdistuu kontrollitoimenpiteitä ja sen, että muut tavarat saa tuoda yhteisöalueelle. Tavarat esittänyt henkilö on velvollinen myötävaikuttamaan siihen, että kontrollitoimenpiteet voidaan suorittaa asianmukaisesti.

Kuljetusvälineestä puretuilla tavaroilla on niiden esittämisen jälkeen väliaikaisesti varastoitujen tavaroiden asema. Tulliselvitysmuodon osoittaminen tavaroille on mahdollista vasta tavaroiden esittämisen jälkeen.

2.4.1 Yhteisötavaroiden esittäminen

2.4.1.1 Yhteisötavarat

Tullialueelle tuodut **yhteisötavarat** vapautuvat tullivalvonnasta sen jälkeen, kun ne on esitetty tullille ja tulliviranomainen on asiakirjoihin tehdyistä merkinnöistä voinut todeta kyseessä olevan yhteisötavaran. Jollei tavaroiden yhteisöasemaa osoiteta heti tavaroiden esittämisen yhteydessä, tavaroita kohdellaan muina kuin yhteisötavaroina kunnes niiden yhteisöasema on osoitettu.

Esittäminen tehdään sähköisesti AREX:iin silloin, kun kuljetusväline tulee jostain muusta yhteisömaasta ja kuljetusvälineellä tuodaan myös muuta kuin yhteisötavaraa. Esittämistä ei tehdä AREX:iin Suomen satamien tai lentokenttien välisestä sisäisestä tavaraliikenteestä¹⁷.

2.4.1.2 Meri- ja lentoliikenteen yksinkertaistetut passitusmenettelyt

Hyväksytyssä säännöllisessä reittiliikenteessä ja yhteisökenttien välisessä lentoliikenteessä voidaan muita kuin yhteisötavaroita kuljettaa tullin lupaa edellyttävässä meri- tai lentoliikenteen yksinkertaistetussa passitusmenettelyssä.

AREX:in käyttöönoton yhteydessä otetaan käyttöön meri- ja lentoliikenteen yksinkertaistetun passituksen päättäminen ja yhteisöaseman osoittaminen sähköisesti. Meri- ja lentoliikenteen yksinkertaistettu passitus päättyy, kun AREX:iin on tehty asianmukainen yleisilmoitus ja esittämisilmoitus. Yhteisöasema osoitetaan sähköisesti AREX:in yleisilmoituksella ilmoitettavilla koodeilla.

2.5 Purkauslupa

Saapumisen esittämisilmoitus toimii samalla purkauslupapyyntönä niille tavaroille, jotka on tarkoitus purkaa kuljetusvälineestä.

Tullin antamana purkauslupana toimii tullin vastaussanoma, riippumatta siitä onko tavaraerän esittäminen hyväksytty tai hylätty. Hylätyn tavaraerän purkauslupaan voi kuitenkin liittyä vastaussanomassa esitettäviä ehtoja.

¹⁷ Ilmoitus aluksesta purettavista tavaroista on tehtävä, jos alus saapuu Hampurista Helsingin kautta Kotkaan. Jos alus liikkuu vain Suomen sisäisessä liikenteessä, esim. Kemi – Raahe – Turku - Helsinki, ja kuljettaa vain suomalaista tavaraa, ilmoitusta ei tarvitse tehdä.

3. VÄLIAIKAINEN VARASTOINTI

3.1 Yleistä

Tavaroiden esittämisen jälkeen tulliselvittämättömät kolmannen maan tavarat on siirrettävä viipymättä väliaikaiseen varastoon tai muuhun tulliviranomaisen hyväksymään paikkaan. Siirrosta on vastuussa tavarat yhteisöalueelle kuljettanut henkilö (tavallisesti kuljetusliike).

Kuljetusliike vastaa tavaroista, kunnes väliaikainen varastonpitäjä on vastaanottanut ja merkinnyt ne varaston kirjanpitoon.

3.2 Väliaikaisen varaston kirjanpito

Jos tavarat siirretään väliaikaiseen varastoon, tavaroiden esittäjän on toimitettava väliaikaisen varaston pitäjälle tieto väliaikaisesti varastoiduiksi aiotuista tavaroista (saapumisen yleisilmoituksen / yleisilmoituksen MRN-numero ja siihen liittyvä tavaraerä – tieto). Väliaikaisen varaston pitäjä ottaa tavarat haltuunsa ja pitää tavarakirjanpitoa vastuullaan olevista tavaroista. Tavaroiden liikkeitä tulee voida seurata tavarakirjanpidon avulla. Suurin osa varaston kirjanpitoon kirjattavista tiedoista saadaan seuraavista ilmoituksista tai ilmoitusten yhdistelmästä, jotka tavaroiden esittäjä tai hänen edustajansa on antanut Tullille.

- saapumisen yleisilmoitus yhdessä esittämisilmoituksen kanssa
- yleisilmoitus tavaroiden väliaikaista varastointia varten yhdessä esittämisilmoituksen kanssa
- manifesti tai muu kuljetusasiakirja¹⁸

Saapumisen yleisilmoituksella ja yleisilmoituksella tavaroiden väliaikaista varastointia varten tavarat on ilmoitettava tavaraeräkohtaisesti. Tavarat on merkittävä myös väliaikaisen varaston kirjanpitoon tavaraeräkohtaisesti. Jos tavaraeräkohtainen kirjanpitoon merkitsemistapa aiheuttaa esim. muutostarpeita yrityksen kirjanpitojärjestelmään, voi yksittäinen varastonpitäjä sopia siirtymäajan (1.7.2009 - 1.1.2011) järjestelyistä varastoluvan myöntäneen tullin kanssa.¹⁹

Kirjanpidosta on käytävä ilmi seuraavat tavaraa koskevat tiedot:

- saapumisen yleisilmoituksen, yleisilmoituksen tai passitusilmoituksen MRN-numero ja kyseistä tavaraerää koskeva MRN- numero sekä päiväys
- päiväys ja viitetieto muista dokumenteista, joiden perusteella tavarat otetaan väliaikaisen varaston kirjanpitoon
- tavarannumeroiksi tarvittavat merkit ja numerot, pakkausten lukumäärä ja laji
- tavarankuvaus, jolla tarkoitetaan tavannomaista kauppanimitystä
- kontin/konttien tunnus, jos tavaraa kuljetetaan kontissa

¹⁸ Väliaikaisen varaston kirjanpitoa koskevat tiedot saadaan manifestista tai muusta kuljetusasiakirjasta, kun esim. toisesta yhteisömaasta saapuvalla aluksella ei ole lupaa käyttää yksinkertaistettua manifestipassitusta tai kun, tavaralla on saapuessaan oma passitus.

¹⁹ Komissiossa vireillä olevan lainsäädäntömuutoksen myötä nykyisiä taloudellisesti vaikuttavia tullimenettelyjä kutsutaan erityismenettelyiksi. Yksi erityismenettelyistä on varastointi, johon kuuluvat väliaikainen varastointi, tullivarastointi ja vapaa-alueet. Lainsäädännön voimaantulon jälkeen kaikkiin varastointimenettelyihin sovelletaan samanlaisia kirjanpito vaatimuksia.

- tavaroiden sijainti
- tavaroiden tullioikeudellinen asema
- päiväys ja viitetieto asiakirjaan, jolla tavaroille osoitetaan tulliselvitysmuoto väliaikaisen varastoinnin jälkeen

Nykyisin väliaikaisen varaston tulonumerona on käytetty joko PortNet-järjestelmän antamaa PortNet-numeroa, lennon numeroa tai varastonpitäjän itsensä antamaa tulonumeroa. AREX-järjestelmän käyttöönoton myötä väliaikaisen varaston tulonumerona käytetään AREX-järjestelmän saapumisen yleisilmoitukselle tai yleisilmoitukselle antamaa MRN-numeroa ja siihen liittyvää tavaraerän numeroa.

3.3 Tavaroiden purkaminen

Väliaikaisen varaston pitäjä voi ~~sis~~ antaa varastointiin liittyviä ilmoituksia Tullille joko netin kautta tai sanomamuotoisena. Ennen tavaroiden purkausta varastonpitäjä voi halutessaan lähettää Tullille vastaanottoilmoituksen, jolla viitataan tavaroiden MRN-numeroon ja MRN-tavaraerännumeroon. Tulli vastaa ilmoitukseen lähettämällä purkaustulosolettaman (kuljetusliikkeeltä saamansa yleisilmoituksen tiedot), millä kerrotaan tavaraa koskevat tiedot auki purettuna. Purettuaan tavarat ja merkittyään ne varastokirjanpitoon väliaikaisen varaston pitäjä lähettää Tullille sähköisen tavaroihin koskevan purkaustulosilmoituksen.²⁰

Mikäli purkaustulosilmoitus on teknisesti oikein, saa varastonpitäjä Tullilta automaattisesti hyväksymisilmoituksen. Jos kyseessä on poikkeava purkaustulos (ylipurettua / alipurettua), nousee ilmoitus Tullissa manuaaliseen käsittelyyn. Jos purkausraportilla todetaan ylipurettuja tavaroita, kuljetuksesta vastaavan tulee tehdä uusi näitä tavaroita koskeva saapumisen yleisilmoitus tai yleisilmoitus sekä esittämisilmoitus välittömästi. Jos purkausraportilla todetaan alipurettuja tavaroita, selvittää Tulli poikkeaman syyn ilmoituksen tekemisestä vastaavan tahon kanssa.

3.4 T2L-otot

Kun yhteisötavaraa kuljetetaan muun kuin säännöllisen liikenteen aluksella, pitää tavarantoimittajan yhteisöasema erikseen todistaa. Yhteisöasema voidaan todistaa T2L-asiakirjalla tai muulla hyväksytyllä asiakirjalla. Asiakirjassa, jolla tavarantoimittajan yhteisöasema todistetaan, pitää olla merkittynä saapumisen yleisilmoituksen / yleisilmoituksen tavaraerää koskeva MRN-numero. Varastonpitäjä luovuttaa tavarat T2L-asiakirjaa tai muuta hyväksyttyä asiakirjaa vastaan, joka liitetään varastokirjanpidon tositteeksi.

Yhteisöasema voidaan todistaa myös saapumisen yleisilmoituksessa/yleisilmoituksessa olevalla luvanvaraisella merkinnällä C, jolloin tavarat vapautuvat tullivalvonnasta heti, kun ne on esitetty tullille, eikä niitä viedä väliaikaisen varaston kirjanpitoon.

3.5 Tulliselvitysmuodon osoittaminen

Väliaikaisessa varastossa varastoitaville kolmannen maan tavaroille on osoitettava uusi tulliselvitysmuoto määräajassa. Jos tavarat ovat saapuneet laivalla, on uusi tulliselvitysmuoto osoitettava 45 päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin tavaroiden väliaikaista varastointia koskeva yleisilmoitus on annettu. Jos tavarat ovat saapuneet maantie-, lento- tai rautatiekuljetuksena on uusi

²⁰ Menettely on samantapainen kuin passituksen valtuutetun vastaanottajan purkaustuloksia ilmoitettaessa.

tulliselvitysmuoto osoitettava 20 päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin tavaroiden väliaikaista varastointia koskeva yleisilmoitus on annettu.

Määräaikojen seuraamisen mahdollistamiseksi varastonpitäjän on toimitettava listaus tulliselvitysmuodon osoittamisen määräajan ylittäneistä tavaroista valvovalle Tullille. Tulli seuraa edellä mainittuja määräaikoja, kunnes väliaikaisesta varastoinnista tulee tullimenettely.²¹

3.6 Tavarantarkastus

Tulli ilmoittaa tavaraan kohdistuvasta tavarantarkastuksesta henkilölle, joka on antanut tavaroita koskevan esittämisilmoituksen. Tilanteessa, jolloin edellä mainitun ilmoituksen on antanut kuljetusliike itse, on kuljetusliike velvollinen ilmoittamaan tavaroihin kohdistettavasta tarkastuksesta operaattorille, jonka hallussa tavarat ovat. Näin pyritään edistämään tavaroiden mahdollisimman nopeaa tulliselvitystä ja välttämään tavaroiden turhilta siirtelyiltä.

3.7 Väliaikaisen varastoinnin päättäminen

Tullin näkökulmasta katsoen väliaikaisen varastoinnin päättäminen voidaan jakaa kolmeen eri kategoriaan, sähköinen päättäminen, manuaalinen päättäminen ja väliaikaisen varastoinnin päättäminen, kun tavarat poistuvat Suomesta kauttakuljetuksena (transshipment).

Väliaikaisen varastoinnin sähköisestä päättämisestä voidaan puhua silloin, kun väliaikaisessa varastossa oleville tavaroille osoitetaan uusi tulliselvitysmuoto käyttäen Tullin sähköistä järjestelmää. Tällaisia ovat tullimenettelyt, joista annetaan sähköinen tullii-ilmoitus ITU-järjestelmään, NCTS-järjestelmään annettava T1-passitusilmoitus tai NCTS-järjestelmään annettava TIR Carnet-ilmoitus. Väliaikaisen varastonpitäjän on liitettävä kirjanpitoonsa kopio ITU:n luovutus päätöksestä, NCTS-T1 passitusilmoitus tai kopio paperisesta TIR Carnet'sta. Edellä mainitut sähköiset järjestelmät ovat yhteydessä toisiinsa, joten AREX-järjestelmässä oleva tavaraerä kuittaautuu automaattisesti pois, kun tavaraerälle osoitetaan uusi tulliselvitysmuoto käyttäen toista Tullin sähköistä järjestelmää.

Manuaalinen päättäminen on kyseessä silloin, kun väliaikaisessa varastossa oleville tavaroille osoitetaan uusi tulliselvitysmuoto manuaalisesti esim. asettamalla tavarat tullivarastointimenettelyyn, hävittämällä, luovuttamalla tavarat valtiolle tai niille osoitetaan yhteisöasema. Tavaraerän kuittaminen AREX-järjestelmästä tehdään manuaalisesti Tullissa. Väliaikaisen varastonpitäjän on liitettävä kirjanpitoonsa tullii-ilmoitus tullivarastointimenettelyyn asettamisesta, hävittämistodistus, todistus valtiolle luovuttamisesta tai yhteisöaseman osoittamisesta.

Kun yhteisön alueelta vietävistä tavaroista ei tarvitse tehdä vienti-ilmoitusta, on niistä tehtävä poistumisen yleisilmoitus. Yhteisölainsäädännön mukaan tavarasta, joka on ollut väliaikaisesti varastoituna yli 14 vrk, on annettava turvatiedot sisältävä poistumisen yleisilmoitus, jos niitä ei ole annettu passitusilmoituksella. Sen sijaan enintään 14 vrk väliaikaisesti varastoiduista tavaroista tällaista ilmoitusta ei yhteisölainsäädännön mukaan tarvitse antaa. Kansallisesti on sovittu, että Suomessa väliaikainen varastointi voidaan aina päättää sähköisesti antamalla poistumisen yleisilmoitus. Tässä tilanteessa ilmoituksesta käytetään termiä poistumisen yleisilmoitus tavaroiden

²¹ Komissiossa on vireillä muutos, joka mukaan väliaikaisesta varastoinnista tulisi tullimenettely uuden soveltamisasetuksen hyväksymisen jälkeen. Muutoksen myötä tavarain säilyttämistä väliaikaisessa varastossa koskevat määräajat poistuisivat.

väliaikaisen varastoinnin sähköistä päättämistä varten. Kun on kysymys ns. transshipmentistä, toimii Tullin vastaussanoma ko. ilmoitukseen luovutuslupana varastosta. Varastonpitäjä merkitsee poistumisen yleisilmoituksen tavaraeriä koskevat MRN-numerot varaston kirjanpitoon. Lopullisesti väliaikaisen varastonpitäjän tavaroihin kohdistunut vastuu päättyy, kun kuljetuksesta vastaava taho on antanut poistumisen esittämisilmoituksen ja Tullin hyväksymissanomalla ilmoitettu tapahtumatunnus ja poistumisen esittämisilmoituksella ilmoitettuja tavaraeriä koskevat tiedot on toimitettu varastonpitäjälle. Ks. tarkemmin poistumisen yleisilmoituksesta tämän oppaan luku Vienti ja poistuminen tullialueelta; periaatteet.

3.8 Asettaminen tuonnin Tullitullimenettelyyn

Tulli-ilmoituksen täyttöohjeissa annetaan tietoja siitä, mihin asiakirjaan tulee viitata tuonnin tulli-ilmoituksella kohdassa ”Yleisilmoitus/Edeltävä asiakirja” tai vastaavassa kohdassa ilmoitussanomassa.

Uusi ilmoitusmenettely aiheuttaa käytössä oleviin tulli-ilmoituksen täyttöohjeisiin muutoksia. Jos tavarat ovat saapuneet suoraan kolmannesta maasta eikä niitä ole asetettu esim. tullivarastointimenettelyyn, tulee em. kohdassa ilmoittaa saapumisen yleisilmoituksen tai yleisilmoituksen MRN-numero ja siihen liittyvä tavaraerän numero. Kun tavara on saapunut saapumistoimipaikkaan passitusmenettelyssä ja turvatiedot on annettu passitusilmoituksella, tulee em. kohdassa viitata passitusilmoituksen MRN-numeroon. Viittausta ei siis kummassakaan tapauksessa voi tehdä esim. väliaikaisen varaston aiemmin käytössä olleeseen tulonumeroon.

MRN-numero ja siihen liittyvä tavaraerän numero voidaan tiedottaa tavaranhaltijalle tai tämän edustajalle heti, kun se on tiedossa, esimerkiksi ns. avioinnin yhteydessä. Tullin tavoitteena on se, että samalla kun otetaan käyttöön AREX-järjestelmä, tullimenettelyyn asettamista koskeva ilmoitus voidaan toimittaa tulliin jo ennen tavaroiden saapumista. Tavaroiden tullimenettelyyn asettamista koskeva ilmoitus voidaan kuitenkin hyväksyä vasta, kun on varmistettu, että turvatiedot on annettu, tavarat on esitetty Tullille ja kaikki tavaroita koskevat kontrollitoimet on suoritettu eikä tavaroiden tuonnille yhteisöalueelle ole todettu esteitä. ITU tarkistaa esteettömyyden automaattisesti yleisilmoitusjärjestelmästä. Uusi menettely ei siis tarkoita ennakkoluovutuksen mahdollisuutta.

4. VIENTI JA POISTUMINEN TULLIALUEELTA; PERIAATTEET

4.1 Vientikuljetuksen alkaminen, vientimenettelyyn asettaminen

Viejän tai asiamiehen (ilmoittaja) tulee antaa vienti-ilmoitussanomalla tullin vientijärjestelmään (ELEX) ennen vientikuljetuksen alkamista. Tulli vastaa ilmoitukseen hyväksymissanomalla ja luovutussanomalla (prosessi on kuvattu tarkemmin ELEX-sanomaliikenneoppassa²³).

Luovutussanomana liitteenä ilmoittaja saa PDF-muodossa:

1. luovutus päätöksen, josta ilmenevät sekä tapahtumatunnus (nykyinen tullausnumero) että kuljetuksen viitenumero eli MRN sekä
2. viennin saateasiakirjan EAD:n josta ilmenevät niin ikään samat viitteet.

EAD tai vähintään MRN-numero kulkee tavarana mukana, luovutus päätös jää ilmoittajalle.²⁴

Lähtökohtana on, että vienti-ilmoitus tehdään tullille ennen kuin vientikuljetus alkaa. Tavarat esimerkiksi aiotaan tunnin päästä lastata autoon (vaikkapa Rovanimellä) tai ne on jo siihen lastattu. Mahdollista on sallia myös menettely, jossa kuljetuksen alku hoidetaan kotimaan kuljetuksena matkan varrella sijaitsevaan välivarastoon (esimerkiksi Lahdessa) tai poistumispaikan valvontalueelle saakka (esimerkiksi Hki-Vantaan lentokentälle tai Vuosaaren satamaan). Näissä tapauksissa vientikuljetus katsotaan alkavaksi vasta mainituissa paikoissa, jolloin vienti-ilmoituksen antamisvelvollisuus lankeaa vasta tässä vaiheessa.²⁵

Vientimenettelyn perusteet ovat äskettäin muuttuneet sähköiseen vienti-ilmoittamiseen siirtymisen johdosta; kaikki sähköisesti annetut vienti-ilmoitukset käsitellään yhdessä ja samassa toimipaikassa (sähköisessä tullauskeskuksessa, jonka toimipisteet sijaitsevat Helsingissä ja Turussa). ***Niinpä ilmoitussanomaa käsittelevä vientitullitoimipaikka on suomalaisessa viennissä aina sama toimipaikka.***

Sekä tullin asiakkaat että tullin oma henkilöstö on perinteisesti tarkoittanut käsitteellä ”vientipaikka” sitä tavaroiden sijaintipaikkaa, jossa tavarat ovat vienti-ilmoituksen jättöhetkellä. Tästä termistä on selvyuden vuoksi syytä luopua kokonaan ja puhua sen sijasta vientitavaroiden esittämispaikasta.

²³ Sähköistä vienti-ilmoittamista koskeva aineisto löytyy tullin internet-sivuilta seuraavasta osoitteesta:
<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/sahkoinenasiointi/edi/ELEX/index.jsp>

²⁴ EAD on oltava aina mukana ja esitettävä poistumispaikan tullille Suomen maarajalla päätettävissä vienneissä. Kun kyseessä on Suomesta lähtevä ECS-vienti, so. poistumistullitoimipaikka sijaitsee toisessa EU-maassa, on syytä huolehtia EAD:n toimittamisesta poistumispaikalle, mikäli kyseisen maan tulli sen esittämistä edellyttää (pääsääntöisesti näin on).

²⁵ Mitä kohtaa tavarakuljetuksen logistiikassa pidetään vientikuljetuksen alkamisena? Toisin sanoen missä vientierän katsotaan ”muodostuvan”? Tämä on tulkinnanvarainen asia ja EU-tasolla annetut ohjeet eivät ole yksiselitteisiä. EU:n alueelta kontitettuna poistuvien vientien kohdalla on yleisesti katsottu, että tarkoituksenmukaisin hetki ilmoituksen antamiselle on silloin kun tavarat lastataan konttiin, mutta perustellusti ilmoitus voidaan antaa jo ennen kontitusta edeltävää syöttökuljetusta (ja laajalti annetaankin. Jos kontitus tapahtuu vasta toisessa jäsenmaassa, tämä malli muuttuu pääsäännöksi, toisin sanoen ilmoitus olisi annettava kuljetusketjun lähtöpäässä. Poikkeuksellisesti ilmoituksen antaminen voidaan sallia myös sen jälkeen kun tavara on jo kontitettu (esimerkiksi sisämaassa kontitus, mutta ilmoitus annetaan vasta tavarana ollessa suomalaisessa satamassa).

4.1.1 Yhteisötavaran vienti-ilmoitukset ja kolmannen maan tavaran jälleenvienti-ilmoitukset

On huomattava, että puhuttaessa tässä esityksessä vienti-ilmoituksesta tarkoitetaan kaikkia niitä tilanteita, jolloin yhteisön alueelta vietävästä tavarasta on annettava tulli-ilmoitus. Vienti-ilmoituksilla tarkoitetaan tavallisen yhteisötavaran vienti-ilmoituksen lisäksi myös taloudellisesti vaikuttavan tullimenettelyn jälkeisiä kolmannen maan tavaran jälleenvienti-ilmoituksia. Tullivarastointi on yksi taloudellisesti vaikuttavista tullimenettelyistä, joten jälleenvietäessä tavaraa tullivarastointimenettelystä EU:n ulkopuolelle, tavarasta on annettava tulli-ilmoitus. Mikäli passitusilmoitusta ei anneta, on annettava jälleenvienti-ilmoitus.

4.1.2 Määräajat ilmoituksen antamiselle

Vienti-ilmoitukset on annettava tietyssä määräajassa ennen poistumista yhteisön alueelta. Määräajat vaihtelevat kuljetusmuodoittain. Määräaikoja käsitellään tarkemmin jäljempänä, ks. kohta 7.2.

4.1.3 Mitä vientejä turvatietovaatimukset ja määräajat eivät koske?

Seuraavista tavaroista ei tarvitse antaa turvatietoja, eikä niihin sovelleta kohdassa 7.2 ilmeneviä määräaikoja²⁶:

- a) sähköenergia
- b) putkijohdoissa vietävä tuotteet
- c) kirjeet, postikortit ja painotuotteet
- d) maailman postiliiton yleissopimuksen sääntöjen mukaisesti vietävät tavarat (postilähetyksellä tarkoitetaan tässä yhteydessä enintään 50 kg painavaa yksittäistä lähetystä)
- e) muulla toimella tehtävien tulli-ilmoitusten kattamat tavarat. lukuun ottamatta kuljetussopimuksen perusteella kuljetettavia kuormalavoja, kontteja maantie- rautatie-, ilma- ja meri- ja sisävesiliikenteen kuljetusvälineitä
- f) matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tavarat
- g) tavarat, joiden osalta hyväksytään suullinen ilmoitus. lukuun ottamatta kuljetussopimuksen perusteella kuljetettavia kuormalavoja, kontteja maantie- rautatie-, ilma- ja meri- ja sisävesiliikenteen kuljetusvälineitä
- h) ATA- ja CPD-carnet'illa vietävät tavarat
- i) ns. NATO-sopimuslomakkeella vietävät tavarat
- j) yhteisön satamien tai lentoasemien välillä kulkevissa aluksissa vietävät tavarat, edellyttäen että kuljetusväline ei matkallaan poikkeakaan EU:n ulkopuoliseen satamaan tai lentokentälle²⁷
- k) aseet ja puolustustarvikkeet, jotka jäsenvaltion sotilaallisesta puolustuksesta vastaavat viranomaiset vievät yhteisön tullialueelta sotilaskuljetuksena tai pelkästään sotilasviranomaisten käyttöön

²⁶ Rajaukseen saattaa tulla muutoksia, kun soveltamisasetuksen osittaismuutosta (EY) N:o 1875/2006 muutetaan. Keskusteluissa on esitetty mm. kuljetusvälineitä ja arvorajoja koskevia muutosehdotuksia.

²⁷: HUOM. Mikäli näissä tilanteissa on annettava vienti-ilmoitus lähtömaahan (esimerkiksi Suomesta viedään tavaraa Hollannin kautta Yhdysvaltoihin), on tuossa Suomen tullille jätetyssä vienti-ilmoituksessa kuitenkin oltava turvatiedot. Erillistä määräaikavaatimusta ei kuitenkaan ole, vaan ilmoitus on annettava viimeistään kun tavarat esitetään tullille. Kansallisesti voidaan satamassa tai lentokentällä vientimenettelyyn asetettavien tavaroiden osalta määrätä erikseen aikarajat, jolloin ilmoitukset on viimeistään annettava.

Mikäli kyse on EU:n sisäkaupasta (esimerkiksi Suomesta viedään tavaraa Hollantiin), mitään turvailmoituksia ei tarvitse antaa.

- l) yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneen henkilön operoimille poraus- tai tuotantolautoille suoraan yhteisöstä vietävät seuraavat tavarat:
 - a. tavarat, joita käytetään tällaisten lauttojen rakentamiseen, kunnostamiseen, ylläpitoon tai muuttamiseen
 - b. lauttojen varustamiseen tarkoitetut tavarat
 - c. lautoilla käytetyt tai kulutetut muonitustavarat
- m) enintään 22 euron arvoisen lähetyksen tavarat, jos tulliviranomaiset suostuvat tekemään riskianalyysin käyttäen taloudellisen toimijan omaan järjestelmään sisältyviä tietoja tai tästä järjestelmästä saatuja tietoja

Myös kaikki listalla luetellut tapaukset ovat (edelleen) ilmoitusvelvollisuuden alaisia, mutta kukin erikseen säädetyllä helpotetulla tavalla. Tosin j)-kohdassa mainitut EU-maiden väliset kuljetukset, eivät sisällä mitään helpotusta itse vienti-ilmoittamiseen, vaan tämän kohdan ainoana sisältönä on, että ko. kuljetuksiin ei sovelleta tullikoodeksiin perustuvia määräaikoja, vaan ilmoittamishetken tarkempi määrittäminen on kokonaan jäsenvaltion omalla vastuulla.

4.2 Vientikuljetuksen poistuminen yhteisön alueelta

4.2.1 Maantiekuljetukset

Vientikuljetuksen saapuessa poistumispaikalle (rajalle) tai passituksen avaamispaikalle on jonkun toimijan (esimerkiksi kuljettajan) esitettävä viennin saateasiakirjat tullille viejän puolesta. Saateasiakirjalle merkityn MRN-numeron perusteella tulli saa kyseisen vientierän tiedot näkyviin²⁹. Tullilla on mahdollisuus suorittaa tarvittaessa tavaran fyysinen tarkastus. Mikäli tullilla ei ole huomauttamista saateasiakirjaan tai MRN:n avulla tietojärjestelmästä katsottaviin tietoihin, tavarat saavat luvan poistua rajan yli tai ne saadaan siirtää passitusmenettelyyn poistumista varten.

4.2.2 Lento-, meri- tai junaliikenne

4.2.2.1 Saapuminen suomalaiselle poistumistoimipaikalle ja lastauslupa³⁰

Vientikuljetuksen saavuttua suomalaiselle poistumispaikalle (satamaan, lentokentälle tai vientiterminaaliin junaan lastausta varten), on tullin vientijärjestelmään (ELEX) annettava ilmoitussanoma siitä, että tavarat ovat saapuneet poistumispaikalle osoitteeseen x. Saapuminen poistumistoimipaikalle -ilmoituksessa tulee aina viitata vienti-ilmoituksen tullilta saamaan MRN-numeroon, jonka perusteella tulli saa kyseisen vientierän tiedot tarvittaessa näkyviin.³¹

²⁹ Syyskuussa 2009 on otettu käyttöön vienti (ELEX)- ja passitusjärjestelmän rajapinta; passitusilmoituksella on viitteet edeltävään vienti-ilmoitukseen ja passitusjärjestelmä kuittaa automaattisesti vientimenettelyn päättyneeksi. Niinpä viennin saateasiakirjoja (EAD) ei tarvitse erikseen enää esittää passitusmenettelyä aloitettaessa. Poikkeuksen muodostavat ne tapaukset, jolloin kyseiset vienti-ilmoitukset eivät löydy Suomen ELEX-järjestelmästä (paperipohjainen varamenettely). Tällöin on edelleen EAD:t edelleen esitettävä tullille, jotta viennit saadaan päätettyä.

³⁰ Saapuminen poistumispaikalle- ilmoituksen antamista on käsitelty muun muassa tullihallituksen määräyksessä 23/010/2010, asiakastiedotteessa 2.2.2010 'vientitavaran esittäminen poistumispaikalla ja uudet poistumisen ilmoitukset' sekä suoraan kohderyhmille suunnatuissa kirjeissä (12.2 meriliikenteen toimijoille ja 4.3.2010 viejille kirjoitetut erilliset tiedotteet)

³¹ Tämä ilmoitus on yleisen käsityksen mukaan tarkoituksenmukaisinta antaa aina muualla Suomessa vientimenettelyyn asetetun tavaran saapuessa Suomessa sijaitsevaan satamaan tai lentokentälle – riippumatta siitä, onko kyseisen vientitavaran tullilainsäädännön mukainen poistumistoimipaikka Suomessa vai lopullisen fyysisen poistumisen valvovassa EU-maassa. Näin on siksi, että usein tavaran saapumisvaiheessa ei vielä tiedetä tullilainsäädännön mukaista poistumispaikkaa.

Ilmoitus saapumisesta poistumistoimipaikalle mahdollistaa kontrollitoimenpiteet poistumispaikalla.

Mikäli tämä ilmoitus hyväksytään joko automaattisesti tai käsittelijän toimesta (ilman tarkastusta tai tarkastuksen jälkeen), voidaan tavarat siirtää yhteisöstä poistuvaan kulkuvälineeseen joko suoraan tai varastoinnin jälkeen. Tavarat saavat lastausluvan. Samaan ilmoitukseen on siis integroitu kaksi keskeistä tullimenettelyllistä funktiota; tavaroiden esittäminen poistumispaikalla ja lastausluvan pyytäminen.

Ilmoitus saapumisesta poistumispaikalle on erillistä lupaa edellyttävä ilmoitusmenettely. Luvan sisäto ja sen hakeminen selviävät Tullihallituksen yleiskirjeestä 23/01072010.

4.2.2.2 'Saapuminen poistumispaikalle' -ilmoituksen voi jättää antamatta vain tietyin edellytyksin

Tullille ei tarvitse erikseen lähettää 'saapuminen poistumispaikalle'-ilmoitusta, jos tulli on sallinut vienti-ilmoituksen antamisen siinä vaiheessa, kun tavara on jo poistumispaikalla- vientierä muodostuu vaikkapa satamassa tai lentokentällä - tai luvassa on muusta syystä sallittu vienti-ilmoituksen antaminen vasta siinä vaiheessa kun tavara saapuu satamaan tai lentokentälle³²

Vienti-ilmoituksessa on täsmällisesti ilmoitettava tavaran sijainti kyseisessä poistumispaikassa ja tietyllä lisäkoodilla ilmaistava, että annettu ilmoitus korvaa samalla 'saapuminen poistumispaikalle' - ilmoituksen. Tällöin vienti-ilmoitus samalla toimii 'saapuminen poistumistoimipaikalle' - ilmoituksena ja luovutus vientimenettelyyn edellä selostetulla tavalla 'varastointi ja lastauslupana' tai suoraan 'lastauslupana'.

Ilmoituksen antamisesta edellyttää erillistä lupaa. Luvan sisäto ja sen hakeminen selviävät Tullihallituksen yleiskirjeestä 23/01072010.

4.2.2.3 Ilmoituksen antamiseksi erilaisia vaihtoehtoja

Ilmoituksen voi antaa toimija, joka itse vastaa tai jonka toimeksiannosta toinen vastaa kuljetusvälineen lastaamisesta tai toimija, jolla ei ole osuutta varsinaiseen lastaustoimintaan (kuten esimerkiksi viejä itse tai huolitsija). Myös kuljetusyhtiö voi antaa ilmoituksen.

Mikäli ilmoituksen antaja on eri henkilö kuin lastaaja, on ilmoituksen antajan annettava tieto lastausluvasta lastaajan tiedoksi viipymättä. Tämä velvollisuus on sama riippumatta siitä, onko lastauslupa saatu lisäkoodilla varustettuun vienti-ilmoitukseen vai 'saapuminen poistumispaikalle' ilmoitukseen. Lastaaja voi sitten tämän tiedon perusteella suorittaa lastauksen.

On huomattava, että saapuminen poistumispaikalle -sanoman antaminen on kaikissa tilanteissa sallittua. Toisin sanoen, vaikka tavara ei vientimenettelyyn ilmoittamisen ja "poistumispaikalle saapumisen" välissä liikahtaa mihinkään, voidaan asiakkaiden niin halutessa toimia samoja menettelyjä noudattaen kuin tilanteessa, jossa vienti-ilmoitus annetaan tavaran lähtiessä sisämaasta ja 'saapuminen poistumispaikalle'-ilmoitus annetaan tavaran saavuttua satamaan. Lastaaja voi siis noudattaa samaa "perusmenettelyä" kun a) vienti-ilmoitus on tehty ennen saapumista poistumispaikalle, b) vienti-ilmoitus ilman lisäkoodia (so. ei lastauslupapyyntö) tehdään vasta tavaran saavuttua poistumispaikalle ja myös kun c) on annettu lisäkoodilla varustettu vienti-ilmoitus (so. sisältää lastauslupapyynnön).

³² Tavarat on oltava ilmoituksen antamisen hetkellä sataman alueella, lento-operaattorin hallussa tai junarahtiterminaalissa.

Tällainen tarve saattaa syntyä esimerkiksi siitä, että lastauksesta vastaava satama-, juna- tai lentokenttäoperaattori haluaa selkeyttä ja katsoo kätevimmäksi tavaksi varmistua tavarantoimituksen lasausluvasta siten, että on itse ilmoittajana. Tiedon lastausluvan olemassaolosta saa varmimmin lähettämällä tullille sanoman saapumisesta poistumiskohtaan ja saamalla siihen vastauksen ”saa lastata”. **Toisaalta**, satama- tai lento-operaattori voi tiettyihin asiakkaisiin (tai kaikkiin) luottaessaan toimia niin, että lastaa tavarat alukseen ”muun toimijan” lastausluvalla.

Selkeyden ja käytännöllisyyden vuoksi lastauksesta vastaava toimija saattaa nähdä parhaimmaksi antaa saapuminen poistumiskohtaan ilmoituksen jopa sellaisissa tapauksissa, joissa toinen toimija on jo saman ilmoituksen antanut. Tulliviranomainen hyväksyy tällaisen menettelyn, eikä voi ottaa kantaa tällaisen ”tuupailmoittamisen” mielekkyyteen.

Tulli korostaa, että lastauksesta vastaavan toimijan ja kuljetusliikkeen sekä tällaisen ”muun toimijan” on sovittava keskenään tarkoituksenmukaisimmat menettelytavat ja toimintansa ehdot.

4.2.2.4 Poistumisen esittämisilmoitus

Poistumisen esittämisilmoituksen käsittelyssä on erilaisia tilanteita riippuen siitä poistuvatko tavarat suoraan kolmanteen maahan vai poistuvatko ne toisen EU-toimipaikan kautta.

- - Kolmannen maan tavarat poistuvat suoraan kolmanteen maahan³³

Ennen kuin yhteisön alueelta poistuvaan kuljetusvälineeseen saa lastata tavaraa, on laivaan, lentokoneeseen tai junaan lastattavista kolmannen maan tavaroista annettava tullin AREX-järjestelmään poistumisen esittämisilmoitus. Tuolla ilmoituksella on annettava kustakin yhteisön alueelta poistuvasta tavarasta kyseisen tavarantoimituksen MRN-numero (esimerkiksi saapumisen tai poistumisen yleisilmoituksen MRN).

Jos aluksen seuraava määräsatama on **EU:n ulkopuolella ja kuljetetaan sellaisia EU:n vientitavaroita, joiden osalta vientimenettely on päätetty jo aiemassa jäsenmaassa**, ilmoitus on niin ikään annettava ennen kuljetusvälineen lastaamista kuljetusvälineeseen.

Tämän ilmoitusmenettelyn avulla ensinnäkin varmistetaan, että kaikki yhteisön alueelta vietävät tavarat on tulliselvitetty ja niistä on siten samalla annettu ns. turvailmoitukset. Mikäli esittämisilmoitus hyväksytään joko automaattisesti tai käsittelijän toimesta, saa kyseinen tavara tullin puolesta lähtöluvan. Mikäli jostakin tavarasta ei ole annettu turvailmoitusta (tai jollekin tavaralle on määrätty kontrollitoimenpiteitä, joita ei ole suoritettu loppuun), tavarantoimitus saa lastata vasta, kun laiminlyöty ilmoitus annetaan tai kontrollitoimenpiteet saadaan suoritettua.

Toinen poistumisen esittämisilmoituksen tarkoitus tulliselvityksessä on tiedottaa tavarantoimituksen poistumisesta tullille. Ilmoitettujen MRN-numeroiden takana olevat ilmoitukset jäävät tosin vielä odottamaan varmistavaa tietoa tavarantoimituksen poistumisesta (poistumisilmoitus).

³³ Tässä esityksessä suorina kuljetuksina kolmanteen maahan pidetään myös toiseen yhteisön satamaan, lentokentälle tai juna-asemalle poikkeavia kuljetuksia, joissa tavarat pysyvät kuljetusvälineissä (vrt. ”syöttökuljetukset”, joissa tavarantoimitus kuljetetaan ko. paikkoihin purettavaksi ja uudelleen lastattavaksi).

- - Syöttökuljetukset: Tavarat matkalla toiselle yhteisön toimipaikalle, jossa siirtolastaus ja lopullinen poistuminen

Suomesta lähtevistä, toisessa jäsenmaassa siirtolastattavista ja vasta sieltä yhteisöstä poistuvista vientitavaroista ja kolmannen maan tavaroista on ennen laivaan, lentokoneeseen tai junaan lastaamista, sen yhteydessä tai viimeistään aluksen lähtöä seuraavana työpäivänä annettava tullin AREX- järjestelmään poistumisen esittämisilmoitus. Tuolla ilmoituksella on kustakin yhteisön alueelta vietävästä tavarasta annettava kyseisen tavarantoimittajan MRN-numero (vientilmoituksen tai yleisilmoituksen (väliaikaista varastointia varten) MRN tai passituksen MRN, jonka ilmoittaminen tosin vapaaehtoinen).

Tämän ilmoitusmenettelyn avulla varmistetaan jo Suomessa, että yhteisön alueelta vietävät ja jälleenvietävät tavarat on tulliselvitetty ja niistä on siten samalla annettu ns. turvailmoitukset. Mikäli havaitaan, että jostakin tavarasta ei ole annettu turvailmoitusta, tai että jollekin tavaralle on määrätty kontrollitoimenpiteitä, joita ei ole suoritettu loppuun, on asia selvitettävä välittömästi toimijan kanssa tapauskohtaisesti.

Mikäli poistumisen esittämisilmoitus hyväksytään joko automaattisesti tai käsittelijän toimesta, jäävät ilmoitettujen MRN-numeroiden takana olevat ilmoitukset vielä odottamaan varmistavaa tietoa tavaroiden poistumisesta (poistumisilmoitus), jonka perusteella tullin järjestelmään – ja sitä kautta viejille – saadaan automaattisesti vahvistus tavaroiden fyysisestä poistumisesta.

- - Vientitavarat poistuvat suoraan kolmanteen maahan

Noudatetaan edellisen kappaleen ohjeita

- - Vientierien osittaminen³⁴

Toisinaan vientimenettelyyn luovutettu erä ei poistu kokonaisuudessaan samalla kuljetuksella, vaan vientierä jaetaan osiin. Näissä tapauksissa poistumisen esittämisilmoituksella ilmoitetaan, että kyseessä on vientierän osan lastaus. Tällöin AREX-järjestelmä jää odottamaan seuraavia eriä. Kun viimeinen erä ilmoitetaan, annetaan ilmoituksella tieto ”final”, jolloin AREX-järjestelmään tallentuu tieto koko erän lastauksesta.

4.2.2.5 Poistumisilmoitus

Kun laiva, lentokone tai juna on poistunut Suomen alueelta, on poistumisen esittämisilmoituksen antajan annettava vielä poistumisilmoitus tullin AREX-järjestelmään.

Poistumisilmoituksen perusteella saadaan Tullin vientijärjestelmään – ja sitä kautta viejille – automaattisesti tiedot tavaroiden fyysisestä poistumisesta.

Poistumisilmoituksen antamiseen mennessä (määräajat seuraavassa kappaleessa) on ehdittävä tehdä mahdolliset oikaisut poistumisen esittämisilmoitukseen, jotta siellä annettu tieto on **varmasti lopullisesti oikein annettua**.

³⁴ Maantiekuljetuksien osituksia ei käsitellä tässä ohjeessa.

Poistumisilmoituksessa annetaan poistumisen esittämisilmoituksen viite. Tällöin poistumistiedot siirretään ELEX-järjestelmään, joka puolestaan lähettää poistumistiedot sähköisesti vienti-ilmoitusten antajille (viejille, huolintaliikkeille).

4.2.2.6 Poistumisen esittämisilmoituksen ja poistumisilmoituksen määrääjät

Tapaus 1

- 1) Jos kuljetusvälineen seuraava määräsatama on **EU:n ulkopuolella**
JA
- 2) **kyseessä on kolmannen maan tavaran kuljetuksesta tai kuljetetaan sellaisia EU:n vientitavaroita, joiden osalta vientimenettely on päätetty jo aiemassa jäsenmaassa,** poistumisen esittämisilmoitus on annettava ennen kuljetusvälineen lastaamista kuljetusvälineeseen.

Tässä tapauksessa poistumisilmoitus on annettava viimeistään toisena arkipäivänä kuljetusvälineen lähdön jälkeen.

Tapaus 2

- 1) Jos kuljetusvälineen seuraava määräsatama on **EU:ssa**
TAI
- 2) **kyseessä on EU:n vientitavaran kuljetus EU:n ulkopuolelle,** poistumisen esittämisilmoitus on annettava viimeistään kuljetusvälineen lähtöä seuraavana työpäivänä. Ilmoituksen voi luonnollisesti antaa jo ennen lastaamista myös viimeksi mainituissa tapauksissa.

Tässä tapauksessa poistumisilmoitus on annettava viimeistään kolmantena arkipäivänä kuljetusvälineen lähdön jälkeen.

4.2.2.7 *Kenen velvollisuutena on tulliselvitettyjen tavaroiden poistumiseen liittyvien ilmoitusten antaminen?*

Poistumisen esittämisilmoitus ja poistumisilmoitus ovat molemmat tavaran poistumiskuljetuksesta vastaavan kuljettajan vastuulla. Eri asia on, että käytännössä näitä ilmoituksia voi antaa joku muu toimija kuljetusliikkeen puolesta.

Saapuminen poistumispaikalle- ilmoituksen osalta viimekätinen vastuu on viejällä itsellään. Käytännössä viejä siirtänee tämän vastuun kuljetusliikkeen tai suoraan esimerkiksi satamaoperaattorin kanssa tehdyllä sopimuksella mainituille tahoille.³⁵

Toimijoiden vastuuta poistumisen ilmoitusten antamisesta on käsitelty tullihallituksen määräyksissä 184/010/2009 (korjattu 22/010/2010) ja 23/010/2010.

4.3 Poistumisen yleisilmoitus

4.3.1 Mikä on poistumisen yleisilmoitus?

³⁵ Vastaavasti tälläkin hetkellä joku muu toimija (esimerkiksi kuljettaja) esittää vientiasiakirjat poistumispaikan tullille viejän puolesta.

Kun yhteisön alueelta poistuvista tavaroista ei tarvitse tehdä vienti-ilmoitusta, niistä on tehtävä poistumisen yleisilmoitus. Tällaisia tilanteita ovat

- tietyt pitempiaikaisen varastoinnin (yli 14 vrk) jälkeiset kauttakuljetukset ilman turvatiedot sisältävää passitusilmoitusta ja
- yhteisötavaroiden kuljetukset (yhteisökauppa) toiseen EU-maahan siten, että kuljetus poikkeaa kolmannen maan alueella, eikä tavaraa aseteta passitusmenettelyyn (esimerkiksi rautatiekuljetus Suomesta Viroon Venäjän kautta).
- tietyt vientitransitot (ks. jäljempänä kappale 4.3.6.3).

Kyseessä on kokonaan uusi ilmoitusvelvollisuus.³⁶ Vuoden 2009 turvauudistuksen keskeisenä sisältönä on saada yhteisön alueelta poistuvista tavaroista mahdollisimman kattavasti ns. turvailmoitukset; turvatietoineen, tietyssä määräajassa ennen poistumista ja sähköisessä muodossa – jotta kyseiset ilmoitustiedot voitaisiin ajoissa saattaa sähköisen riskianalyysin käsiteltäväksi. Kaikki tämä toteutuu tulli-ilmoitusvelvollisuuden alaisten vientien tai jälleenvientien osalta kuten edellä kappaleissa 4.1-4.2 on kuvattu. Koska osa kauttakuljetuksista ja sisäkauppakuljetukset kolmannen maan alueen kautta eivät ole tulli-ilmoitusvelvollisuuden alaisia, oli lakiin otettava tämä uusi velvoite.

4.3.2 Kenen velvollisuutena on poistumisen yleisilmoituksen antaminen?

Poistumisen yleisilmoituksen antamisesta on vastuussa tavarat yhteisöstä pois kuljettava kuljetusyhtiö. Ilmoituksen voi antaa myös kuka tahansa, joka voi esittää kyseiset tavarat. Kuljetusliike tai muu ilmoituksen antaja voi käyttää edustajaa.

4.3.3 Millä hetkellä ja mille tullille poistumisen yleisilmoitus on annettava?

Poistumisen yleisilmoitus on annettava poistumispaikan tullille. Käytännössä tällä poistumispaikalla tarkoitetaan fyysisesti viimeistä tullitoimipaikkaa EU:n alueella, vaikka lain sanamuodot viittaavatkin tullilainsäädännön mukaiseen poistumistoimipaikkaan, joka on tietyissä tapauksissa varhaisempi kuin lopullisen poistumisen paikka.³⁷ Tämä tarkoittaa sitä, että ilmoitus on annettava normaalisti silloin, kun tavara on viimeisellä poistumispaikalla.

Koska ilmoitus annetaan sähköisesti, itse ilmoitusvelvollisuuden suorittaminen ei Suomessa (keskitetty sähköisten ilmoitusten käsittely) kytkeydy millään tavoin poistumispaikan tullitoimipaikkaan³⁸. Siksi lain teksti voi olla jossain määrin harhaanjohtava, mutta merkityksellistä on, että se määrittää ilmoitusvelvollisuuden toteuttamisen ja ajoituksen tavarantoimittajan fyysiseen yhteisön tullialueelta poistumiseen liittyväksi tapahtumaksi.

Poistumisen yleisilmoitus on annettava siis EU:n viimeiselle tullitoimipaikalle (TK 182c artikla). Lain mukaan poistumispaikan (maan) tulliviranomaiset voivat sallia ilmoituksen jättämisen muullekin toimipaikalle. Suomi ei tule tätä sallimaan ainakaan vielä lähivuosina. Niinpä Suomen

³⁶ Tälläkin hetkellä kauttakuljetukset ja sisäkauppakuljetukset välillä tullialueen ulkopuolelle poiketen poistuvat kyllä tullivalvonnassa, mutta mitään erillisiä ilmoitusvelvollisuuksia ei ole säädetty.

³⁷ Lainsäädäntöä ei ole ehditty päivittää kohdalleen tämän asian osalta, eikä edes selventäviä EU:n tulkintadokumentteja ole vielä olemassa. Tältä osin on kyseessä vain loogisesti päätelty tulkinta. Muutos 23.3.2010: Asian vahvistava säännös on äskettäin hyväksytty.

³⁸ Kyseisen toimipaikan tehtävä on suorittaa kontrollitoimenpiteitä sen mukaan, mitä keskitetyssä käsittelypisteessä määrätään.

tulli ei ota vastaan poistumisen yleisilmoitustietoja välittäviä sanomia muista EU-maista. Vastaavasti Suomeen ei voi jättää poistumisen yleisilmoitusta, mikäli tavarahan viimeinen (fyysinen) poistumispaikka on toisessa EU-maassa; Suomi ei siis myöskään välitä poistumisen yleisilmoitustietoja muihin EU-maihin.³⁹

Ilmoituksen antamisen määräajat ovat samat kuin vientitulli-ilmoituksen antamiselle (ks. jäljempänä kappale 5.2.1).

4.3.4 Milloin poistumisen yleisilmoitusta ei tarvitse antaa?

Poistumisen yleisilmoitus on annettava silloin, kun tavarasta ei ole annettava vienti-ilmoitusta tai muuta tullilmoitusta. Mikäli tavarahan viennistä hyväksytään esimerkiksi suullinen ilmoitus, tuon suullisen ilmoituksen antaminen täyttää ilmoitusvelvollisuuden kokonaan – eikä poistumisen yleisilmoitusta tarvitse antaa.

Poistumisen yleisilmoitusta ei tarvitse antaa lainkaan seuraavissa tapauksissa:

- a) sähköenergia
- b) putkijohdoissa vietävä tuotteet
- c) kirjeet, postikortit ja painotuotteet
- d) maailman postiliiton yleissopimuksen sääntöjen mukaisesti vietävät tavarat (postilähetyksellä tarkoitetaan tässä yhteydessä enintään 50 kg painavaa yksittäistä lähetystä)
- e) muulla toimella tehtävien tulli-ilmoitusten kattamat tavarat. lukuun ottamatta kuljetussopimuksen perusteella kuljetettavia kuormalavoja, kontteja maantie- rautatie-, ilma- ja meri- ja sisävesiliikenteen kuljetusvälineitä
- f) matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tavarat
- g) tavarat, joiden osalta hyväksytään suullinen ilmoitus. lukuun ottamatta kuljetussopimuksen perusteella kuljetettavia kuormalavoja, kontteja maantie- rautatie-, ilma- ja meri- ja sisävesiliikenteen kuljetusvälineitä
- h) ATA- ja CPD-carnet'illa vietävät tavarat
- i) ns. NATO-sopimuslomakkeella vietävät tavarat
- j) yhteisön satamien tai lentoasemien välillä kulkevilla aluksilla vietävät tavarat, edellyttäen että kuljetusväline ei matkallaan poikkea EU:n ulkopuoliseen satamaan tai lentokentälle⁴¹

³⁹ Tämän hetken tietojen mukaan tämä on yleinen linjaus muissakin EU-maissa. Jotkut harvat jäsenmaat saattavat kyllä sallia jo vuonna 2010 poistumisen yleisilmoituksen antamisen muullekin kuin poistumismaan tullille (esimerkiksi yrityksen kotipaikan tullille). Nämä sitten välittävät tietoja poistumismaahan, mikäli tavarat poistuvat sellaisesta maasta, joka on valmis vastaanottamaan ko. tietoja. Vastaavasti jotkut maat voivat olla valmiita vastaanottamaan tietoja. Jäsenmaat voivat valita kumman tahansa näistä vapaaehtoisista rooleista tai molemmat niistä. Tiukat aikataulut ja suunnittelun keskeneräisyydet huomioiden on oletettavaa, että Suomen valitsema selkeä kanta tulee olemaan vallitseva koko EU:ssa ainakin vuoteen 2013 saakka.

⁴¹: HUOM. Mikäli näissä tilanteissa on annettava vienti-ilmoitus lähtömaahan (esimerkiksi Suomesta viedään tavaraa Hollannin kautta Yhdysvaltoihin), on tuossa Suomen tullille jätetyssä vienti-ilmoituksessa kuitenkin oltava turvatiedot. Erillistä määräaikaavaatimusta ei kuitenkaan ole, vaan ilmoitus on annettava viimeistään kun tavarat esitetään tullille. Kansallisesti voidaan satamassa tai lentokentällä vientimenettelyyn asetettavien tavaroiden osalta määrätä erikseen aikarajat, jolloin ilmoitukset on viimeistään annettava.

Mikäli kyse on EU:n sisäkaupasta (esimerkiksi Suomesta viedään tavaraa Hollantiin), mitään turvailmoituksia ei tarvitse antaa.

- k) aset ja puolustustarvikkeet, jotka jäsenvaltion sotilaallisesta puolustuksesta vastaavat viranomaiset vievät yhteisön tullialueelta sotilaskuljetuksena tai pelkästään sotilasviranomaisten käyttöön
- l) yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneen henkilön operoimille poraus- tai tuotantolautoille suoraan yhteisöstä vietävät seuraavat tavarat:
 - a. tavarat, joita käytetään tällaisten lauttojen rakentamiseen, kunnostamiseen, ylläpitoon tai muuttamiseen
 - b. lauttojen varustamiseen tarkoitetut tavarat
 - c. lautoilla käytetyt tai kulutetut muonitustavarat
- m) enintään 22 euron arvoisen lähetyksen tavarat, jos tulliviranomaiset suostuvat tekemään riskianalyysin käyttäen taloudellisen toimijan omaan järjestelmään sisältyviä tietoja tai tästä järjestelmästä saatuja tietoja

Toukokuussa 2010 (arvio) julkaistavan lakimuutoksen mukaan on tiettyjä muitakin tilanteita, joissa poistumisen yleisilmoitusta ei vaadita. Ne julkaistaan seuraavassa tämän dokumentin päivityksessä.

4.3.5 Poistumisen yleisilmoitus kauttakuljetuksissa⁴²

Kauttakuljetuksissa, joissa tavaraa ei aseteta yhteisön alueella mihinkään tullimenettelyyn ja väliaikainen varastointi kestää yli 14 vrk, on ilmoitusvastuullisen toimijan annettava tavarasta poistumisen yleisilmoitus, joka sisältää laissa määritellyt turvatiedot. Tällaisia ovat esimerkiksi tilanteet, jossa sataman väliaikaiseen varastoon saapunut tavara lähetetään satamasta meritse pois. Ilmoituksen antamisen määräajat selviävät taulukosta 4 (ks. kappale 7.2.1

Mikäli väliaikainen varastointi kestää enintään 14 vrk, poistumisen yleisilmoitusta ei tarvitse antaa. Näissä tapauksissa turvakontrollin kannalta riittäväksi on katsottu menettely, jossa poistuttaessa (poistumisen esittämisilmoituksella) viitataan ennen saapumista annettuun saapumisen yleisilmoitukseen ilmoittamalla ko. ilmoituksen MRN-numero ja ao. tavaraan liittyvä tavaraerän numero.

Jos ilmoitusvelvollinen ei halua lajitella tapauksia kahteen ryhmään 14 vrk:n määräajan perusteella, on tällä mahdollisuus antaa aina poistumisen yleisilmoitus.

4.3.6 Poistumisen yleisilmoitus, kun tavaraa kuljetetaan ensin EU:n sisäliikenteessä (syöttökuljetukset)⁴³

Lakiuudistuksessa on selkeästi säännelty tilanteet, joissa tavara poikkeaa EU:n alueella vain yhden tullitoimipaikan alueella. Sitä vastoin ne varsin yleiset tilanteet, joissa tavarat poikkeavat useampaan satamaan tai useammalle lentokentälle uudelleen lastattavaksi, on säännelty puutteellisesti. Kahdessa seuraavassa kappaleessa annetaan asiaan lisävalaistusta.

⁴² Tässä esityksessä suorina kuljetuksina kolmanteen maahan pidetään myös toiseen yhteisön satamaan, lentokentälle tai juna-asemalle poikkeavia kuljetuksia, joissa tavarat pysyvät kuljetusvälineissä (vrt. ”syöttökuljetukset”, joissa tavaroita kuljetetaan ko. paikkoihin purettavaksi ja uudelleen lastattavaksi).

⁴³ Tässä esityksessä suorina kuljetuksina kolmanteen maahan pidetään myös toiseen yhteisön satamaan, lentokentälle tai juna-asemalle poikkeavia kuljetuksia, joissa tavarat pysyvät kuljetusvälineissä (vrt. ”syöttökuljetukset”, joissa tavaroita kuljetetaan ko. paikkoihin purettavaksi ja uudelleen lastattavaksi).

4.3.6.1 Kauttakuljetukset Suomesta toisen EU-maan kautta kolmanteen maahan

Mikäli tavara poikkeaa Suomen jälkeen vielä toisen EU-maan alueelle uudelleen lastattavaksi ennen tavarain lopullista poistumista, Suomen tullille ei tarvitse antaa poistumisen yleisilmoitusta. Toimitaan siis aina kappaleissa 4.3.2-4.3.5 esitettyjen päälinjausten mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että toiseen EU-maahan jatkavissa kauttakuljetuksissa (transshipment) menetellään määräajasta riippumatta siten kuin kappaleissa 4.3.5 on kirjoitettu enintään 14 vrk kestävän varastoinnin osalta.

4.3.6.2 Kauttakuljetukset toisesta EU-maasta Suomen kautta kolmanteen maahan

Mikäli EU:n läpi kulkeva tavara on jo aiemmin käynyt yhden tai useamman EU-maan alueella, tilanteen arviointi Suomessa tapahtuvan uudelleenlastauksen yhteydessä tehdään sen mukaisesti kuin edellä kappaleissa 4.3.5 on sanottu suoraan kolmannesta maasta tulevien tavaroiden osalta. Toisin sanoen yli 14 vrk varastoinnin tapauksessa on annettava poistumisen yleisilmoitus ja vastaavasti enintään 14 vrk varastoinnin tapauksessa ei ole annettava. Mikäli uudelleenlastattavat tavarat asetetaan passitusmenettelyyn turvatiedot voi antaa passitusilmoituksella. Jos ilmoitusvelvollinen ei halua lajitella tapauksia kahteen ryhmään 14 vrk:n määräajan perusteella, on tällä mahdollisuus antaa aina poistumisen yleisilmoitus.

On huomattava, että niitä yhteisötavaran vientitavaroita, jotka kuljetetaan toiseen EU:n tullitoimipaikkaan muun kuin säännöllisen reittiliikenteen laivalla⁴⁴, käsitellään tullimenettelyllisesti määräsatamassa täysin samalla tavoin kuin kolmannen maan tavaroita. Niinpä juuri kuvattu kauttakuljetusmenettely koskee sellaisenaan myös ko. aluksilla kuljetettavia EU:n vientitavaroita.

HUOM! Asian käsittely on EU:n komissiossa edelleen kesken ja on mahdollista, että lopulliset vaatimukset ovat tältä osin tiukemmat. Saattaa olla että poistumisen yleisilmoitus on tässä kappaleessa kuvatuissa tapauksissa annettava aina, 14 vrk:n määräajasta riippumatta.

4.3.6.3 Ns. vientitransitot

Toisessa EU-maassa vientimenettelyyn asetetut ja Suomessa päätettävät ECS- viennit

Mikäli menettelyn päättäminen tapahtuu vasta Suomessa, kyseisestä lähetyksestä on saapunut Suomeen ECS- sanoma ja vientitavaran poistumiskäsittely tulee suorittaa viennin säännöillä aivan samalla tavoin kuin Suomesta lähtevien vientitavaroiden osalta (ks. edellä kappale 4.2.2). Tällöin ei koskaan tarvitse antaa poistumisen yleisilmoitusta.

Toisessa EU-maassa jo päätetyt viennit

ECS- vientejä tarkempaa selostusta edellyttävät ne toisesta EU-maasta lähteneet vientikuljetukset, joiden osalta vientimenettely on jo päätetty lähtömaassa (tai jossain muussa reitin varrella olevassa maassa) yhden kuljetussopimuksen perusteella⁴⁵. Näitä vientikuljetuksia voidaan käsitellä menettelyllisesti kahdella eri tavalla. Vaihtoehdot ovat:

⁴⁴ Poiketen reitillään kansainväliselle vesialueelle

⁴⁵ Käytännössä tarkoittaa merikuljetusta säännöllisessä reittiliikenteessä taikka lentokuljetusta (tilanne on säännelty tullikoodeksin soveltamisasetuksen 794 artiklan 2b kohdassa)

- 1) Poistumiskuljetuksesta vastaava kuljetusliike (tai muu toimija tämän puolesta) antaa poistumisen yleisilmoitukset tai passitusvastaava antaa turvatiedot sisältävät passitusilmoitukset kaikista tavaroista, joiden vientimenettely on päätetty jo toisessa EU-maassa. Tällöin näitäkin kuljetuksia käsitellään siis viimeisellä toimipaikalla menettelyllisesti kuten niitä kolmannen maan tavaroita, jotka ovat yli 14 vrk väliaikaisesti varastoituina. Asiakas voi aina halutessaan valita tämän vaihtoehdon.
- 2) Tavarain lopullista poistumista valvovalle tullille olisi uusienkin säännösten mukaan ennen tavarain yhteisöstä poistumista mahdollistaa esittää export -leimalla varustettu kuljetusasiakirja (toimivaltaisen EU- tullitoimipaikan leimalla varmennettuna). Koska tällainen menettely sopii huonosti sähköistettyyn toimintaan, tarjotaan asiakkaille tälle toimenpiteelle tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto: Menetellään määräajasta riippumatta samankaltaisesti kuin kappaleessa 4.4.5 on kirjoitettu enintään 14 vrk kestävä varastoinnin osalta; viitataan saapumisen yhteydessä annettavaan saapumisen esittämisilmoitukseen ilmoittamalla ko. ilmoituksen viitenumero ja ao. tavarain liittyvä tavarainerin numero (vientitavaraksi eritelty tavaraineri, X-koodi). Tulli lähtee siitä, että näissä tapauksissa export -leimattu kuljetusasiakirja on esitettävä vain pyydettyessä.

Toinen vaihtoehto on juridisesti oikeaoppinen. Sitä noudattamalla toteutuu se periaate, että kustakin poistuvasta tavarainerästä joudutaan antamaan turvatiedot sisältävä ilmoitus vain yhden kerran. Ensimmäinenkin vaihtoehto on laillinen ja saattaa selkeydessään olla asiakkaalle tarkoituksenmukaisempi – vaikka sen noudattaminen johtaa siihen, että samasta tavarainesta annetaan turvatiedot kahdesti.

Toisessa EU-maassa vientimenettelyyn asetetut ja Suomessa päätettävät ECS- viennit

Mikäli menettelyn päättäminen tapahtuu vasta Suomessa, kyseisestä lähetyksestä on saapunut Suomeen ECS- sanoma ja vientitavarain poistumiskäsittely tulee suorittaa viennin säännöillä aivan samalla tavoin kuin Suomesta lähtevien vientitavarain osalta (ks. edellä kappale 4.2.2).

4.3.7 Poistumisen esittämisilmoitus ja poistumisilmoitus

Kuljetettaessa yleisilmoitusvelvollisuuden alaisia tavaroita ulos yhteisöstä laivalla, lentokoneella tai junalla on niiden osalta annettava poistumisen esittämisilmoitukset ja poistumisilmoitukset aivan samalla tavoin kuin vientitavarain osalta on edellä kappaleessa 4.2.2 selostettu. 'Saapuminen poistumispaikalle' ilmoitusta ei ole annettava.

5. ERÄISTÄ ERITYISTILANTEISTA

5.1 Tyhjät kontit

Yhteisöön saapuvia tai yhteisöstä poistuvia tyhjiä kuormalavoja, kontteja ja kuljetusvälineitä käsitellään tavarina, joista on annettava saapumisen tai poistumisen yleisilmoitus, mikäli kuljetusliike kuljettaa niitä sopimukseen perustuen.

Käytännössä tämä tarkoittaa esim. sitä, että kun

- Suomen kautta Venäjälle kuljetettu kontti palautetaan tyhjänä suomalaiseen satamaan, tyhjästä kontista on tehtävä saapumisen yleisilmoitus. Tyypillisesti tätä tapahtuu Kaakkois-Suomen transito-liikenteessä.
- alukseen lastataan sopimuksella jonkun muun varustamon tyhjä kontti ns. konttidepot'sta, kontista tulee tehdä tullille poistumisen yleisilmoitus.

5.2 Muonitus

Muonitusta koskeva ohjeistus annetaan myöhemmin erikseen.

5.3 Sveitsin ja Norjan sopimukset

Yhteisö on tehnyt sekä Sveitsin että Norjan kanssa turvatietojen ilmoittamisvelvollisuutta ja tietojen riskianalysointia koskevat erillissopimukset. Näiden sopimusten perusteella ilmoitusmenettely säilyy entisenlaisena, turvatietoja ei tarvitse ilmoittaa saapuvista tai poistuvista tavaroista.

6. ILMOITUKSIEN KÄSITTELYPAIKKA JA SIIHEN LIITTYVÄ VASTUU

Ilmoituksen käsittely tarkoittaa käsittelijän arviointia ja päätöksentekoa esim. dokumenttimuotoisen ilmoituksen hyväksymiseen, riskianalyysiin, asiakirjatarkastukseen, mahdollisiin lisäselvityspyyntöihin sekä muihin tuonnin tai viennin edellytyksenä olevien toimenpiteiden huomioonottamiseen sekä fyysisen tarkastuksen järjestämiseen liittyvissä tilanteissa.

Ns. turvallisuusudistukseen liittyvien ilmoitusten käsittelypaikkana voi saavuttaessa olla saapumistoimipaikka ja seuraava toimipaikka ja poistuttaessa vientitoimipaikka ja poistumistoimipaikka.⁴⁶ Suomessa sähköiset ilmoitukset ohjautuvat automaattisesti käsiteltäväksi Sähköiseen tullauskeskukseen.

6.1 Ensimmäinen saapumistoimipaikka

Saapumistoimipaikka vastaa menettelytapojen noudattamisesta, käsittelee (hyväksyy tai hylkää) sille toimitetut ilmoitukset ja tarvittaessa määrittää ja kantaa virheellisen toimintamallin aiheuttamat sanktiot. Koska Suomessa on käytössä keskitetty tietojärjestelmä, saapumistoimipaikan tehtäviä tehdään osittain keskitetysti Sähköisessä tullauskeskuksessa. Osa saapumistoimipaikan tehtävistä on annettu tietojärjestelmille automaattisesti tehtäväksi.

Ensimmäinen saapumistoimipaikka on vastuussa siitä, että kaikki suoraan kolmansista maista saapuneet tavarat on esitetty tullille ja niistä on annettu saapumisen yleisilmoitus, ja että saapumisen yleisilmoitukselle tehdään ennen tavaroiden saapumista riskianalyysi lähinnä turvallisuus- ja vaarattomuustarkoituksia varten.

Ensimmäinen saapumistoimipaikka myös päättää riskianalyysin tulosten perusteella kontrollitoimista. Jos havaitaan riski, joka ei ole niin vakava, että tavarat tuominen yhteisöalueelle pitäisi kieltää, tavara voi jatkaa seuraaviin satamiin tai seuraaville lentoasemille. Tällöin saapumistoimipaikka ilmoittaa havaituista riskeistä purkaustoimipaikoille ja kontrollitoimet tehdään vasta tavarat saavuttua aiottuun jäsenmaahan. Tarkastustoimet voidaan myös siirtää tehtäväksi jossain muualla Suomen sisäisellä siirrolla.

Jos valtuutettu taloudellinen toimija (AEO) antaa saapumisen yleisilmoituksen ja muut asiaan liittyvät edellytykset täyttyvät, saapumistoimipaikka voi ilmoittaa toimijalle jo ennen tavaroiden saapumista, että lähetys on valittu fyysiseen tarkastukseen vaarattomuutta ja turvallisuutta koskevan riskianalyysin perusteella. Tämä ilmoitus annetaan ainoastaan silloin, kun se ei vaaranna tehtävää tarkastusta.

Jos saapumistoimipaikkaan aiottu tavara saapuukin yhteisöön jonkun muun toimipaikan kautta (diversio), saapumistoimipaikka välittää saapumisen yleisilmoituksen riskitiedot todelliselle saapumistoimipaikalle. Muita ilmoituksia ei välitetä jäsenmaasta toiseen.

Suomessa koko maan virtuaalisena saapumistoimipaikkana toimii Sähköinen tullauskeskus, koska turvallisuusudistukseen liittyvien sähköisten ilmoitusten käsittely on keskitetty sinne.

⁴⁶ Lainsäädäntö mahdollistaa myös, että saapumisen yleisilmoitus voidaan jättää tullihallintojen luvalla muualle kuin ensimmäiseen saapumistoimipaikkaan. Tämä ei ole mahdollista, kun tavarat saapuvat yhteisöalueelle Suomen kautta.

6.2 Seuraava toimipaikka

Seuraaviin toimipaikkoihin tehdään yleisilmoitus vain niistä tavaroista, jotka puretaan sinne. Seuraava toimipaikka on vastuussa siitä, että yleisilmoitukselle tehdään riskianalyysi lähinnä kansallisista syistä ja toimipaikka päättää tarkastustoimista näillä perusteilla. Seuraava toimipaikka voi siirtää tarkastustoimet tehtäväksi myös jossain muualla Suomen sisäisellä siirrolla.

Jotta tavarankuljetus ei tarpeettomasti viivästy, Suomen tulli suosittelee yleisilmoituksen tekemistä viimeistään kohdassa 7.1.2 esitettyinä määräaikoina. Suositus perustuu siihen, että seuraava toimipaikka tekee riskianalyysin kansallisten ja paikallisten kriteerien perusteella ja järjestää tarvittaessa saapumistoimipaikasta saatujen riskitietojen tai oman riskianalyysin perusteella asiakirjojen tai tavarankuljetuksen fyysisen tarkastuksen.

Suomessa koko maan seuraavana toimipaikkana toimii Sähköinen tullauskeskus, koska sähköisten yleisilmoitusten käsittely on keskitetty sinne.

6.3 Tuontitullitoimipaikka

Tuontitullitoimipaikalla tarkoitetaan tullitoimipaikkaa, jossa suoritetaan yhteisön tullialueelle tuotujen tavaroiden tulliselvitysmuodon osoittamiseen liittyvät muodollisuudet sekä asianmukainen riskiin perustuvat tarkastukset. Tämä tarkoittaa käytännössä esim. tulli-ilmoituksen vastaanottoa ja hyväksymistä, tarvittavien liiteasiakirjojen käsittelyä, rajoituksiin ja kieltoihin liittyviä toimenpiteitä, tullien ja verojen maksamista, vakuuksien määrittämistä ja tavaroiden luovuttamista tullimenettelyyn.

Tuontitullitoimipaikka voi olla joko edellä kuvattu ensimmäinen saapumistoimipaikka tai ns. seuraava toimipaikka riippuen siitä, missä kuljetuksen vaiheessa tavarat puretaan ao. kuljetusvälineestä. Tuontitullitoimipaikka on Suomessa sähköinen tullauskeskus silloin, kun tavaraita koskeva tuonnin tulli-ilmoitus on tehty sähköisesti. Kun ilmoitus tehdään dokumenttimuotoisena, tuontitullitoimipaikka on ao. rajatoimipaikka tai se sisämaan tullitoimipaikka, joka on tavarankuljetuksen sijaintipaikka lähimpänä.

6.4 Vientitoimipaikka

Vientitullitoimipaikka on Suomessa sähköinen tullauskeskus, jossa vienti-ilmoitukset käsitellään keskitetysti. Vienti-ilmoituksen käsittely tarkoittaa vientimenettelyyn luovutuksen edellytysten tutkimista. Ilmoituksen käsittelyyn liittyy mm. mahdollisten lisäselvityspyyntöjen ja riskianalyysin tulosten perusteella kontrollitoimien tekeminen.

Mikäli vienti-ilmoituksella ilmoitettu poistumistoimipaikka sijaitsee toisessa EU-maassa, Suomen vientijärjestelmä lähettää viennin ennakkotietosanoman ilmoitettuun poistumistoimipaikkaan.

6.5 Poistumistoimipaikka

Poistumistoimipaikka valvoo, että tavarat ovat määrältään ja laadultaan samoja kuin vienti-ilmoituksella, ja että tavarat poistuvat fyysisesti yhteisön tullialueelta. Poistumistoimipaikka on se tullitoimipaikka, joka sijaitsee lähimpänä tavaroiden fyysisistä poistumisreittiä. Poistumistoimipaikka ei kuitenkaan aina ole viimeinen tavarankuljetuksen fyysisistä poistumista valvova tulli. Mikäli sovelletaan yhden kuljetussopimuksen sääntöä, poistumistoimipaikka on – tietyin lisäedellytyksin – se paikka, jonka alueella rautatieyhtiö, postiviranomainen, lentoyhtiö tai varustamo ottaa tavarat haltuunsa niiden kuljettamiseksi yhden kuljetussopimuksen perusteella yhteisön tullialueen ulkopuolelle.

Poistumistoimipaikoille on säädetty vientirajoituksiin liittyviä valvonta- ja tarkastustehtäviä. Tiettyjen vientirajoitusten alaisten tavaroiden vientiin liittyy vientiluvan esittäminen ja/tai merkitseminen myös poistumistoimipaikalla.

Mikäli vientitoimipaikka ja poistumistoimipaikka sijaitsevat kahdessa eri EU-maassa, poistumistoimipaikka lähettää poistumisen vahvistussanomana vientitoimipaikalle.

7. ILMOITUSMENETTELY

Kaikki AREX:iin liittyvät ilmoitukset tulee tehdä sähköisesti. Sähköinen ilmoittaminen tarkoittaa sitä, että ilmoitus on tehtävä tullin määräyksiä noudattaen sanomilla tai Tullin nettipalvelua käyttäen.⁴⁷

AREX-sovellukseen annettavat sanomamuotoiset ilmoitukset ovat XML-muotoisia. Sanomamuotoisten ilmoitusten tekeminen edellyttää tullin hyväksyntää EDI-lähtäjäksi. Ilmoitukseen tulee liittää sähköinen allekirjoitus. Tulli tiedottaa allekirjoituksessa hyväksyttävistä menettelyistä erikseen.

Allekirjoittamalla ilmoituksen ao. toimija sitoutuu siihen, että ilmoitetut tiedot ovat paikkansapitävät ja ilmoituksen liiteasiakirjat ovat aidot. Lisäksi toimija sitoutuu toimimaan tavaroiden saapumista ja poistumista koskevien toimintamallien mukaisesti.

Ilmoituksen tulee sisältää Tullin määräysten mukaiset tiedot. Eri tilanteita koskevat asiakkaan sähköiset ilmoitukset, ilmoituksien tietosisältö ja niihin liittyvät säännöt ja ehdot sekä niitä koskevat Tullin vastaussanomien julkaistaan erikseen sanomakuvauksessa. Tulli julkaisee lisäksi erillisen kuvauksen AREX:in eri tilanteisiin liittyvästä asiakkaan ja Tullin välisestä sanomaliikenteestä (AREX-sanomaliikenneopas).

Kun tehdään ilmoituksia Tullin Internet-palvelun kautta, suomalaisen yrityksen tulee tunnistautua käyttämällä Katso-palvelua. Katso-palvelun käyttäminen on mahdollista myös muiden maiden toimijoille. Jos toimija on luonnollinen henkilö, tunnistautumisessa käytetään Vetuma-palvelua. Myös näiden palvelujen käytöstä tiedotetaan erikseen. Satunnaisen toimijan (käytännössä yksittäisiä maantieliikennettä koskevia ilmoituksia) tunnistaminen tehdään Tullissa asiointitiskillä ilmoituksen käsittelyn yhteydessä.

Tullin luvalla poikkeavana ilmoitusmenettelynä voidaan käyttää dokumenttimuotoisia ilmoituksia. Saapumisen ja poistumisen yleisilmoituksen tietojen ilmoittamiseksi Tulli julkaisee valmiin lomakepohjan internet-sivuillaan.

7.1 Sanomamuotoiset saapumiseen liittyvät ilmoitukset

7.1.1 Saapumisen yleisilmoitus ENS (Entry Summary Declaration, IE315)

Saapumisen yleisilmoitus on toimitettava Tulliin ennen tavaroiden tuontia yhteisön tullialueelle

- sähköisesti (poikkeustilanteista kohdassa 7.4)
- kuljetusmuotokohtaisesti tai muilla perusteilla määritetyssä määräajassa
- tullin määräyksen mukaisella kuljetusmuotokohtaisesti tai muilla perusteilla määritetyllä tietosisällöllä (esim. AEO).

Jotta ilmoituksen jättäjä voi vaatia tullia käsittelemään ilmoituksensa AEO-status mukaisesti, tulee asianmukainen AEO-status olla ilmoituksen jättäjällä, kaikilla vastaanottajilla ja ilmoituksessa nimetyllä edustajalla.

⁴⁷ Turvatiedot voi ilmoittaa myös osana passitusilmoitusta.

Ilmoituksen antamiselle on määritetty kuljetusmuodottain ajankohta, jolloin ilmoitus on **viimeistään** jätettävä (Taulukko 1), aikaisintaan ilmoituksen voi tehdä 200 päivää ennen tavaroiden saapumista ensimmäiseen yhteisötoimipaikkaan. Tulli mitätöi (poistaa) vanhentuneet ilmoitukset ja mitätöimisestä tiedotetaan ilmoituksen jättäneelle samalla menettelyllä, jolla ilmoitus on jätetty Tulliin. Mitätöinnin jälkeen asiakkaan on jätettävä uusi ilmoitus, jos tavara kuitenkin tuodaan yhteisöön.

Taulukko 1: Saapumisen yleisilmoituksen määräajat saavuttaessa

Kuljetusmuoto	Kuljetuksen lisämäärite	Ilmoitus jätettävä viimeistään
Merikuljetus	Kontissa kuljetettava tavara ("valtamerikuljetus")	24 h ennen lähtösatamassa tapahtuvaa lastausta
	irto- tai kappaletavara	4 tuntia ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
	Grönlannin, Färsaarten, Ceutan, Melillan, Norjan, Islannin, Itämeren satamien, Pohjanmeren satamien, Mustameren satamien, Välimeren satamien tai minkä tahansa Marokon sataman ja yhteisön tullialueen välillä	2 tuntia ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
	Muut kuin edellisessä kohdassa tarkoitetut kuljetukset yhteisön tullialueen sekä Ranskan merentakaisien alueiden, Azoreiden, Madeiran tai Kanariansaarten välillä ja matkan kesto on alle 24 tuntia	2 tuntia ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
Lentokuljetus	Lyhyt lento (lentoaika alle 4 h)	kun ilma-alus lähtee tosiasiallisesti lentoon
	Pitkä lento (lentoaika 4 h tai enemmän)	4 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
Rautatie- ja sisävesikuljetukset		2 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
Maantiekuljetukset		1 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan

Ilmoituksen hyväksymiseen ja käsittelyyn liittyvistä asioista kerrotaan kohdassa 7.5.

7.1.2 Yleisilmoitus

Sähköinen yleisilmoitus on kansallisesti määritetty sanomamuotoinen ilmoitus, jonka tietosisältö kuitenkin perustuu aikaisemmin yhteisötasolla määritettyyn seuraavaan toimipaikkaan annettavaan ilmoitussanomaa (IE344⁴⁹). Erillinen sähköinen yleisilmoitus tulee tehdä yhteisötoimipaikkojen

⁴⁹ Suomi ottaa sanoman käyttöön kansallisella päätöksellä jo sovelluksen kehitysvaiheessa 1, vaikka tämä sanoma rajattiin yhteisön ICS-määrityksien ulkopuolelle tässä vaiheessa.

välisessä liikenteessä tavaraa kuljettavista kuljetusvälineistä (koskee käytännössä meri- ja lentokuljetuksia). Suoraan kolmansista maista Suomeen saapuvien kuljetusvälineiden saapumisen yleisilmoituksen tiedot muuttuvat AREX-sovelluksessa automaattisesti yleisilmoitukseksi esittämisen jälkeen.

Suomen Tulli suosittelee, että myös yleisilmoitus tehdään ennen tavaroiden saapumista tavaroiden mahdollisimman sujuvan tulliselvityksen varmistamiseksi, Suomen Tullin suosittelemat kuljetusmuotokohtaiset vähimmäismääräajat on kirjattu alla olevaan taulukkoon.

Yleisilmoituksella ilmoitetaan toimipaikkaan purettavaksi aiotut tavarat. Ilmoituksen tulee sisältää tavaraerittäin viittaus saapumisen yleisilmoitukseen (MRN-numero ja siihen liittyvä tavaraerän numero) ja sen lisäksi erikseen määritettävät väliaikaista varastointia varten tarvittavat tiedot.

Taulukko 2. Yleisilmoitussanomien määräajat saavuttaessa toisesta yhteisösatamasta tai yhteisölentoasemalta

Kuljetusmuoto	Kuljetuksen lisämääräite	Ilmoitus jätettävä viimeistään
Merikuljetus	Kontissa kuljetettava tavara, irtotavara tai kappale	2 tuntia ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
Lentokuljetus	Lyhyt lento (lentoaika alle 4 h)	kun ilma-alus lähtee tosiasiallisesti lentoon
	Pitkä lento (lentoaika 4 h tai enemmän)	4 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan

Ilmoituksen hyväksymiseen ja käsittelyyn liittyvistä asioista kerrotaan kohdassa 7.5.

7.1.3 Ilmoitus diversioista DIV (Diversion Request Import, IE323)

Ilmoitus diversioista tulee tehdä alkuperäiseen aiotuun saapumistoimipaikkaan sähköisesti heti, kun tieto reittisuunnitelmasta poikkeamisesta on käytettävissä.

Ilmoituksen tulee sisältää tieto

- aiotusta saapumistoimipaikasta,
- uudesta todellisesta saapumistoimipaikasta,
- kaikkien saapumisen yleisilmoitusten MRN:stä TAI
- meri- ja lentokuljetuksissa kuljetustapahtuman tunnistamiseksi tarvittavat tiedot (ns. entry key-tiedot, joita ovat rajan ylittävän kuljetusvälineen tunnistetiedot ja päivä ja aika, jolloin ensimmäiseen saapumiskohtaan ilmoitettiin saavuttavan).

Jos diversioilmoitusta ei ole tehty, todellinen saapumiskohta ei löydy saapumisen yleisilmoituksen tietoja omasta tietokannastaan. Tällöin todellinen saapumiskohta saattaa vaatia uuden / uusien saapumisen yleisilmoituks(i)en tekemistä tai käynnistää tietojen pyytämisen aiotulta saapumiskohtalta vasta MRN-numerot saatuaan, mikä voi viivästyttää tavaroiden käsittelyä ja kuljetusvälineen matkaa tarpeettomasti.

Ilmoituksen hyväksymiseen ja käsittelyyn liittyvistä asioista kerrotaan kohdassa 7.5.

7.1.4 Esittämisilmoitus ARN (Arrival notification and presentation, IE347)

Tavaran esittämisilmoituksella tarkoitetaan Suomessa sähköistä ilmoitusta saapuneesta kuljetusvälineestä ja sen kuljettamista tavaroista ja sitä voi edeltää joko saapumisen yleisilmoitus tai yleisilmoitus.

Esittämisilmoitus toimii samalla saapuvan tavaran purkauslupapyyntönä niiden tavaroiden osalta, jotka on tarkoitus purkaa kuljetusvälineestä.

Ensimmäiseen yhteisötoimipaikkaan saavuttaessa tulee esittää kaikki kuljetusvälineen kuljettamat tavarat, seuraaviin toimipaikkoihin esitetään vain kuljetusvälineestä purettavat tavarat. Suomessa maantie- ja rautatieliikenteessä esitetään aina kaikki kuljetettavat tavarat. Meri- ja lentoliikenteessä esitetään joko kaikki tavarat (suomalainen toimipaikka ensimmäinen saapumistoimipaikka) tai vain satamaan tai lentoasemalle purettavat tavarat (suomalainen toimipaikka ns. seuraava toimipaikka).

Kun tavara saapuu suoraan kolmannesta maasta ja ensimmäinen saapumistoimipaikka on Suomessa, saapumisen yleisilmoitus muuttuu yleisilmoitukseksi tavaroiden esittämisen jälkeen. Erillistä yleisilmoitusta ei siis tarvita Suomessa, sillä tieto purettavista tavaroista yhdistetään esittämisilmoitukseen.

Maantieliikenteessä tavarat esitetään tullille rajalla sijaitsevassa tullitoimipaikassa esittämällä kuljetusasiakirjat ja kertomalla saapumisen yleisilmoituksen MRN-numero.⁵⁰

Vaikka postikuljetuksista ei tarvitse jättää saapumisen yleisilmoitusta ennakolta, postiliikenteessä kuljetettavat tavarat esitetään tullille Postitullissa.

Ilmoituksen hyväksymiseen ja käsittelyyn liittyvistä asioista kerrotaan kohdassa 7.5.

7.1.5 Väliaikaisen varaston ilmoitukset

Väliaikaisen varaston pitäjän tulee ilmoittaa tullille saapuneita tavaroita koskevat purkaustulostiedot sähköisesti. Väliaikaisen varaston pitäjällä on kaksi vaihtoehtoista toimintamallia purkaustulosten ilmoittamiselle:

- 1) Väliaikaisen varaston pitäjä ilmoittaa vastaanottamiensa tavaroiden viitetiedot (MRN-numero ja siihen liittyvä tavaraerän numero) lähettämällä Tullille ns. vastaanottoilmoituksen. Tulli lähettää vastaussanomalla (purkaustulosolettama) tiedot tavaroihin liittyvistä paljous-, tavarankuvaus- yms. tiedoista. Väliaikaisen varaston pitäjä lähettää tulliin tavaraeräkohtaisen purkaustulosraportin (ei poikkeamaa / poikkeama, mikä).
- 2) Väliaikaisen varaston pitäjä ilmoittaa purkaustulokset suoraan, jos varaston pitäjällä on käytössään saapumisen yleisilmoituksen MRN- ja sitä koskevat tavaraerän tiedot.

7.2 Sanomamuotoiset viennin ja poistumisen ilmoitukset

7.2.1 Vienti-ilmoitus (Export declaration, IE 515)

⁵⁰ Jos turvatiedot on ilmoitettu passitusilmoituksen yhteydessä, tulee esittää passitusilmoituksen MRN-numero.

Vienti-ilmoituksen antaa viejä tai viejän asiamies ennen kuin vientitavaraa lähdetään kuljettamaan Suomesta. Vienti-ilmoitukset annetaan XML-sanomana tai netti-ilmoituksena tullin vientijärjestelmään (ELEX). Vienti-ilmoituksessa annetaan normaalit vienti-ilmoituksen tiedot sekä 1.7.2009 alkaen turvatiedot. Ilmoituksen antamiselle on määritetty kuljetusmuodittain ajankohta, jolloin turvatiedot sisältävä tulli-ilmoitus on viimeistään jätettävä tullille. (Taulukko 3)

Taulukko 3. Vienti-ilmoituksen ja poistumisen yleisilmoituksen määräajat

Kuljetusmuoto	Kuljetuksen lisämääräite	Ilmoitus jätettävä viimeistään
Merikuljetus ”valtameret/ kontit”	Kontissa kuljetettava tavara (”valtamerikuljetus”)	24 tuntia ennen lastaamista alukseen, jolla ne poistuvat yhteisöstä
”valtameret/ bulk”	Irto- tai kappaletavara	4 tuntia ennen poistumista yhteisön tullialueella sijaitsevasta satamasta
”sisämeret”	Grönlannin, Färsaarten, Ceutan, Melillan, Norjan, Islannin, Itämeren satamien, Pohjanmeren satamien, Mustameren satamien, Välimeren satamien tai minkä tahansa Marokon sataman ja yhteisön tullialueen välillä	2 tuntia ennen yhteisön tullialueelta lähtemistä
Lentokuljetus		40 minuuttia ennen lähtöä yhteisön viimeiseltä lentoasemalta
Rautatie- ja sisävesikuljetukset		2 tuntia ennen lähtöä poistumistullitoimipaikasta
Maantiekuljetukset		1 tunti ennen lähtöä poistumistullitoimipaikasta - rajatullitoimipaikka on myös passitettavien vientitavaroiden poistumistullitoimipaikka

Yleisesti voidaan todeta, että vienti-ilmoituksen antamista säätelevät määräajat ovat verrattain lyhyitä, eikä niillä ole niin ollen suurta merkitystä. Poikkeuksena juuri sanottuun on mainittava ne meritse Suomesta vietävät kontit, jotka kuljetetaan suoraan Suomesta valtameren taakse – ilman siirtolastausta toisen maan EU-satamassa⁵¹. Näissä tapauksissa ilmoitus on annettava jo 24 tuntia ennen laivan lastauksen alkamista. Muutoin ilmoituksen viimeisen sallitun antohetken määrittävät aivan muut tekijät ja säännöt kuin uuden lainsäädännön kuljetusmuotokohtaiset määräajat.⁵²

⁵¹ Näitä on Suomen viennissä suhteellisen vähän, sillä normaalisti Suomesta lähtevät merikuljetukset ovat ns. syöttökuljetuksia (feeder). Tavarat viedään feeder-laivalla suureen valtamerisatamaan, jossa tavarat puretaan feeder-aluksesta ja lastataan valtamerialukseen.

⁵² Esimerkiksi lentokuljetuksissa minimimääräaika on 40 minuuttia ennen lähtöä viimeiseltä yhteisön lentoasemalta. Tyypillisessä Suomesta lähtevässä lentokuljetuksessa viimeinen lentoasema on esimerkiksi Frankfurt Saksassa. Turvatiedot sisältävä vienti-ilmoitus on kuitenkin tullivalvonnallisista syistä jätettävä kansallisesti päätettävässä määräajassa (esim. 2 tuntia) ennen Helsinki-Frankfurt lennon alkua. Ottaen huomioon tämä määräaika, kuljetuksen kesto Hki-Fra ja siirtolastaus, voidaan todeta, että ilmoitus oli jätettävä jo 7-8 tuntia ennen lähtöä viimeiseltä lentoasemalta. Niinpä 40 minuutin minimimääräaika jää täysin merkityksettömäksi.

7.2.2 Saapuminen poistumispaikalle - ilmoitus (Arrival at exit IE507)

Saapuminen poistumispaikalle -ilmoitus annetaan vientikuljetuksen saavuttua suomalaiselle poistumispaikalle sähköisesti joko XML-sanomana tai netti-ilmoituksena tullin vientijärjestelmään (ELEX).

Ilmoituksen oleellisin sisältö on vienti-ilmoituksen MRN-numero. Tullin ELEX-järjestelmästä saatu hyväksymissanoma saapuminen poistumispaikalle -ilmoitukseen on samalla lastauslupa satamassa, lentokentällä tai junarahtiterminaalissa.

Saapuminen poistumispaikalle -ilmoitusta ei tarvitse antaa, mikäli tavarat poistuvat yhteisöstä maanteitse. Mikäli vientimenettelyyn asetettavien tavaroiden esittämispaikka vienti-ilmoituksella on poistumispaikan valvonta-alueella ja ilmoituksen antaja on itse kuljetuksesta tai lastauksesta vastaava tai näiden edustaja, ei ilmoituksen antaminen ole pakollista.

7.2.3 Poistumisen yleisilmoitus (Exit Summary Declaration IE615)

Poistumisen yleisilmoitus on toimitettava tulliin ennen tavaroiden poistumista yhteisön tullialueelta

- sähköisesti (poikkeustilanteista kohdassa 7.4)
- kuljetusmuotokohtaisesti tai muilla perusteilla määritetyssä määräajassa
- tullin määräyksen mukaisella kuljetusmuotokohtaisesti tai muilla perusteilla määritetyllä tietosisällöllä (esim. AEO).

Poistumisen yleisilmoitus annetaan muista kuin yhteisötavaroista, jos näistä ei anneta turvatiedot sisältävää muuta tullilmoitusta. Ilmoitus annetaan myös tilanteessa, jossa yhteisötavaraa kuljetetaan 3. maan alueen kautta EU-maasta toiseen EU-maahan. Ilmoituksen oleellisin sisältö on tavara-, toimija- ja turvatietojen antaminen.

Hyväksytty poistumisen yleisilmoitus saa tullin AREX-järjestelmästä MRN-numeron.

Poistumisen yleisilmoituksen antamisesta vastaa viime kädessä poistumiskuljetuksesta vastaava kuljettaja. Poistumisen yleisilmoituksen antanee käytännössä varastonpitäjä, kuljetusliike, tavaranhaltija tai näiden asiamies.

7.2.3.1 Poistumisen yleisilmoituksen määräajat

Poistumisen yleisilmoituksen antamiselle on määritetty kuljetusmuodottain ajankohta, jolloin ilmoitus on viimeistään jätettävä. Määräajat ovat samat kuin vienti-ilmoituksen antamisessa (ks. edellä taulukko 4).

Ilmoituksen hyväksymiseen ja käsittelyyn liittyvistä asioista kerrotaan kohdassa 7.5.

7.2.4 Poistumisen esittämisilmoitus (Exit manifest presentation IE547)

Poistumisen esittämisilmoitus annetaan sähköisesti joko XML-sanomana tai netti-ilmoituksena tullin AREX-järjestelmään. Ilmoituksen antaa kuljetuksesta vastaava tai tämän edustaja ennen tavaroiden lopullista poistumista yhteisön alueelta:

- ennen aluksen lähtöä satamasta

- ennen lentokoneen lähtöä lentokentältä
- ennen junan lähtöä fyysiseltä rajanylityspaikalta

Mikäli tavara viedään toisessa EU-maassa tapahtuvan siirtolastauksen kautta, voidaan ilmoitus antaa seuraavana työpäivänä aluksen lähdön jälkeen.

Tulli antaa hyväksymälleen poistumisen esittämisilmoitukselle tapahtumatunnuksen.

Poistumisen esittämisilmoituksella annetaan kustakin yhteisön alueelta vietävästä tavarasta kyseisen tavaran MRN-numero. Mikäli vientierästä ollaan viemässä vain osakuormaa, tulee tästä ilmoittaa omalla koodilla, vastaavasti kokonaisesta vientierästä toisella koodilla.

Poistumisen esittämisilmoitusta ei tarvitse antaa maanteitse poistuvien tavaroiden osalta. Maantieliikenteessä tavaroiden esittäminen tullille voidaan tehdä rajalla sijaitsevassa tullitoimipaikassa esittämällä viennin saateasiakirja (EAD), jossa on vienti-ilmoituksen MRN-numero. Jos turvatiedot on ilmoitettu passitusilmoituksen yhteydessä, passitusilmoituksen MRN-numero esitetään rajalla sijaitsevassa tullitoimipaikassa.

Ilmoituksen hyväksymiseen ja käsittelyyn liittyvistä asioista kerrotaan kohdassa 7.5.

7.2.5 Poistumisilmoitus (Exit Notification IE590)

Poistumisilmoitus annetaan sähköisesti joko XML-sanomalla tai netti-ilmoituksena tullin AREX-järjestelmään, kun tavara on poistunut yhteisön tullialueelta. Poistumisilmoituksessa annetaan poistumisen esittämisilmoituksen tapahtumatunnus. Poistumisilmoitusta ei tarvitse antaa maanteitse poistuvien tavaroiden osalta.

Poistumisilmoituksella saadut poistumistiedot siirretään ELEX-järjestelmään, joka lähettää vienti-ilmoituksen antajalle poistumisvahvistuksen sähköisesti.

Ilmoituksen hyväksymiseen ja käsittelyyn liittyvistä asioista kerrotaan kohdassa 7.5.

7.3 Netti-ilmoitukset⁵³

Kaikki AREX:iin liittyvät ilmoitukset voidaan tehdä tullin Internet-palvelun kautta.

Säännöllisesti ilmoituksia tekevän toimijan tulee käyttää ns. Katso – tunnistautumista, yksityishenkilön tulee käyttää Vetuma -tunnistautumista⁵⁴. Tulli tarjoaa erilaisia palveluita näitä tunnistautumismenettelyjä käyttäville toimijoille (vanhojen tapahtumien selaus- ja kopiointimahdollisuus, ilmoituksen korjaus, jne.). Tulli tiedottaa netti-ilmoittamisessa käytettävästä Katso-tunnistautumisesta erikseen.

Sellainen toimija, joka tekee maantiekuljetuksia koskevia saapumisen yleisilmoituksia satunnaisesti, voi tehdä pelkän saapumisen yleisilmoituksen Tullin netti-palvelun avulla ilman sähköistä tunnistautumista. Tunnistautuminen tehdään tullitoimipaikassa, kun tavarat ja kuljetusasiakirjat

⁵³ Lisätietoja Internet-asioinnista löytyy osoitteesta:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/sahkoinenasiointi/internet/index.jsp>

Lisätietoja Internet-asiointiin liittyvästä Katso-tunnistautumisesta löytyy osoitteesta:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/sahkoinenasiointi/internet/Katso/index.jsp>

⁵⁴ Vetuma-tunnistautuminen tulee käyttöön vasta vuonna 2011

esitetään Tullille. Tulli ei tarjoa muita AREX:iin liittyviä Internet-palveluita satunnaisille toimijoille. Jos tällainen satunnainen toimija haluaa korjata jotain ilmoituksen tietoa, hänen tulee tallentaa uusi ilmoitus ja liittää siihen tiedoksi alkuperäisen ilmoituksen MRN-numero.

7.4 Poikkeava ilmoitusmenettely

Poikkeavan ilmoitusmenettelyn käyttöönotto voi johtua Tullin tietojärjestelmän tai asiakkaan tietojärjestelmän väliaikaisesta toimimattomuudesta tai esim. sanomaliikenteeseen liittyvästä ongelmatilanteesta. Poikkeavan ilmoitusmenettelyn käyttöönotto edellyttää aina Tullin lupaa.

Poikkeavan ilmoitusmenettelyn käyttöönoton tavoitteena on se, että liiketoiminta ei pysähdy silloinkaan, kun tietotekniset sovellukset eivät toimi. Yhteisötasolla on määritetty sekä asiakkaan että tullin sovelluksille seuraavat minimikäytettävyytasot:

- 4) Siirtymäajan, 31.12.2010 asti, sovelluksen tulee olla käytettävissä vähintään 97 %
- 5) 1.1.2011 jälkeen käytettävyyden tulee olla vähintään 99 %.

Yhteisötasolla on sovittu siirtymäaikana hyväksyttäviksi poikkeusmenettelyiksi seuraavat:

- Tullin luvalla viivästytetään saapumisen yleisilmoituksen lähettämistä siihen asti, että sovelluksen ongelmat on ratkaistu.
- ilmoituksen tekeminen tullin Internet-palvelun avulla, ilmoitusten toimittaminen muistitikuilla tai sähköpostilla, tai muulla kansallisen tullihallinnon hyväksymällä tavalla
- edustajan käyttäminen.
- dokumenttimuotoisten ilmoitusten käyttö.

Tietoturvasyistä ilmoituksia ei voi toimittaa muistitikuilla tai sähköpostitse Suomen tullille, muuten kaikki edellä mainitut vaihtoehdot ovat käytössä. Paperimenettelyn käyttöönottoa pidetään vain viimeisenä vaihtoehtona sen vuoksi, että suuren ilmoitusvolyymien vuoksi dokumenttimuotoisten ilmoitusten riskianalyysi voi viivästyttää tavaroiden kuljetusta tarpeettomasti.

Koska Tulli käyttää annettuja ilmoituksia mm. erilaisiin tilastointitarkoituksiin, Suomessa asiakkaan tulee toimittaa sähköinen ilmoitus Tullin järjestelmiin, kun tietojärjestelmän väliaikainen toimimattomuus on ohi. Jos asiakas on toimittanut tullille dokumenttimuotoisen ilmoituksen, asiakkaan tulee käyttää samaa viitettä sekä dokumenttimuotoisessa että sähköisessä ilmoituksessa. Tulli valvoo viitteen avulla, että sähköiset ilmoitukset on tehty, kun tietojärjestelmät alkavat jälleen toimia.

Tulli julkaisee poikkeustilannemenettelyistä erillisen ohjeen.

7.4.1 Dokumenttimuotoinen yleisilmoitus sekä saapumisen tai poistumisen yleisilmoitus

Tulli voi sallia dokumenttimuotoisen yleisilmoituksen sekä saapumisen tai poistumisen yleisilmoituksen vain, jos

- tulliviranomaisen tietojärjestelmä ei toimi tai
- yleisilmoituksen antavan henkilön tietojärjestelmä ei toimi

Asiakkaan tulee käyttää samaa viitettä sekä dokumenttimuotoisessa että sähköisessä ilmoituksessa. Tulli valvoo tunnisteen avulla, että sähköiset ilmoitukset on tehty, kun tietojärjestelmät alkavat jälleen toimia. Myös Tulli antaa dokumenttimuotoiselle yleisilmoitukselle (yleisilmoitus, saapumisen tai poistumisen yleisilmoitus) tunnisteen omia tarpeitaan varten.

Saatuaan Tullilta luvan dokumenttimuotoisen ilmoituksen käyttämiselle asiakkaan tulee toimittaa dokumenttimuotoinen saapumisen yleisilmoitus saapumistoimipaikkaan. Dokumenttimuotoinen poistumisen yleisilmoitus toimitetaan poistumistoimipaikkaan. Ilmoitus on allekirjoitettava ja se on toimitettava tulliin viimeistään taulukossa 4 tai 5 esitettyinä määräaikoina.

Dokumenttimuotoisena yleisilmoituksena, saapumisen yleisilmoituksena tai poistumisen yleisilmoituksena voidaan käyttää esim. manifesteja, sen mukana tulee tarvittaessa olla tavara- tai muita luetteloita ja sen on sisällettävä tullin määräämät tiedot. Jos muita riittävät tiedot sisältäviä asiakirjoja ei ole käytettävissä, ilmoituksen voi tehdä tullin julkaisemalla asiakirjapohjalla. Dokumenttimuotoisen ilmoituksen kansilehtenä tulee kuitenkin aina käyttää tullin asiakirjapohjan ensimmäistä sivua. Tulli julkaisee lomakkeen täyttöohjeet erillisellä dokumentilla.

7.4.2 Dokumenttimuotoinen esittämisilmoitus

Dokumenttimuotoisen esittämisilmoituksen tulee sisältää sähköiseltä ilmoitukselta edellytettävät tiedot. Esittämisilmoitus tulee toimittaa Tulliin samoja sääntöjä noudattaen kuin sähköinen esittämisilmoitus.

7.4.3 Väliaikaisen varaston ilmoituksia ei voi tehdä dokumenttimuotoisina

Jos Tullin tai asiakkaan tietojärjestelmät eivät toimi, väliaikaisen varaston purkaustuloksia ei ilmoiteta Tullille dokumenttimuotoisina. Ilmoitukset tulee tehdä sähköisesti heti, kun sovellukset jälleen toimivat.

7.4.4. Poistumisilmoitusta ei voi tehdä dokumenttimuotoisena

Jos Tullin tai asiakkaan tietojärjestelmät eivät toimi, poistumisesta ei ilmoiteta Tullille dokumenttimuotoisena. Ilmoitus tulee tehdä sähköisesti, kun sovellukset jälleen toimivat.

Taulukko 4: Määräajat, kun tehdään dokumenttimuotoinen saapumisen yleisilmoitus

Kuljetusmuoto	Kuljetuksen lisämäärite	tullin järjestelmä ei toimi, dokumenttimuotoinen ilmoitus jätettävä viimeistään	Asiakkaan järjestelmä ei toimi, ilmoitus jätettävä viimeistään
Merikuljetus	Kontissa kuljetettava tavara ("valtamerikuljetus")	24 h ennen lähtösatamassa tapahtuvaa lastausta	24 h ennen lähtösatamassa tapahtuvaa lastausta
	irto- tai kappaletavara	4 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan	4 tuntia ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
	Grönlannin, Färssaarten, Ceutan, Melillan, Norjan, Islannin, Itämeren satamien, Pohjanmeren satamien, Mustameren satamien, Välimeren satamien tai minkä tahansa Marokon sataman ja yhteisön tullialueen välillä	2 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan	4 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
	Muut kuin edellisessä kohdassa tarkoitetut kuljetukset yhteisön tullialueen sekä Ranskan merentakaisien alueiden, Azpreiden, Madeiran tai Kanariansaarten välillä ja matkan kesto on alle 24 tuntia	2 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan	4 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
Lentokuljetus	Lyhyt lento (lentoaika alle 4 h)	kun ilma-alus lähtee tosiasiallisesti lentoon	4 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
	Pitkä lento (lentoaika 4 h tai enemmän)	4 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan	4 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
Rautatie- ja sisävesikuljetukset		2 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan	4 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan
Maantiekuljetukset		1 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan	4 h ennen saapumista saapumistoimipaikkaan

Taulukko 5: Määräajat, kun tehdään dokumenttimuotoinen vienti-ilmoitus tai poistumisen yleisilmoitus

Kuljetusmuoto	Kuljetuksen lisämääräite	tullin järjestelmä ei toimi, dokumenttimuotoinen ilmoitus jätettävä viimeistään	Asiakkaan järjestelmä ei toimi, ilmoitus jätettävä viimeistään
Merikuljetus	Kontissa kuljetettava tavara ("valtamerikuljetus")	24 h ennen poistumissatamassa tapahtuvaa lastausta	24 h ennen poistumissatamassa tapahtuvaa lastausta
	irto- tai kappaletavara	4 h ennen poistumista poistumistoimipaikkasta	4 tuntia ennen poistumista poistumistoimipaikkasta
	Grönlannin, Färsaarten, Ceutan, Melillan, Norjan, Islannin, Itämeren satamien, Pohjanmeren satamien, Mustameren satamien, Välimeren satamien tai minkä tahansa Marokon sataman ja yhteisön tullialueen välillä	2 h ennen yhteisön tullialueelta lähtemistä	4 h ennen poistumista poistumistoimipaikkasta
	Muut kuin edellisessä kohdassa tarkoitetut kuljetukset yhteisön tullialueen sekä Ranskan merentakaisien alueiden, Azpreiden, Madeiran tai Kanariansaarten välillä ja matkan kesto on alle 24 tuntia	2 h ennen yhteisön tullialueelta lähtemistä	4 h ennen poistumista poistumistoimipaikkasta
Lentokuljetus		30 minuuttia ennen lähtöä	4 h ennen poistumista poistumistoimipaikkasta
Rautatie- ja sisävesikuljetukset		2 h ennen lähtöä poistumistullitoimipaikasta	4 h poistumista poistumistoimipaikkasta
Maantiekuljetukset		1 h ennen lähtöä poistumistullitoimipaikasta	4 h poistumista poistumistoimipaikkasta
FEOGA-viennit		Asetuksen (EY) N:o 612/2009 määräaikojen mukaisesti	Asetuksen (EY) N:o 612/2009 määräaikojen mukaisesti

7.5 Ilmoituksen hylkäys tai hyväksyminen

Tullille tehtävien ilmoitusten tulee sisältää Tullin antamien ohjeiden mukaiset tiedot⁵⁵ muodollisesti oikein annettuina (tekstillä ja/tai järjellisillä koodeilla) . Tullille jätetystä ilmoituksesta tarkistetaan aina tietojen muoto, pituus ja pakollisuus. Ilmoitettavien tietojen sisältö vaihtelee eri sanomille määritettyjen sääntöjen ja ehtojen mukaisesti. Ellei tietoja ole annettu muodollisesti oikein, hyväksymisen edellytykset eivät täyty eikä ilmoituksen käsittelyä jatketa.

Jos ilmoituksessa on muodollisia tai aineellisia virheitä, ilmoitus hylätään. Tulli lähettää asiakkaalle hylkäyssanomana, jossa kertoo myös hylkäyksen syyn. Hylkäyssanoma tarkoittaa sitä, että hylättyyn ilmoitukseen liittyvä asia ei ole lainkaan vireillä Tullissa. Jos asiakas haluaa saada ilmoituksen vireille, hänen tulee korjata hylkäyssanomassa osoitetut puutteet (ja mahdolliset muut tiedot, jotka liittyvät korjattuihin osuuksiin), ja lähettää kokonaan uusi ilmoitus. Hylättyä ilmoitusta ei siis voi korjata.

Jos ilmoitus on virheetön, Tulli hyväksyy ilmoituksen ja antaa sille viitenumeron. Saapumisen yleisilmoitus, yleisilmoitus ja poistumisen yleisilmoitus saavat MRN:n, muille ilmoituksille annetaan muu tapahtumatunnus.

Käytännön syistä ennen ilmoituksen hyväksymistä tehtävät dokumenttimuotoisen ilmoituksen tarkastukset eivät ole yhtä laajat kuin sähköisen ilmoituksen käsittelyssä.

7.5.1 Hyväksymisen merkitys

Saapumisen yleisilmoituksen hyväksymispäivää ja –aika käytetään lainsäädännössä nimetyn määräajan noudattamisen tutkimiseen. Hyväksymispäivä ja –aika ilmoitetaan asiakkaalle saapumisen yleisilmoituksen hyväksymissanomassa.

Esittämisilmoituksen hyväksymispäivä on tavaran tulopäivä. Jos kuitenkin esittämisilmoitusta ei jostain syystä hyväksytä tavaran varsinaisena tulopäivänä, täytyy tulopäivä ilmoittaa erikseen. Esittämisilmoituksen hyväksymispäivä ja –aika ilmoitetaan asiakkaalle esittämisilmoituksen hyväksymissanomassa.

Yleisilmoituksen hyväksymispäivänä käytetään esittämisilmoituksen hyväksymispäivää.

Tulli-ilmoituksen hyväksymispäivä on se päivä, jolloin Tulli hyväksyy ilmoituksen vastaanotetuksi. tullin ilmoituksen hyväksymispäivänä voimassa olevia säännöksiä sovelletaan verotasoja sekä kauppapoliittisia rajoituksia määritettäessä. Tuonnin tullin ilmoitus voidaan hyväksyä vasta, kun tavara on esitetty tullille. Käytännössä tuonnin tullin ilmoituksen hyväksyminen tapahtuu vasta, kun esittämisilmoituksen saavuttua saapumisen yleisilmoituksella ilmoitetut tavarat on todettu sellaiseksi, että ne saa tuoda yhteisöalueelle.

7.5.2 Hyväksyminen sähköisessä ilmoitusmenettelyssä

Tietojärjestelmä tarkastaa sanomasta sen saavuttua, että

- sanoma täyttää ao. sanomastandardin mukaiselle sanomatyyppille asetetut vähimmäisehdot
- asiakas on antanut ilmoitukselle käsittelynumeron tullin ohjeiden mukaisesti
- ilmoittajan tunnistetiedot ovat oikeita
- kysymys on EDI-ilmoittajasta, jolla on oikeus toimia EDI-lähtäjänä

⁵⁵ Ohjeet, esim. sanomakuvaukset, julkaistaan tullin Internet-sivuilla kohdassa <http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/sahkoinenasiointi/edi/index.jsp>.

- *kaikki ilmoitetut tiedot* (yhteisen osan sekä kunkin tavaraerän tietojen osalta) ovat muodollisesti oikein;
- ilmoitustyyppissä ilmoitettavaksi edellytetyt tietoelementit ovat sanomassa olemassa
 - numeerisina tai aakkosellisina annetut koodit ovat määrämittäisiä ja olemassa olevia.
 - vapaalla tekstillä annettavissa tietoelementeissä on joitakin merkkejä.
 - koodit eivät ole keskenään ristiriidassa

Jos em. tarkastuksissa ei havaita virheitä, tullin lähettää EDI-lähtäjälle hyväksymissanoman.

Jos em. tarkastuksissa havaitaan virhe, tullin lähettää EDI-lähtäjälle hylkäyssanoman, jossa virheet yksilöidään ja ilmoitetaan siitä, ettei sanomaa ole hyväksytty vastaanotetuksi eikä tapahtuma ole tullissa vireillä. EDI-lähtäjän on lähetettävä kokonaan uusi ilmoitus ja sen saavuttua koneellinen tarkastus toimitetaan uudelleen kuten edellä on esitetty.

7.5.3 Hyväksyminen manuaalimenettelyssä

Dokumenttimuotoisia ilmoituksia voi toimittaa tulliin vain tullin luvalla. Kun dokumenttimuotoinen ilmoitus on toimitettu tulliin, käsittelijä tarkastaa ilmoituksen määrämuotoisuuden silmämääräisesti seuraavilta osin:

- ilmoitus on jätetty oikeaan tullitoimipaikkaan
- ilmoitus on jätetty määräajassa
- dokumenttimuoto on sallittu.
- ilmoituskokemuksen määrämuotoisuus (tullin määrittämät tiedot, ilmoitus on allekirjoitettu ja dokumenttiin on liitetty tarvittavat liiteasiakirjat).

Mikäli asiakirjat näyttävät olevan kunnossa, tullin ottaa ilmoituksen vastaan ja aloittaa tietojen käsittelyn.

Vaikka ilmoitus otetaan vastaan paperisena, asiakkaan tulee toimittaa tulliin sähköinen ilmoitus. Sähköistä ilmoitusta käsitellään tullissa samoin kuin muita ilmoituksia, mutta lisäksi tullin vertaa paperimuotoista ja sähköistä ilmoitusta toisiinsa.

7.5.4 Tullin Internet-palvelujen kautta jätetyn ilmoituksen hyväksyminen

Tullin palvelu ohjaa ilmoitustietojen täyttäjää. Kun ilmoitustiedot on tallennettu, tietojärjestelmä tarkastaa ilmoitetut tiedot samoin kuin saapuvasta sanomasta.

Jos em. tarkastuksissa ei havaita virheitä, ilmoituksen tekijälle näytetään tieto ilmoituksen hyväksymisestä.

Jos em. tarkastuksissa havaitaan virhe, käyttöliittymä näyttää ilmoituksen tekijälle virheet ja huomauttaa siitä, että ilmoitusta ei ole hyväksytty vastaanotetuksi eikä tapahtuma ole tullissa vireillä. Ilmoituksen tekijän on korjattava käyttöliittymälle tallentamia tietoja tai laadittava kokonaan uusi ilmoitus, joka tarkastetaan uudelleen kuten edellä on esitetty.

8. ILMOITUKSEN KORJAAMINEN

8.1 Saapumisen yleisilmoituksen korjaaminen

Kaikkia saapumisen yleisilmoituksen tietoja voidaan korjata siihen saakka, kunnes tullin on hyväksynyt esittämislmoituksen. Esittämisen jälkeen korjaaminen tapahtuu väliaikaisen varastonpitäjän purkaustulosraportilla.

Ilmoituksen jättäjää, edustajaa tai saapumistoimipaikkaa koskevia tietoja ei saa muuttaa **teknisten syiden vuoksi**. Jos ilmoituksen jättäjä tai edustaja muuttuu, tulee asiasta ilmoittaa Sähköiselle tullauskeskukselle ja sen jälkeen tehdä kokonaan uusi saapumisen yleisilmoitus. Saapumisen yleisilmoitusta ei voi myöskään korjata enää sen jälkeen kun tullille on lähetetty diversioilmoitus (ilmoitus reittipoikkeamasta).

Ensimmäisen saapumistoimipaikan muuttuessa tulee tehdä ilmoitus diversioista kohdassa 2.2 kuvatus mukaisesti. Jos yhteisöön saavutetaan muun alkuperäisessä saapumisen yleisilmoituksessa mainitun jäsenen kautta, ilmoitusta ei tarvitse korjata.

Kun korjattu ilmoitus saapuu tulliin, ilmoitus käsitellään samalla tavalla kuin alkuperäinen ilmoitus, korjattu ilmoitus joko hyväksytään tai hylätään. Hyväksytylle korjatulle ilmoitukselle tehdään samanlainen riskianalyysi kuin alkuperäiselle ilmoitukselle. Jos korjattu ilmoitus jätetään vain vähän aikaa ennen tavaroiden aiottua saapumisaikaa, on mahdollista, että riskianalyysi ei valmistu ennen tavaroiden saapumista saapumistoimipaikkaan ja tullin voi tarvita ilmoituksen käsittelylle lisää aikaa.

Korjaamisen sijasta toimija voi tehdä uuden saapumisen yleisilmoituksen, mutta **tämä ei ole suositeltavaa**. Jos ilmoituksen korjaamisen sijasta kuitenkin jätetään uusi saapumisen yleisilmoitus, tulee kaikille osapuolille, joille on jo ilmoitettu saapumisen yleisilmoituksen MRN-numero ja siihen liittyvä tavaraerän numero, ilmoittaa uusi MRN-numero ja siihen liittyvä tavaraerän numero. Näiden muiden toimijoiden tulee korvata edeltävän menettelyn kohdassa tullin ilmoituksissa ilmoitettu alkuperäinen MRN-numero tavaraerineen uudella MRN-numerolla, muuten menettelyyn asettaminen ei onnistu, kun tavarat esitetään tullille tällä uudella MRN-numerolla.

8.1.1 Tullin havaitsema virhe ja virhetila

Tullin voi havaita ilmoitustietoja koskevan virheen ennen tavaroiden saapumista tai vielä tavaroiden saapumisen jälkeen tullitarkastuksessa. Kaikkia ilmoituksen tietoja voidaan korjata.

Mikäli saapumisen yleisilmoituksessa havaitaan hyväksymisen jälkeen virhe, ilmoittajalle lähetetään siitä virheilmoitus (= ilmoitus aineellisesta virheestä). Tämän jälkeen ilmoitus on tullin tietojärjestelmässä virhetilassa.

Ilmoittajan on lähetettävä tullille korjaussanoma, joka sisältää kaikki saapumisen yleisilmoituksen tiedot (ei siis vain esim. yhtä korjattua positiota). Korjaussanomassa pitää olla korjattuna kaikki ne tietoelementit, jotka tullin on osoittanut virhesanomassa. Lisäksi on korjattava tiedot, joihin virheellinen tieto vaikuttaa. Ilmoittaja voi samalla korjata itse havaitsemansa virheet. Tietojärjestelmä tarkastaa myös korjatun ilmoituksen.

Korjaussanoma voidaan tarvittaessa korvamerkitä siten, että se nousee inhimilliseen käsittelyyn.

Jos virhe havaitaan tullitarkastuksen yhteydessä, tulli korjaa ilmoitustiedot ja lähettää korjauksesta tiedon samalla, kun tiedottaa siitä, että tavarat saa tuoda yhteisöalueelle. Tulli tiedottaa havaitsemastaan virheestä myös silloin, jos tavaroita ei saa tuoda yhteisöalueelle.

Tulli taltioi virheiden laadun ja määrän virheseurantaa ja mahdollista sanktioiden määrittämistä varten.

8.1.2 Ilmoittajan havaitsema virhe

Havaitessaan virheen ilmoittaja voi lähettää korjatun ilmoituksen. Korjaamisen edellytyksenä on se, että tulliin on jo toimitettu saapumisen yleisilmoitus, joka on hyväksytty. Ilmoittajan on lähetettävä tullille korjaussanoma, joka sisältää kaikki saapumisen yleisilmoituksen tiedot (ei siis vain esim. yhtä korjattua positiota). Tietojärjestelmä tarkistaa, että ilmoituksen korjaaminen on sallittua.

Ilmoitusta ei voida korjata, jos tulli on

- ilmoittanut aikovansa tarkastaa tavarat
- todennut kyseiset tiedot virheellisiksi tai
- antanut luvan tavaroiden poissiirtämiseen

Jos korjattavaksi ilmoitetun tiedon osalta on jo päätetty aloittaa asiakirjapohjainen ja/tai fyysinen tavarantarkastus, prosessi etenee siten kuin tarkastuksessa havaitun virheen korjaamisesta on sanottu kohdassa 8.1.1.

8.2 Yleisilmoituksen korjaaminen

Ilmoituksen korjaamisen prosessit ovat samat kuin korjattaessa saapumisen yleisilmoitusta.

8.3 Esittämislmoituksen korjaaminen

Kaikkia ilmoituksen tietoja voidaan korjata siihen saakka, kunnes tulli on ilmoittanut siitä, että tavarat saa tuoda yhteisöalueelle ja saapumisen yleisilmoitus on muutettu yleisilmoitukseksi ja tulliselvitysmuodon osoittaminen on mahdollista.

Kun korjattu ilmoitus saapuu tulliin, järjestelmä tarkistaa tavaraerittäin saako kyseistä erää muuttaa tai poistaa. Erää ei saa muuttaa tai poistaa, jos

- tulli on ilmoittanut aikovansa tarkastaa tavarat tai
- erälle on jo osoitettu tulliselvitysmuoto

Järjestelmä hyväksyy muita tavaraeriä koskevan esittämislmoituksen korjaamisen. Hylättyjen muutoserien tiedot jäävät muuttumattomina osaksi uutta esittämislmoitusta.

Edellä mainittujen tullin lähettämien ilmoitusten jälkeen korjaaminen tapahtuu joko ao. tullitoimipaikan luvalla manuaalisesti tai väliaikaisen varaston pitäjän purkaustulosraportilla.

8.4 Väliaikaisen varastonpitäjän purkausraportin korjaaminen

Väliaikaisen varastonpitäjän tulee ilmoittaa vastaanottamansa tavarat Tullitullille sanomalla tai Tullitullin Internet-palvelua käyttäen. Jos varastonpitäjä havaitsee tavaroita purkaessaan poikkeamia saapumisen yleisilmoituksen (tai yleisilmoituksen) tiedoista, hänen tulee ilmoittaa havaituista poikkeamista Tullille. Tulli hyväksyy varastonpitäjän lähettämän purkaustulosilmoituksen ja pyytää selvitystä saapumisen yleisilmoituksen tai yleisilmoituksen

antajalta, koska poikkeava purkaustulos muuttaa jo esitetyn tavaran osalta saapumisen yleisilmoituksen tai yleisilmoituksen tietoja. Tulli valvoo tietojen muuttumista.

Purkaustulosilmoitusta voi korjata 24 h alkuperäisen purkaustulosilmoituksen antamisesta. Jos tavara on jo luovutettu tullimenettelyyn, ilmoitus nousee tullin käsittelijälle tutkittavaksi tarvittavien toimenpiteiden määrittämistä varten.

8.5 Diversioilmoituksen korjaaminen

Diversioilmoituksen korjaaminen on mahdollista vain neuvottelemalla asianomaisen tullitoimipaikan kanssa. Korjausta ei voi tehdä sähköisesti.

8.6 Poistumisen yleisilmoituksen korjaaminen

Poistumisen yleisilmoituksen korjaaminen voi tapahtua joko Tullin havaitseman virheen seurauksena, kuten kohdassa 8.1.1 on kuvattu tai ilmoittajan havaitsemasta virheestä, joka on kuvattu kohdassa 8.1.2. Ilmoitusta voidaan korjata siihen saakka, kunnes tullin on hyväksynyt poistumisen esittämisilmoituksen.

Korjattu ilmoitus käsitellään samalla tavalla kuin alkuperäinen ilmoitus. Korjauspyyntö joko hyväksytään tai hylätään. Mikäli ilmoitus on sellaisessa tilassa, että sitä ei voi enää korjata, Tulli lähettää asiakkaalle hylkäysilmoituksen ja alkuperäinen ilmoitus jää voimaan. Ilmoitusta ei voida korjata, jos tullin on ilmoittanut aikovansa tarkastaa tavarat tai poistumisen esittämisilmoitus on annettu.

Korjausilmoituksella **ei saa muuttaa** ilmoituksen antajaa tai edustajaa koskevia tietoja. Kaikkia muita poistumisen yleisilmoituksen tietoja voidaan korjata. Mikäli ilmoituksen antaja tai edustaja muuttuu, tulee asiasta ilmoittaa Sähköiselle tullauskeskukselle. Tässä tilanteessa Tulli mitätöi alkuperäisen poistumisen yleisilmoituksen, yleisilmoituksen tekemisestä vastaavan tulee tehdä uusi poistumisen yleisilmoitus.

8.7 Poistumisen esittämisilmoituksen korjaaminen

Poistumisen esittämisilmoitusta voi korjata poistumisilmoituksen antamiseen saakka.

Korjausilmoituksella **ei saa muuttaa** poistumisen esittämisilmoituksella ilmoitettua ilmoituksen antajaa tai edustajaa koskevia tietoja. Kaikkia muita poistumisen yleisilmoituksen tietoja voidaan korjata siihen saakka, kunnes tullin on hyväksynyt poistumisilmoituksen. Mikäli ilmoituksen antaja tai edustaja muuttuu, tulee asiasta ilmoittaa Sähköiselle tullauskeskukselle. Tulli mitätöi alkuperäisen poistumisen yleisilmoituksen, esittämisilmoituksen tekemisestä vastaavan tulee sen jälkeen tehdä uusi poistumisen yleisilmoitus.

Kun korjattu ilmoitus saapuu tulliin, järjestelmä tarkistaa tavaraerittäin saako kyseistä erää muuttaa tai poistaa. Erää ei saa muuttaa tai poistaa, jos sille on jo annettu poistumisilmoitus.

Järjestelmä hyväksyy muita tavaraeriä koskevan esittämisilmoituksen korjaamisen. Hylättyjen muutoserien tiedot jäävät muuttumattomina osaksi uutta esittämisilmoitusta.

8.8 Poistumisilmoituksen korjaaminen

Poistumisilmoituksen korjaaminen on mahdollista vain neuvottelemalla Sähköisen tullauskeskuksen kanssa. Korjausta ei voi tehdä sähköisesti.

9. LINJAVALINTAKRITEERIT

9.1 Automaattisesti käsiteltävät ilmoitukset

Sanomana tai tullin nettiliittymän kautta annetut ilmoitukset, joihin ei liity inhimilliseen käsittelyyn ohjaavia tietoja, käsitellään automaattisessa prosessissa. tullin henkilökunnalla on kuitenkin mahdollisuus merkitä muuten automaattisesti käsiteltäväksi päätyneet ilmoitukset inhimillisesti käsiteltäväksi myöhäisemmässä vaiheessa (esim. saapumisen yleisilmoituksen tietty positio tavaroiden esittämisvaiheessa).

9.2 Inhimilliseen käsittelyyn ohjatut ilmoitukset

Tietojärjestelmä löytää inhimilliseen käsittelyyn nostettavat ilmoitukset erilaisten kriteerien perusteella. Käsittelyyn nostetaan ilmoitukset, jotka jostain syystä vaativat inhimillistä päätöksentekoa tai muuta käsittelyä ja tapaukset, joita ei jostain erityisistä syistä voida käsitellä automaattisesti. Nämä kriteerit saadaan usein erityislainsäädännöstä.

Kun ilmoitus nousee inhimilliseen käsittelyyn, tietojärjestelmä ilmoittaa ylösnousun syyn ja samalla vaadittavat toimenpiteet huomautuksena ja/ tai ohjeena. Ilmoituksessa voi samanaikaisesti olla useita ylösnostavia kriteereitä. Inhimilliseen käsittelyyn valikoituneet ilmoitukset pysähtyvät tietojärjestelmään, kunnes kaikki tietojärjestelmän ja käsittelijän asettamat inhimillistä käsittelyä vaativat tilat on selvitetty.

Inhimilliseen käsittelyyn valikoituneet ilmoitukset on käsiteltävä niille määriteltyjen toimintamallien mukaisesti saapumisen yleisilmoituksen antamiselle määritetyissä määrärajoissa (taulukot 1 ja 4).

9.3 Tarkastustoimet

Osa tavaroista on tarkastuspakon alaisia, joko pakottavien lainsäädännösten tai tavaraan liittyvän suuren riskin vuoksi. Tarkastus on aina tehtävä ennen tulliselvitysmuodon osoittamista ja tuloksena voi olla joko yhteisöalueelle tuonnin kielto tai salliminen.

Tehtävästä fyysisestä tarkastuksesta ilmoitetaan tavarantoimittajalle sähköisesti. Elleivät esitetyt tarkastuspaikka tai -aika sovi ilmoittajalle, tämä ottaa yhteyttä tulliin.⁵⁶

Jos tarkastuksessa on havaittu poikkeamia ilmoitettuun nähden, tullin määrittää tarvittavat jatkotoimet: saapumisen yleisilmoituksesta puuttuvista tavaroista on tehtävä ilmoitus välittömästi, puuttuvien tavaroiden tai muuten virheellisten tietojen osalta tullin voi korjata saapumisen yleisilmoitusta tai yleisilmoitusta. tullin tiedottaa muutetuista tiedoista ilmoituksen tekijälle. tullin voi myös määrätä kannettavaksi virhemaksua.

⁵⁶ Tulli voi tehdä myös ns. yllätystarkastuksia, joista ei ilmoiteta etukäteen.

10. SANKTIOINTI

10.1 Huomautus

Tulli valvoo AREX:iin tehtäviä ilmoituksia ja saapumisen ja poistumisen ilmoittamiseen liittyvän toimintamallin noudattamista. Jos toiminnassa havaitaan vähäisiä virheitä, Tulli voi huomauttaa asiasta ao. toimijalle lähettämällä asiaa koskevan huomautuksen postitse.

10.2 Virhemaksun kantaminen

Yleisilmoitusmenettelyyn liittyvät virhemaksut määritetään kansallisen lainsäädännön perusteella. Suomessa virhemaksut perustuvat tullilakiin.

Virhemaksuja voidaan määrätä eri syistä, esimerkiksi jos

- ilmoitus tai sitä varten tarvittava tieto tai asiakirja on annettu asetuksessa säädetyn kuljetusmuodoittain määritetyn määräajan jälkeen tai vasta, kun tullin on kehottanut ilmoituksen antamiseen.
- ilmoitus tai muu tieto tai asiakirja on annettu vaillinaisena tai virheellisenä tai jos ilmoitusmenettely on kokonaan tai osaksi laiminlyöty

Suomessa AREX:iin liittyvät virhemaksut kannetaan Proteus-järjestelmän laskutusosassa siihen asti, kunnes tullin taloushallinnon uusi suoritesovellus saadaan käyttöön.

11. EDUSTAJAT

Yleisilmoitusmenettelyyn liittyvät ilmoitukset voi tehdä myös toimijan edustaja. Tällöin edustajalla tulee olla valtuutus siltä henkilöltä, joka on velvollinen ilmoituksen laatimaan.

Yleisilmoituksia tekevä edustaja toimii TK 5§:n mukaisena suorana edustajana. Vastuu ilmoitetuista tiedoista on aina sillä toimijalla, jonka nimissä ja jonka puolesta edustaja toimii.

12 SAAPUMINEN TIIVISTETTYNÄ KUVAUKSENA

12.1 Saapumisen yleisilmoitus / Yleisilmoitus

EDI-lähtettäjä lähettää tullille sanomamuotoisen **saapumisen yleisilmoituksen/yleisilmoituksen**. Tulli tarkistaa ilmoituksen sekä muodollisesti että aineellisesti.

- Jos ilmoitus on virheellinen, se hylätään. Asiakkaalle ilmoitetaan, että ilmoitus on hylätty ja kerrotaan hylkäämisen syy. Asia ei ole vireillä tullissa, sen vireille saamiseksi asiakkaan tulee käynnistää ilmoitusprosessi uudestaan (lähettää kokonaan uusi saapumisen yleisilmoitus / yleisilmoitus).
- Jos ilmoitus on virheetön, se hyväksytään. Asiakkaalle lähetetään hyväksymisilmoitus, jossa kerrotaan tullin ilmoitukselle antama ainutkertainen viite MRN. Tätä viitettä ja siihen liittyviä tavaraerien numeroita käytetään, jos ilmoitusta korjataan tai se halutaan mitätöidä. Viitettä käytetään myös saapumisen esittämisilmoituksessa. Jos tavarat saapuvat toisen yhteisömaan kautta ja samalla kuljetusvälineellä, niillä on jo MRN-viite. Tällöin tull ei anna tavaroille uutta viitettä.

Virheettömän ilmoituksen käsittelyä jatketaan mm. käyttämällä erilaisia poimintakriteereitä ja riskianalyyseillä. Tämän käsittelyn perusteella järjestelmä voi ohjata osan ilmoituksista käsittelijälle.

- Jos ilmoitus ohjataan käsittelijälle, tämä voi päättää tarvitaanko lisäselvitystä tai pyytää korjaamaan ilmoitusta (lähettää virheilmoituksen) tai palauttaa ilmoituksen automaattiseen jatkokäsittelyyn. Käsittelijä voi myös päättää, että jo(t)kin ilmoituksen tavaraerä(t) edellyttää(edellyttävät) kontrollitoimia.
- Jos ilmoituksen käsittely etenee täysin automaattisesti, järjestelmä merkitsee automaattisesti tavaraerittäin tiedon kontrollitoimien tarpeellisuudesta tai siitä, että kontrollitoimia ei tarvita. Jos kontrollitoimi kohdistuu AEO:n tavaroihin, on mahdollista, että kontrollitoimista tiedotetaan jo ennen tavaroiden esittämistä.
- Jos on kyseessä valtameret ylittävä konttikuljetus, ja konttiin liittyy niin suuri riski, että sitä ei saa tuoda yhteisöalueelle, ilmoittajalle tiedotetaan, että konttia ei saa lastata (ns. NoLoad – sanoma).

Ilmoitus jää odottamaan tavaroiden esittämistä.

12.2 Esittämisilmoitus

EDI-lähtettäjä lähettää tullille sanomamuotoisen **esittämisilmoituksen**. Tulli tarkistaa ilmoituksen sekä muodollisesti että aineellisesti.

- Jos ilmoitus on virheellinen, se hylätään. Asiakkaalle ilmoitetaan, että ilmoitus on hylätty ja kerrotaan hylkäämisen syy. Asia ei ole vireillä tullissa, sen vireille saamiseksi asiakkaan tulee käynnistää ilmoitusprosessi uudestaan (lähettää kokonaan uusi esittämisilmoitus).
- Jos ilmoitus on virheetön, se hyväksytään. Asiakkaalle lähetetään hyväksymisilmoitus, jossa kerrotaan tullin ilmoitukselle antama ainutkertainen tunnistus, joka ei ole MRN. Tätä viitettä ja siihen liittyviä tavaraerien numeroita käytetään, jos ilmoitusta korjataan tai se halutaan mitätöidä.

Virheettömän ilmoituksen käsittelyä jatketaan mm. käyttämällä erilaisia poimintakriteereitä. Tämän käsittelyn perusteella järjestelmä voi ohjata osan ilmoituksista käsittelijälle.

- Jos ilmoitus ohjataan käsittelijälle, tämä voi päättää tarvitaanko lisäselvitystä tai pyytää korjaamaan ilmoitusta (lähettää virheilmoituksen) tai palauttaa ilmoituksen automaattiseen jatkokäsittelyyn. Käsittelijä voi myös päättää, että jo(t)kin ilmoituksen tavaraerä(t) edellyttää(edellyttävät) kontrollitoimia.

- Jos ilmoituksen käsittely etenee täysin automaattisesti, järjestelmä merkitsee tiedon saapumisesta automaattisesti saapumisen yleisilmoituksen tavaraerille.

Saapumistieto käynnistää mahdolliset kontrollitoimet.

12.3 Saa tuoda / ei saa tuoda / kontrollitoimet

Tulli tiedottaa esittämisilmoituksen tekijälle

- että tiettyyn saapumisen yleisilmoituksen tavaraeraan kohdistuu kontrollitoimia.
- että tiettyä tavaraa ei saa tuoda yhteisöalueelle,
- että tietylle tavaraerälle saa osoittaa tulliselvitysmuodon

Jos tavaraeraan kohdistuu kontrollitoimi, tulli tiedottaa kontrollitoimenpiteiden jälkeen

- että tiettyä tavaraa ei saa tuoda yhteisöalueelle,
- että tietylle tavaraerälle saa osoittaa tulliselvitysmuodon.

12.4 Väliaikaisen varaston pitäjän ilmoitusmenettely

a) Varastonpitäjä lähettää tullille purkaustulokset (ei pyydä tullilta tietoja).

Kummassakin vaihtoehdossa tulli tarkistaa ilmoituksen sekä muodollisesti että aineellisesti.

- Jos ilmoitus on virheellinen, se hylätään. Asiakkaalle ilmoitetaan, että ilmoitus on hylätty ja kerrotaan hylkäämisen syy. Asia ei ole vireillä tullissa, sen vireille saamiseksi asiakkaan tulee käynnistää ilmoitusprosessi uudestaan (lähettää kokonaan uusi ilmoitus).
- Jos ilmoitus on virheetön, se hyväksytään. Asiakkaalle lähetetään hyväksymisilmoitus, jossa kerrotaan tullin ilmoitukselle antama ainutkertainen tunnistus, joka ei ole MRN. Tätä viitettä ja siihen liittyviä tavaraerien numeroita käytetään, jos ilmoitusta korjataan tai se halutaan mitätöidä.

Virheettömän ilmoituksen käsittelyä jatketaan mm. käyttämällä erilaisia poimintakriteereitä ja riskianalyyseillä. Tämän käsittelyn perusteella järjestelmä voi ohjata osan ilmoituksista käsittelijälle.

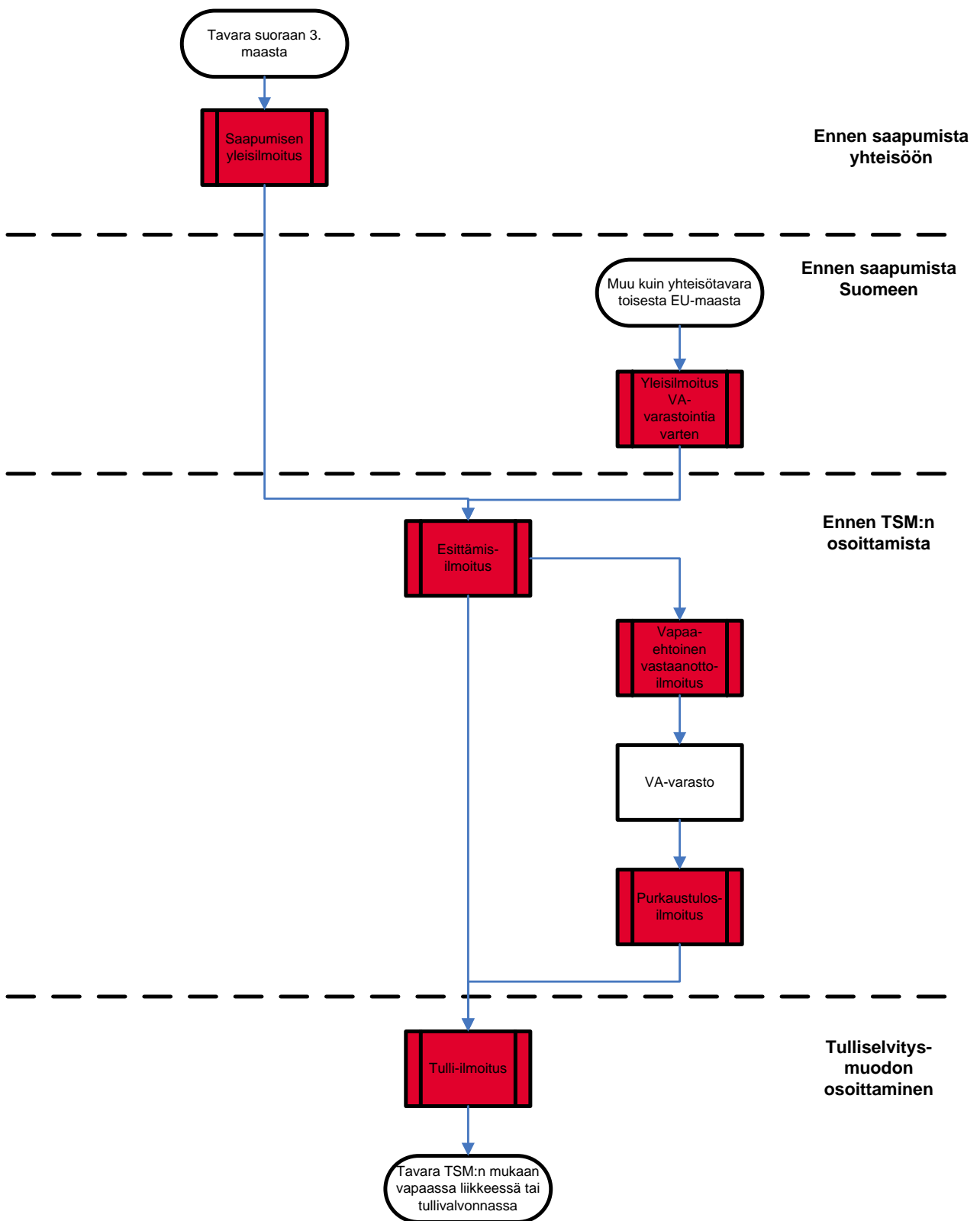
- Jos ilmoitus ohjataan käsittelijälle, tämä voi päättää tarvitaanko lisäselvitystä tai pyytää korjaamaan ilmoitusta (lähettää virheilmoituksen) tai palauttaa ilmoituksen automaattiseen jatkokäsittelyyn.
- Jos ilmoituksen käsittely etenee täysin automaattisesti, järjestelmä merkitsee tiedon purkaustuloksesta automaattisesti saapumisen yleisilmoituksen tavaraerille.
-

b) Varastonpitäjä pyytää tullilta purkaustuloksien ilmoittamista varten tarvitsemiaan tietoja

Väliaikaisen varaston pitäjä lähettää tullille tiedon väliaikaiseen varastoon saapuneista tavaroista ilmoittamalla saapumisen yleisilmoituksen MRN-numeron ja siihen liittyvien varastoon tulevien tavaraerien numerot.

Tulli vastaa lähettämällä tietyt tavaraeriä koskevat tiedot.

Väliaikaisen varaston pitäjä vastaa tullille lähettämällä purkaustulostiedot (ei poikkeamaa, yli- / alipurettua).

Kuva 1: Saapumisen yleisilmoituksen / Yleisilmoituksen käsittely meri-, lento- ja rautatieliikenteessä

13. POISTUMINEN TIIVISTETTYNÄ KUVAUKSENA

Vienti-ilmoittamisen ja vientimenettelyyn luovutuksen sekä 'saapuminen poistumispaikalle' ilmoituksen käsittelyn tarkemmat prosessikuvaukset ja sanomakuvaukset löytyvät tullin Internet-sivuilta kohdasta <http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/vienti/index.jsp>

13.1 Vienti-ilmoitus

Vienti-ilmoituksen käsittelyyn liittyvä tekstiosuus liitetään kuvaukseen myöhemmin.

13.2 Saapuminen poistumistoimipaikalle

'Saapuminen poistumispaikalle' toteutetaan vasta juuri käynnistyneessä vienti4- projektissa, joten sen osalta materiaalit tosin tuotetaan vasta syksyllä 2008.

13.3 Kauttakuljetustavarat

Kauttakuljetustavaroita koskeva tekstiosuus liitetään kuvaukseen myöhemmin.

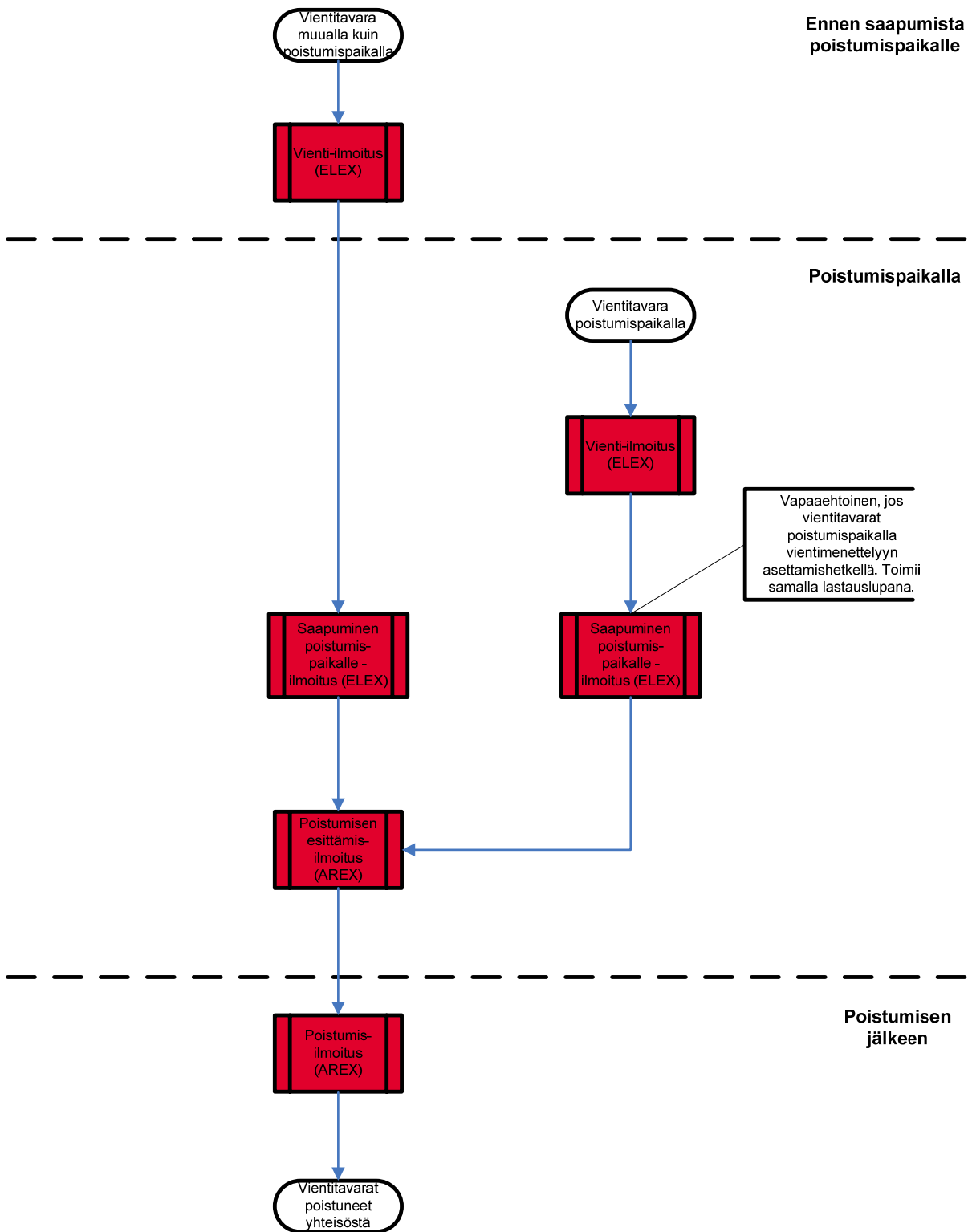
13.4 Poistumisen esittämisilmoitus

Poistumisen esittämisilmoitusta koskeva teksti lisätään kuvaukseen myöhemmin.

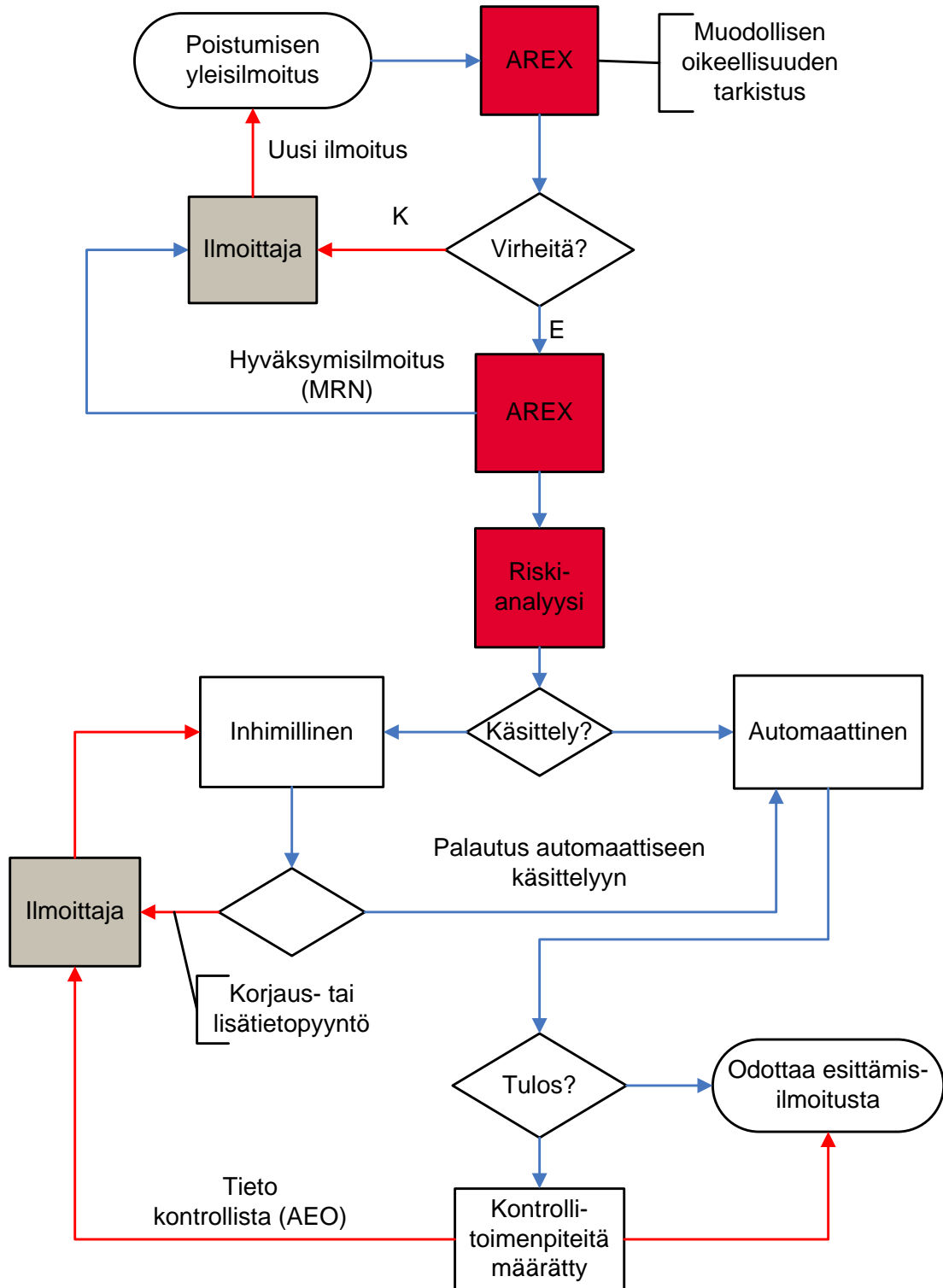
13.5 Poistumisilmoituksen käsittely

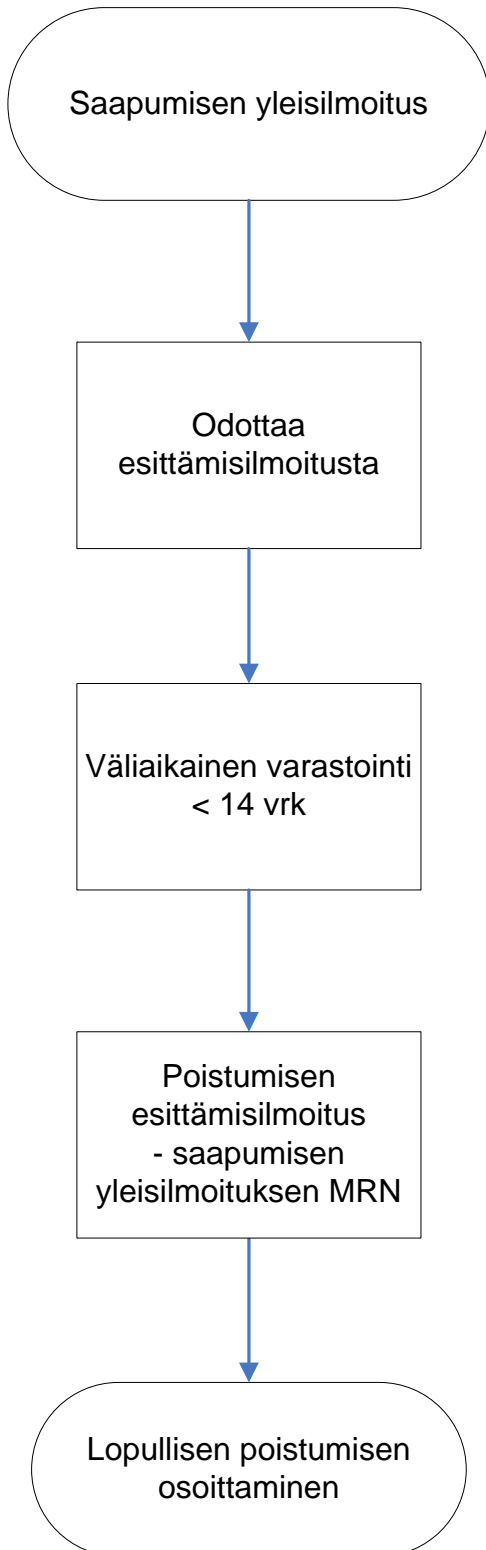
Poistumisilmoituksen käsittelyä koskeva teksti lisätään kuvaukseen myöhemmin.

Kuva 2. Poistuminen meri-, lento- ja rautatiekuljetuksissa

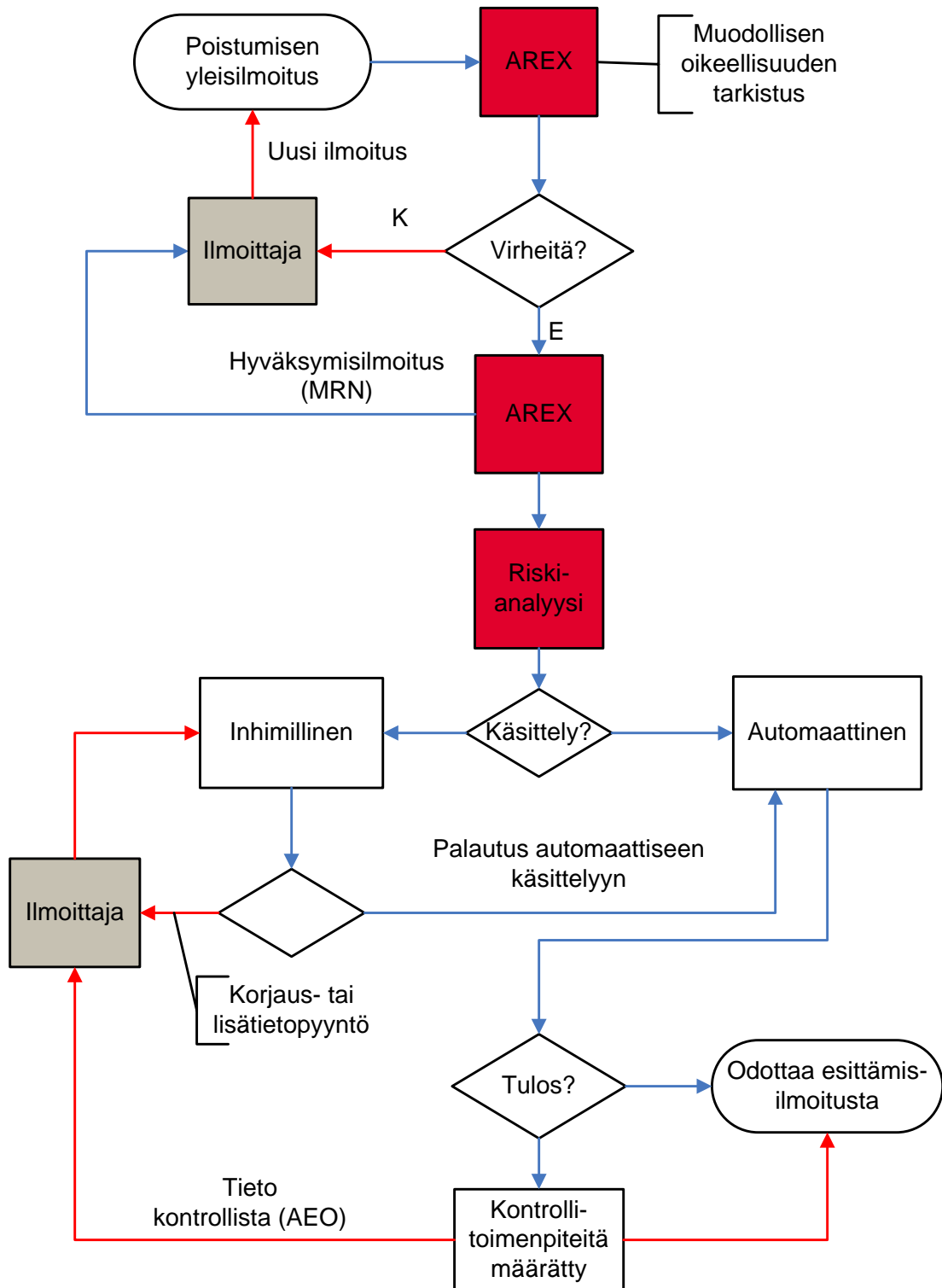

Kuva 3. Poistumisen yleisilmoituksen käsittely

Kuva 4. Kauttakuljetus alle 14 vuorokauden väliaikaisen varastoinnin jälkeen

Kuva 5. EU:n sisäkauppa 4. maan kautta. Kauttakuljetus yli 14 vrk väliaikaisen varastoinnin jälkeen

LIITE 1: Luettelo AREX:in asiakassanomista

Sanoman tunniste	Nimi englanniksi	Nimi suomeksi ja täydentäviä selitteitä
IE007	Arrival notification (for temporary storage)	Vastaanottoilmoitus. Vastaanottoilmoitus on sanoma, jonka väliaikaisen varaston pitäjä lähettää tullille. Sanoma lähetetään siinä vaiheessa, kun tavara on saapunut ja valmis purettavaksi. tulli vastaa lähettämällä kuljetuksen purkaustulosolettaman.
IE044	Unloading report	Purkaustulos
IE100	Request for additional information	Lisäselvityspyyntö
IE304	Entry Summary Declaration Amendment Acceptance	Saapumisen yleisilmoituksen korjauksen hyväksymissanoma
IE313	Entry Summary Declaration amendment	Saapumisen yleisilmoituksen korjaussanoma
IE315	Entry Summary Declaration	Saapumisen yleisilmoitus
IE316	Rejection (national name)	Hylkäyssanoma, korvaa sanomat IE405, IE424, IE446, IE449, IE605 ja IE616
IE322	Entry release rejection	Tuonti yhteisöalueelle kielletty
IE323	Diversion request Import	Diversioilmoitus
IE325	Diversion request Acknowledgement	Diversion hyväksymissanoma
IE326	Unloading Report Acceptance	Purkaustuloksen hyväksymissanoma
IE328	Entry Summary Declaration Acknowledgement	Saapumisen yleisilmoituksen hyväksymissanoma
IE329	Entry details data	Purkaustulosolettama
IE330	Entry release	Tuonti yhteisöalueelle sallittu
IE344	Summary declaration for temporary storage	Yleisilmoitus
IE345	Summary declaration for temporary storage validation	Yleisilmoituksen hyväksymissanoma
IE347	Arrival notification and presentation	Saapumisen esittämisilmoitus
IE348	Arrival notification and presentation validation	Saapumisen esittämisilmoituksen vastaussanoma (hyväksyminen tai hylkäys)
IE351	Preventive/prohibitive measures/control notification	Ennakkoilmoitus tullin toimenpiteistä
IE361	Import control decision notification	Ilmoitus kontrollitoimista
IE522	Exit Release Rejection	Vienti yhteisöalueelta kielletty
IE525	Exit Release Notification	Vienti yhteisöalueelta sallittu
IE547	Exit manifest presentation	Poistumisen esittämisilmoitus
IE548	Export Manifest Validation	Poistumisen esittämisilmoituksen hyväksyminen / hylkäys
IE561	Exit Control Decision Notification	Ilmoitus tarkastuksesta
IE590	Exit Notification	Poistumisilmoitus
IE593	Exit Notification Acceptance	Poistumisilmoituksen hyväksyminen
IE604	Exit Summary Declaration	Poistumisen yleisilmoituksen korjauksen

	Amendment Acceptance	hyväksymissanoma
IE613	Exit Summary Declaration Amendment	Poistumisen yleisilmoituksen korjaussanoma
IE615	Exit Summary Declaration	Poistumisen yleisilmoitus
IE628	Exit Summary Declaration Acknowledgement	Poistumisen yleisilmoituksen hyväksymissanoma
IE399	Error	Virhesanoma
IE398	Cancellation	Mitätöintisanoma
IE900	Control	Kontrollisanoma